

Riaona

A Kanga Booki Aika
Tabu n Rairaki?
iteraniba. 20

Ataakin Ara Abotoro Ae
Boou, Unimwaane Ronald A.
Rasband, iteraniba. 12

Taanga Aika A Kara: A Weteaki
Bwa ana Beku, iteraniba. 26

Ngkana Bumwaane a Kekeiaki
man Tamnei Aika Buakaka,
A Kainnanoa naba Kamaiuaia
Buaine, iteraniba. 34

Reirei ni Katanga te Anene
inanon 10 te Miniti,
iteraniba. 54

"Bwa taraia e taku ana taeka te Uea, N na kabootauko, Ngkoe ae te bata ae Iteraera, ma te kai te oriwa ae manana, ae e tabekia te aomata man ribanaia ni kamvarakea n ana nne ni kurebe; . . .

. . . Ao kam na kakabwaiaki; ngkai kam a tia ni kakaonimaki ni mwakuri ma Ngai inanon au nne ni kurebe, ao ni kaawakin au tua, ao kam a tia ni manga karekea te uaanikai arei ngkoa nakou, ao e aikoa buakaka au nne ni kurebe, ma ni karenakoaki aika a bubuaka, taraia, kam na kimwareirei ma ngai ibukin uaan au nne ni kurebe."

Iakobwa 5:3, 75

Kaai aika tenaan Oriwa, aika a rangin n unikaki rinanon aban te Mediterranean, iai rongorongona ae abwabwaki inanon booki aika tabu, mairoun te taobe are e uota baan te oriwa nakon Nooa, nakon te Tia Kamaiu are e anga reirei iaon Maungan Oriwa, nakon ana taeka ni kaikonaki Iakobwa iaon te kai ae te oriwa.

TAIAN RONGORONGO

- 4 Te Rongorongo man te Moan Beritetentii: Taetae ni Burabeti ao te Kaotioti Nakoiim**
Iroun Beritetenti Henry B. Eyring
- 7 Rongorongo ni Kakawari n Reirei: Natin Tamara are i Karawa Aine**

TE RONGORONGO AE ONOTI N TE BEEBA NI KAONGORA

- 12 Unimwaane Ronald A. Rasband: Te Tia Kairiiri ae Tarena, te Karo ae Kakaonimaki**
Iroun Unimwaane M. Russell Ballard
Te bu ao te karo ae tatangira, Unimwaane Rasband e karikirakea rabwakauna ni kairiiri inanon ririki ni kairiiri man rianakona n bitiniti ao ni kai-riiri n te nakoanibonga.

- 18 Ngaia te Bitiobi?**
Iroun Patrick J. Cronin III
I ata bukina ngkai e aki kakoaua ae I a riki ngkai bwa te bitiobi. Tenibwi te ririki n nako ngai bon te aomata ae irangin ni kaokoro.

20 Rairan Booki Aika Tabu: Nakon Taetaen Nanora

Iroun R. Val Johnson
Warekan booki aika tabu n oin ara taetae ti tebo ma rokon te tamnei n te mweenga.

26 Aia Tai Mitinare aika Kaara

Iroun Beritetenti Russell M. Nelson
Taioka tataro ibukin te tai aei ni kareke aia tai mitinare aika a kara.

28 Mitinare aika Kaara: Kainnanoaki, Kakabwaiakaki, ao n Tangiraki

Iroun Richard M. Romney
A kunea taanga ni mitinare are te beku ni mitinare e kakai bitaki, e aki kabanemwane, ao e kakukurei riki nakon are a iangoa.

34 Ngkana E Roko te Tamnei ae Tangako n te Mweenga—A Uaia ni Kainnanoa te Kamaiuaki Buaine ao Bumwaane

Te Ara e tauaki
E tibwauaia te bitiobi bwa e na kanga ni buoka te bumwaane ae e kekeiaki ma te tamnei ae buakaka ma buia naba, ae kainnanoa ana kamaiu te Tia Kamaiu.

38 Taan Taratara Iaon te Taua

Karikirakea am atatai irouwaburi man reiakinna bwa a kanga n ti tebo ma taan tantani iaon taua.

TAABO NI MWAKURI

8 Tamneina: A Nakoraoi Kaetieti Aikai?

Iroun Ruth Silver

9 Beku n te Ekaretia: Ko Rabwa Ibukin Am Mwakuri n Ibuobuoki

Te Ara e tauaki

10 Reirein te Euangkerio: te Nakoanibonga: Te Angka ni Koaua

Iroun Unimwaane L. Tom Perry

40 Bwanaaia Aika Itiaki ni Boong Aika Kaitira

80 Ni Karokoa Ae Ti A Manga Kaitiboaki: Ukoukoran Kairi n Tamnei

Iroun Beritetenti George Q. Cannon

I AON TINANIKUNA

Baana mai imoa ao inanova mai buki: Tamnei iroun Les Nilsson Inanon baana are mai imoa: Tamnei © RayTango/Thinkstock.

48

44 Kinakin Ana Mwakuri ni Kewe Tatan

Iroun Dennis C. Gaunt

Man tarakin te kaoko imarenan ana kewe Tatan ao ana reirei Kristo irarikin are aekakiia, ti na kona ni kinai ana mwakuri Tatan.

48 Rongorongoia Kairake n Ikawai: Uakoraan taian Kakabwaia i Madagascar

Iroun Mindy Anne Selu

N aki ongean te maeka n te aba ma ana kangaanga aika mwaiti, Solofo Ravelojaona e namakina bwa e onrake matuna ma kakabwaia.

Taraia ngkana ko kona ni kunea te Riaona ae karabaaki n te beeba aei. Te Kanikina: Irarikin te iango aei, ira te burabeti.

- 50 Teimotoam n te Tamnei: Kabaan te Kaibuke Ae Aki Kona n Inako**
Iroun Unimwaane Dale G. Renlund
E riai ni kabaaki te kaibuke ma te taratara raoi bwa e aonga ni matoa raoi, ngaira ni kabane ti kona ni karekeea te maiuraoi man reirei aika aua aikai.

- 54 Reirei ni Katanga te Anene inanon 10 te Miniti!**
Iroun Daniel Carter

- 57 Motinnanoia bwa Ko na Katokia**

Iroun Gretchen Blackburn

N na karaoi bwaa ni kabane bwa N na aki katanga te biano, ngaea ae ngkana a taku au karo bwa I kona n aki karaopia ngkana I reiakin 50 te anene, I a moana karaoakina.

- 58 Kubanako, Nanokawaki, ao Ana Baire te Atua**

Iroun Paola Çajupi

Iangoan te atatai ae moan te kakamaku ni maiu, I ataia bwa Tamau are i Karawa e mena irariktu n tainako.

- 60 E ngae Ngkana ko Maama**

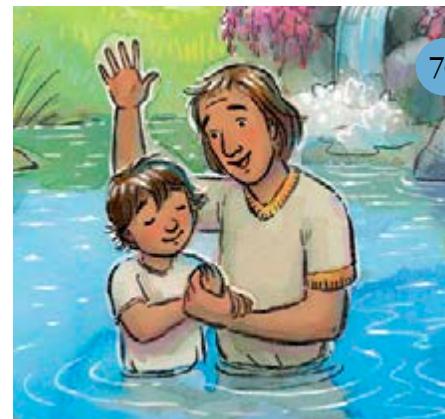
Iroun Unimwaane José A. Teixeira
Onimakina te Uea, ao E na kakabwaiako n am kekeiaki n tibwaua te euangkerio.

- 62 Ara Tabo**

- 63 Boutita: E taraa n Raoiroi?**

- 64 Titiraki & Kaekaaia**

I kakaenaenaaki n te reirei ngkai I riki bwa te LDS. I ataia bwa I riai n tei ibukin te bwai ae I kakaoua, ma e boni kangaanga! N na kanga n rangin n ninikoria?

76

66 Kaeka mairoun te Abotoro: Tera ae a karaoia Abotoro?

Iroun Unimwaane David A. Bednar

67 Te Rau Inanou

Iroun Carol F. McConkie

Ngke I nora te burabeti ao n ongora ana taetae, I namakina te rau.

68 Ana Koaua Ethan

Iroun Larry Hiller

E taraa n ae ni kabane ma ti Ethan ae iai ana koaua.

70 Pesos ibukin te Tama are i Karawa

Iroun Angela Peña Dahle

N akean nikiran te mwane, e nako nanon Ana, "Tera ae ti na kanna ningabong?"

72 Irakiia Burabeti ao Abotoro

Iroun Jenna Koford

Ko na kanga n ira te burabeti n te namwakaina aei?

74 Ana Ninikoria Ana Boki Moomon: E raira nanona Aramwa**75 I Kona Ni Wareka Ana Boki Moomon****76 Karaki man Ana Boki Moomon: E Bwabetitoia Aomata Aika Mwaiti Aramwa****79 Te Iteraniba ae na Karanaki: Te Taabati bon te Bong ae Onoti**

Ana Maekatiin ibukin te Aonaaba Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukii Aika Itiaki ni Boong Aika Kaitira ae koreaki n te taetae ni Kiribati

Te Moan Beritetitentii: Thomas S. Monson, Henry B. Eyring, Dieter F. Uchtdorf

Te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman:

Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks, M. Russell Ballard, Richard G. Scott, Robert D. Hales, Jeffrey R. Holland, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, Neil L. Andersen, Ronald A. Rasband, Gary E. Stevenson, Dale G. Renlund

Eteta: Joseph W. Sitati

Tia Ibuobuoki n Eteta: James B. Martino, Carol F. McConkie

Taan Ibuobuoki: Brian K. Ashton, Randall K. Bennett, Craig A. Cardon, Cheryl A. Esplin, Christoffel Golden, Douglas D. Holmes, Larry R. Lawrence, Carole M. Stephens

Manatia n Tarekita: David T. Warner

Tarekita n Etetorio: Vincent A. Vaughn

Tarekita n Ware: Allan R. Loyborg

Manatia ni Bitiniti: Garff Cannon

Manatia n Eteta: R. Val Johnson

Kauoman ni Manatia n Eteta: Ryan Carr

Kauoman n Tia Ibuobuoki n Boreeti: Megan VerHoef
Koroboko ao te Tiim n Tiribure: Brittany Beattie, David Dickson, David A. Edwards, Matthew D. Flitton, Lori Fuller, Garrett H. Garff, LaRene Porter Gaunt, Jill Hacking, Charlotte Larcabal, Michael R. Morris, Sally Johnson Odeirkirk, Joshua J. Perkey, Jan Pinborough, Richard M. Romney, Mindy Anne Selu, Paul VanDenBerghe, Marissa Widdison

Manatia n Tarekita ni Korobanna: J. Scott Knudsen

Tarekita ni Korobanna: Tadd R. Peterson

Tiim ni Korobanna: Jeanette Andrews, Fay P. Andrus, Mandie M. Bentley, C. Kimball Bott, Thomas Child, Nate Gines, Colleen Hinckley, Eric P. Johnsen, Susan Lofgren, Scott M. Mooy, Mark W. Robison, Brad Teare, K. Nicole Walkenhorst

Intellectual Property Coordinator: Colette Nebeker Aune

Manatia ni Karaobwai: Jane Ann Peters

Tiim ni Karaobwai: Connie Bowthorpe Bridge, Julie Burdett, Kathi Duncan, Bryan W. Gygi, Denise Kirby, Ginny J. Nilson, Gayle Tate Rafferty

Imwaain te Marooro: Jeff L. Martin

Tarekita ni Boreeti: Craig K. Sedgwick

Tarekita n Tibwatibwa: Stephen R. Christiansen

Ibukin kabwakamwani ao boon taina Maekatiin i tinanikun Amerika oa Kanata, taraa te kabanea ni iteraniba n ana tabo te rongorongo ke Kawara ana tabo n tibwatibwa am Ekaretia i aon abam. Ma tiaki ti ngaiia ma ibukin titiraki ni kaeti ma Boon te Maekatiin i aon Kiribati, Kawara, tareboon ke koroboko nakon Birimina Toromon Tareboon (Tarawa) (686) 21-602 Baekiti (Fax): (686) 22-462, Atureeti: P.O. Box 278 Bikenibeu, Tarawa, Kiribati. Te mwane ae na e kakabwakaaki Ibukin boon te maekatiin bon 50 tiani n (teuna te kaobi).

Kanakoi bwaaai aika a na boretiaki ao titiraki nakon aonraian n te liahona.lids.org; ni meirerina nakon te *Liahona*, Rm. 2420, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150-0024, USA; ke i-meeri nakon: liahona@ldschurch.org.

Te *Riaona* (nanon te taeka aei n ana Boki Moomon te "kambwati" ke te "tia kaota te kawai") e boretiaki te Maeketin n te Aonaaba n te taetae n Altian, Alitirantika, Angkare, Armenien, Arohanua, Baoroakaeria, Biit, Birinan, Bislama, Booran, Botukare, Buranti, Engiran, Etitonia, Greek, Intonitia, Itare, Kamboria, Kiribati, Korea, Korotian, Kuebuano, Malagasy, Matiaria, Mongolian, Naetaraen, Nouear, Ratavia, Rituana, Roumania, Rutia, Swahili, Taai, Taiti, Takaroko, Tamoa, Tenimwake, Tiabaan, Tiaina, Tiaman, Tibeen, Tieko, Tirowenia (Slovenia), Tiwiten, Tonga, Ukuirenia, Urdu, ao Vietiemaem. (A kakaooro tain talan taetae nako.)

© 2016 man Intellectual Reserve Inc., A kawakinaki inaomata ni Kabane Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukina aika Itiaki ni Boong aika Kaitira. E boretiaki n te U.S.A.

Koroboki ao tamnei nako te *Riaona* a kona ni karoaki katooitoa ibukin bootaki aika varareke, kabonganaaki ibukin te aki karekemwani n te ekaretia ke mweenga. Korotanei n aki katootongaki ngaka iai tuua ake a kaotaki n aron taekan te korobanna. Titiraki a rai ni koreaki nakon Intellectual Property Office, 50 East North Temple Street, Salt Lake City, UT 84150, USA e-mail: cor-intellectualproperty@ldschurch.org.

For Readers in the United States and Canada:

April 2016 Vol. 20 No. 1 (USPS 311-480) *LIAHONA* Kiribati, (ISSN 1096-5130), is published four times a year (January, April, July, and October) by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East North Temple, Salt Lake City, UT 84150. USA subscription price is \$4.00 per year; Canada, \$4.80 plus applicable taxes. Periodicals Postage Paid at Salt Lake City, Utah. Sixty days' notice required for change of address. Include address label from a recent issue; old and new address *must* be included. Send USA and Canadian subscriptions to Salt Lake Distribution Center at address below. Subscription help line: 1-800-537-5971. Credit card orders (Visa, MasterCard, American Express) may be taken by phone. (Canada Post Information: Publication Agreement #40017431)

POSTMASTER: Send all UAA to CFS (see DMM 507.1.5.2). NONPOSTAL AND MILITARY FACILITIES: Send address changes to Distribution Services, Church Magazines, P.O. Box 26368, Salt Lake City, UT 84126-0368, USA.

Iango Ibuokin Bootakin te Utu n te Tairiki

Rongorongo aikai iai inanona taekan ao waaki ni kakukurei ake a kona ni kabonganaaki ibukin bootakin te utu n te tairiki. Aei teuana te katooto.

"Riki Ngkana ko Maama," iteraniba 60: Ko kona ni kabonga am bootaki n utu n te tairiki n tibwaua iai te euangkerio! Maroroakinna n te utu bwa tera taian maaku aika ana karika am kanganga n tibwaua te euangkerio. Ko na tataro n te utu bwa te Uea e na buokiko ni kona n tibwaua te euangkerio ao tataro bwa antai ae ko kona ni kaoa nakon te bootaki n utu n te tairiki. Iangoia ni kaoia kaain te utu n tatabermania bwa ana kaota aia koaua n tain te reirei. Ko kona n rineia bwa ko na anga te reirei iaon taekan Kaokan bwaai ke te babaire ni kamaiu. Iangoia ni koroi mwiin am atatai ao am namakin n am tieno.

A MWAITI RIKI N TE AON-RAAIN

Te *Riaona* ao tabeua bokin te Ekaretia a tauraoi ntaetae aika a mwaiti n

languages.lids.org. Nakon facebook.com/liahona.magazine (e tauraoi n te taetae n Ingiriti, Portuguese, ao Spanish) ni kakaei rongorongo aika kakaongora, iango n boo-taki n utu n te tairiki, ao bwaai aika ko kona n tibwauai ma raoraom ao am utu.

ATUN RONGORONGO N TE BEEBA NI KAONGORA AEI

Nambwa a tei ibukin te moan iteraniba n te beebe ni kaongora.

Ana Boki Moomon,

43, 44

Ana Iango Tatan Aika

Kewe, 44, 63

Anga reirei, 75

Arona mairoun te Atua, 7

Boongin te Taabati, 79

Burabeti ao Abotoro, 10,

12, 66, 67, 72

Bwabetito, 75, 76

bwain tangira n te tamnei, 80

Iesu Kristo, 20, 34, 43, 58

Kabwarabure, 34

Kabwianibwai, 62, 70

Koaua, 64, 68

Koroboki Aika Tabu, 20

Mwakuri n Ibuobuoki, 9,

26, 28, 41

Mwakuri ni mitinare, 26,

28, 60

n riki bwa ana reirei lesu, 12, 26

Ongotaeka, 8, 34, 62, 72

Rairaki, 43, 58, 75, 76

Rairannano, 18, 74

raoi, 50, 67

Taarena, 40, 54

Taiyan Wewete, 18

Tamnei aika Tangako, 34

Tataro, 41, 64

Te kakawari n reirei, 9

Te Kaotioti, 4, 10, 20, 41,

42, 50, 70, 72

Te Katangitang, 54, 57

Te Kokoaua, 62

Te Mwakuri ni Kamaiiu, 34

Te Mwakuri ni

Kamarurung, 18

Te nanokawaki, 58

Te Ninikoria, 48, 64

Te Onimaki, 34, 48, 58, 60

Te Tamnei ae Raoiroi, 44, 50

Te Tangira, 40

Tuua, 8, 72

Iroun
Beretitenti
Henry B. Eyring

Moan Kauntira n te
Moan Beretitentii

Taetae ni Burabeti

AO

TE KAOTIOTI NAKOIM

Ana Ekareitia Iesu Kristo ae koaua e a tia ni kaokaki ao e a mena iaon te aba n te bong aei. E a tia Ana Ekareitia Iesu Kristo ibukiia Aika itiaki ni Boong aika Kaitira ni kairaki n tainako irouia burabeti ao abotoro aika a maiu, aika a karekea te kairi mairoun te Atua.

Te aeka ni banna anne ae mairoun te Atua e boni koaua naba n taai akekei. Ti reirei inanon te Baibara: “E na bon aki karaoa te bwai teuana te Uea ae Iehova, ngkana e aki kaota moa nanona ae raba nakoia ana toro aika burabeti” (Amota 3:7).

E a tia te Atua ni manga taetae riki n ara tai, rinanon te Burabeti Iotebwa Timiti. E kaokia rinanon te Burabeti Iotebwa bwaninin ana euangkerio Iesu Kristo. E kaoka Ana nakoanibonga ae tabu ao e kaoki naba kiengina ao e kaoki inaomatan ao mwaakan te nakoanibonga, ao ana mwakuri mwaakan te nakoanibonga ae tabu.

N ara tai, burabeti ao abotoro aika maiu a anganaki te kariaiakaki bwa ana taetae, reirei, ao ni kaetieti ma te kariaiakaki mairoun te Atua te Tama ao te Uea Iesu Kristo. E taetae te Uea nakon te Burabeti bwa e aki karekea angana ibukin te bwai ae E a tia n taekinna, ao e ngae ngke tao e bua karawa ma te aonaaba, ma a na bon aki maunananako Ana taeka, ma ana kakoroaki bukiia, tao ngkana e koro bukina man Oin bwanaana ke man bwanaaia Ana toro, bon ti tebo (taraa D&C 1:38).

N te maungatabu ni kabuta uoua te tai n te ririki, ti kakabwaiaki n reken ara tai n ongora ana taeka te Uea are E anganiira rinanoia Ana toro. Ongoraeakin Ana taeka te Uea rinanoia Ana burabeti n te maungatabu ni kabuta bon te kakabwaiia ae korakora. Ma kakawakin reken te tai

anne n ongora ana taeka te Uea rinanoia Ana burabeti n te maungatabu ni kabuta e nakon ae ti karekei taeka iaan ana kairoro te Tamnei naba anne ike taeka aikanne anganaki tooro aikanne (taraa D&C 50:19–22). N aroia ana toro te Uea (ake, burabeti ao abotoro) a karekei kairi mairoun te Atua (ae maeka i karawa), ti riai ni karaoa naba aekan anne. Ao anne ae kainnanoaki bwa ti na karaoa te mwakuri n tamnei anne.

“Kabanea Korakoram Bwa e Na Reke Irouum”

N ririki aika nako temanna kaain te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman e tuangai bwa n na wareka te taetae man te maungatabu ni kabuta are e koroia n ana katauraoi ibukin te maungatabu ni kabuta. I boou n te tai anne ni kaina te kooram. I karineaki bwa iai ana onimaki irou bwa n na buokia ni kakaai taeka are e tangira te Uea bwa e na taekin. E taetae nakoioi ma te moangare, “O, aio au ka 22 n tai ni korea au taetae.”

I uringa te reirei are e a tia n anganai Beretitenti Harold B. Lee (1899–1973) ngkekei ni maiu ma te kamatata ae korakora: “Hal, ngkana ko tangiria ni karekea te kaotioti, kabanea korakoram bwa e na reke irouum.”

I wareka te ka 22 ni koroboki, iangoia raoi, ao n tataro ibukina. I kamatebwai nakon au kabanea ni kona iaan ana kairoro te Tamnei ae Raoiroi. N te tai are e anga iai ana taetae kaain te kooram anne, I a tia ni kabanea korakoram bwa I aonga n ota raoi n ana maroro. I aki koaua raoi iai bwa I buokia ni katauraoa ana reirei, ma I a taia bwa I bitaki ngke I ongora nakon te reirei are e taekinaki. I karekei rongorongo (rinanon te kairi mai ieta ngke e anga

ana taetae) ake a boboto iaon ae raka riki nakon taeka ake I a tia ni wareki nakon ake e taekin. Iai nanon taeka aika nano riki nakon ake I wareki n te moan ni koroboki. Ao rongorongo a taraa n nanonaki ibukiu, a kaineti ma ake I kainnanoi.

Ana toro te Atua aki mamamatam ao a tataro bwa aonga ni karekea te rongorongo are E a tia ni katauraoia ibukiia n anganiia naake a kainninoa te kaotioti ao te kairi mai ieta. Tera ae I reiakinna man te atatai anne, ao katotongana aika mwaiti riki, e kangai bwa karekean kakabwaia aika mwaiti mairouia burabeti ao abotoro aika

maiu, ti riai ni karoao oin ara mwakuri ni karekea te kaotioti.

Te Uea e tangiria aomata ni kabane aika a ongo nakon Ana taeka, ao E atai aia namakin ao aia kanga-nga n tatabemaniaa nako. E ataia bwa tera kaetakina, tera te boutoka, ao tera te koaua n te euangkerio ae na buokia aomata n tatabemaniaa nako ni karaoi rinerine ao ni karoao te rikirake teuanne ke neienne nakon te maiu are akea tokina.

Ngaira aika ti ongora nakon ao ni matakua n rongorongan te maungatabu ni kabuta n tabetai ti iangoia imwiina, “Tera ae I uringa raoi?” Ana

kantaninga te Uea bwa te kaeka ibukira n tatabemanira nako e na kangai: “N na bon aki mwaninga te tai are I namakina te reitaki iai ma te Tamnei n au iango ao n au namakin n tuangai te bwai ae n na karoaoia ni kakukureia Tamara are i Karawa ao te Tia Kamaiu.”

Ti kona ni karekea te kaotioti ae onoti ngkana ti ongora nakoia burabeti ao abotoro ao ngkana ti mwakuri n te onimaki ni karekea ara kaotioti, kanga n aron are e taekinna Beretitenti Lee bwa ti kona. I ataia bwa e kaoia man te taneiai ao man ana kakoaua te Tamnei. ■

REIREI MAN TE RONGORONGO AEI

Angoa ni warekia n takarua ana karaki Beretitenti Eyring iaon kamatebwaiakan ana katautau n ana koroboki n ana taetae are e na taekinna nakoia kaain ana kooram n te maungatabu. Ko kona n titiraki, “Tera ae ti riai ni karoaoia bwa ti na karekea te

kaotioti?” Imwiin am maroro, ko kona ni kaoia naake ko kawariia n iangoa (te rongorongo are ko tibwau-aia) ao ni wakina te babaire ni karekei rongorongo n te maungatabu ae na roko “iaan ana kairoro te Tamnei naba anne ake anganaki Ana toro te [Atua].”

E taetae NakoiuTamau are Karawa inanon te Reirei n te Maungatabu

Iroun Anne Laleska Alves de Souza

karekea te nanououa n aron tera ae N na karmatebwaia n te Uniwersiti. A mwaiti aomata aika a aki nanoraoi n aron te reirei are N na anaia, ngaia are I tataro nakon te Uea ngkana E kariaia au babaire.

E roko kaekaa n te bong are imwiina ngke I tabe ni wareka te reirei n te maungatabu ni kabuta n te *Riaona*. I namakinna bwa Tamau are i Karawa e tuangai bwa E aki kona n rinerine ibukiu—bon aio te babaire are N na bon karaioia n tii ngai. I ataia bwa e a bon nakoiu are I rineia, N na mwakuri mwaaka bwa N na tokanikai.

I a ataia bwa e a tia ni kaekaaki au tataro. Kamatoakina

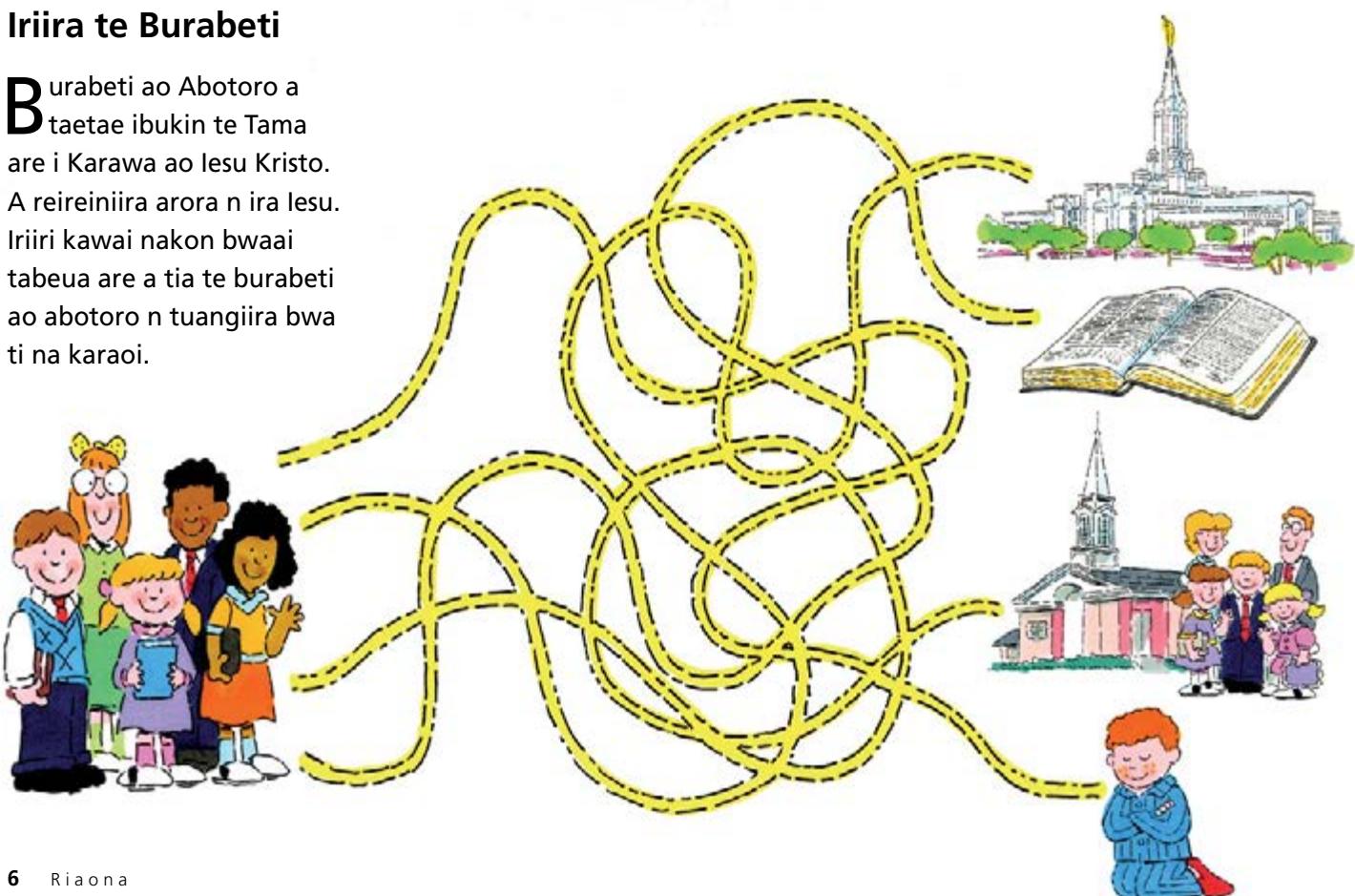

iroun te Tamnei are Raoiroi e buokai ni kamatoaa au motinano. I a tia n reiakinna bwa N na anga au kabanea n tamaroa ao n ataia bwa Tamau are i Karawa E na buokai.

E maeka te Tia Korokaraki i Sergipe, Brazil.

Iriira te Burabeti

Burabeti ao Abotoro a taetae ibukin te Tama are i Karawa ao lesu Kristo. A reireiniira arora n ira lesu. Iriiri kawai nakon bwaai tabeua are a tia te burabeti ao abotoro n tuangiira bwa ti na karaoi.

Tataromwaaka ni kamatebwiaia te bwai n reirei aei ao ukoukoria ni kan ataia bwia tera ae ko na tibwuaia. E kanga otam n “Te Utu: Te Katanoata nakon te Aonaaba” karikirakea am onimaki iroun te Atua ao ni kakabwaiaia naake ko tararuiaia rinanon te reirei ni kakawari? Ibukin rongorongona riki tabeua, nakon reliefsociety.lds.org.

Nati aine iroun Tamara ae Akea Tokina

Koroboki aika a tabu e reireiniira bwa “ngkai kanoan te Atua ngaira” (Makuri 17:29) Te Atua e tae-kina Emma Timiti, buun te Burabeti Iotebwa Timiti, bwa “nati te aine” (D&C 25:1). Ana katanoata te utu nakon te aonaaba e reireiniira bwa n tatabemaniira ngaira “tamnei . . . aika nati aine irouia ara karo i karawa.”¹

“N [te maiu imwain te maiu ae mamate] te aba, ti reiakina kinaakira n arora n aine ae akea tokina,” e taku Carole M. Stephens, te moan kauntira n te beretitentii ni kabuta n te Bootaki n Aine.

“Mwanangara ni maiu n rabwata nakon te aonaaba e aki biti koaua.”² akanne.”²

“Tamami are i Karawa e ata aram ao e ata arom,” e taku Unimwane Jeffrey R. Holland man te Kooram n Abotoro are Tengaun ma Uoman. “E ongo am tataro. E ata am kantani-nga ao miim, n ikotaki ma maakum ao unim.”³

Iangoa Aio

E kanga aron ataakim ae natin te Atua te aine ngkoe ni bita am babaire?

“Ngaira n tatabemaniira nako iai rekerekera inanon ana utu te Atua,” e taku Titita Stephens. “Utu iaon te aba a bane n tara ni kakaokoro. Ao ngkai ti karaoa te kabanea n tamaroa are ti kona ni kariki utu aika korakora n te katei, aron kainakin ana utu te Atua e kona ni kaainaki n aro aika kakao-koro—tia n iein ke tuai, te aro ni karo, ti mwanemwane ke ti aki, boboo ma aomata, ke bon aekakin aro ake ti katorai iaon ikotaki n te rongorongo.”⁴

Rakan riki Booki aika Tabu

Ieremia 1:5; I-Rom 8:16;
Doctrine ao Covenants 76:23–24

BWAII AIKA A NA TARAAKI

1. “Te Utu: Te Katanoata nakon te Aonaaba,” *Riaona*, Nobembwa 2010, 129.
2. Carole M. Stephens, “Te Utu mairoun te Atua,” *Riaona*, Meei 2015, 11.
3. Jeffrey R. Holland, “To Young Women,” *Riaona Liahona*, Nobembwa 2005, 28.
4. Carole M. Stephens, “Te Utu mairoun te Atua,” 11.
5. Taraa Gospel Topics, “First Vision Accounts,” topics.lds.org.

Onimaki, Utu,
Buoka

Man Ara Rongorongo ni Kawai

N ana rongorongo n te Moan Kaoitioti,⁵ te Burabeti Iotebwa Timiti e kamatoai koaua aika a mwaiti—n ikotaki ma are e ata arara Tamara are i Karawa.

Te rorobuaka n ataeinimwane ae lotebwa e inimaki ni kan ataia bwa te ekaretia raa ae e na kaain-na ao e kunea bwa e na wareka lakobo 1:5 N tokina lotebwa e titirakina te Atua.

N ingabongin te tiburing teuana n 1820, e nakon te bu-akonikai n tataro ma e waekoa ni kabaeaki ni mwaakan te roo. E koreia man aei:

“Bon inanon te tai ni maaku ae korakora aei, I noora te oota iaon atuu, ae raka riki otana nakon otan taai, are e ruo ni karaurau ni karokoa e bwaka nako aou.

“Ni waetatan kaotina ao I a kunea naba bwa I a kainaomat-taki iroun au kairirbai are e tauai. Ngke e roko irou te ota I nooria uoman aika kakaawaki, are takia-kiaia ao mimitongiia a aki kona ni kabwarabwaraaki, n tei i etau n te eea. Temanna mai ibuakoia e taetae nakoiu, ni weteai n arau ao n taku, ni kotea are temanna —Natiu ae Tangiraki Teuae.

Ongo Irouna!” (Iotabwa Timiti—Rongorongo 1:16–17).

IAI NANON TAIAN KAETIETI?

Iroun Ruth Silver

Te mwananga n te bwatika e anaa nanou ni kainnanoan te teimatoa n ukoukora kawain te Uea inanon maiu.

Tabeua te ririki n nako I ira te mwananga n te bwatika i Buranti ma tariu ae ikawai riki, buun mwaa-neu te ikawai, ao natin tariu te aine ae te ikawai. Ni katoa ingabong ti anganaki teniua rongorongan taian kaetieti bwa, ngkana a iraki raoi, ao a na kairiira nakon tokin kawaira n te bong anne. Inanon butira n te bwatika rinanon te nne ni kurebe, a tuangiira kaetieti bwa ti na “nako 165 te buuti (50 miita) i meang, imwiina rairaki nakon te maing ao naako 330 te buuti (100 miita).” N angin te tai, kaetieti a tuangiira bwa ti na taratarai kanikinaa ao aran taian kawai.

N te ingabong teuana ti bwatika rikaaki n te kawai ae katika te nano ma n te tai ae waekoa ti nooria bwa aikoa bootau ara kaetieti ma te tabo. Ti waekoa ni bua ao ti baireia bwa ti na oki nakon te tabo are ti a ataia iai bwa ti mena n te kawai ae eti n taraia ngkana ti kona ni barongai arora bwa ti na nakea.

N aron ae ti kantaningaia, ngke ti roko ikekei, ti kunea te kanika ibukin te kawai ae uarereke, are e taekinaki inanona ara kaetieti, bwa ti a tia n aki

nooria. N te tai ae waekoa ti a manga roko ni kawaira arei, ni karekea ae nakoraoi man irakin kaetieti, are a manga karika riki nanoia aika uaana.

Te taneiai aei e reireinai kawain te reirei ae iai nanona bwa kaekaan au titiraki ae matoatoa are I a karekea: Bukin tera, ngkana temanna ae iai ana koaua n te euangkerio, teuanne ke neienne e na bua ana onimaki? E matata irou bwa ngkana ti toua te kawai ae bure (te bure) ke n aki ira ana tua te Atua, kaetieti (ana taeka te Atua) a taraa n akea nanoia. Te mwabe, e taraa, n aki bootau ma te tabo are ti mena iai. Ngke ti tuai n tionako n ae raroa, ti na kona n nooria bwa bon ara bure ao ti riai n oki (rairannano) ke ni manga motinna-noia ni maiu n aron are e tua te Atua bwa ti aonga n oki nakon te tabo are ti ataia bwa ti irira iai te kawai ae eti.

N angin te tai ngkana aikoa bootau kaetieti ma te tabo are ti mena iai, ti nanououa n taian kaetieti. Irarikin are te okirikaaki, ti bukini taian kaetieti ao ni bane n totokoi. N tokina, imwiin bwaran nanora ni kataia n roko n tokin kawaira, tia moanna ni bua,

n tionako inanon kawai ake a taraa, n aki teimaan, a katika te nano ma aki uotiira nakon te tabo are ti kainnanoia bwa ti na nako iai.

Ni katoa bong e reke ara tai ni kamatebwai booki aika tabu. Ao ni katoa onoua namwakaina, e reke ara tai ni matakutu ke ni kakauongo nakon te maungatabu ni kabuta n te Ekaretia. Tiaki aikai raoi taai ake ti kona iai n tuoii mwaben kawaira ao ni kakoaua raoi bwa ti mena n te tabo are ti riai ni mena iai? N te taina, ngkai I kakauongo nakon te maungatabu ni kabuta, I namakinna bwa, e ngkae ngke ti bane n aki kororaoi, ti kona n ataia bwa ti mena n te kawai ae eti ngkana kaetieti aika ti karekei aikai iai nanoia nakoira.

N aron irakin kaetieti aika eti a na karokoira n tokin kawaira n te maiu aei, kamatebwaiakan booki aika tabu ao te kakauongo n aia reirei abotoro aika maiu a na anganiira te konaa ni kakoauai kawaira n te maiu aei ao ni karaoi bitaki ngkana arona bwa, n te kabane, ti roko ni mweengara n te teretio. ■

Te tia korokaraki, ae maeka i Colorado, USA, e mate n te ririki ae nako.

KO RABWA IBUKIN AM MWAKURI N IBUOBUOKI

Te Ara e tauaki

*Bon ngkoe te katooto raoi ae kororaoi ibukiia aine
akanne ake, n tain bongin Nauvoo, a tia ni kaai ni beku
rinanon te kakawari n reirei ae tangira man kairaki.*

aki ataa aram, iraua am ririki, ke rongorongom riki tabeua. Ae I bon tii ataria ngkoe ana tia reirei ni kakawari Joann, ao I butimwaea am mwakuri n ibuobuki ae akoi ma nanou ni koaua.

I ataria bwa kawaran tarira ae aki batu ni kakaonimaki n aron (e bitaki te ara), kainnaban natu te mwaane, e aki bebete, ai moarara riki riki ngke e aki rang butimwaea. I raraoma e aki tangiriko bwa ko na kawaria n te moan tai. Ma e a tia n tuangai Joann bwa ko a tia n riki bwa te rao raoi ni koaua ibukina, ni kakawarana n nooria bwa e uara ao ni butimwai a n arona arei.

Inanon 19 te ririki ngke e mare Joann ma natu te mwaane, aei te moantai n taekina reken ana tia reirei ni kakawari. N te tai ae aki maan n nako e tuangai aron rorokom ni katoabong aron am tituaraoi ma am akoi n taainako. E taku bwa ko a tia ni buokia n taai aika batu ngkana e aoraki ao n anganano ni kaira tibu te aine mairoun natu te mwaane nakon te Bootaki n Ataeinaine.

Inanon 10 te ririki, neienne, natu te mwaane, ao aia utu a tia ni maeka te bubua te kiromiita raroana mairoura. I tataro bwa tabeman a na tangiriia ao n tabe ma ngaiia n aron ae I karaoia, ao

I a tia n tang ni bubuti nakon Tamau are i Karawa bwa a na kona ni kawaraki irouia tabeman n aron ae I kona ngkana a maeka ni kaan nakoiu. Man te bwai are e taekinna Joann, boni ngkoe kaekaan au tataro.

E ngae ngkana Joann ao natu te mwaane a aki ongotaeka n Tuan te Mauri ao a aki roroko n taromauri, a teimatoa n riki bwa aomata aika raraoi ao a tangiriia natia. Irarikina am iango ibukin Joann e aki rootaki n te koaua are e moko n te tikareti. Ko aki motika taekana ngkana tao ke e aki roko n taromauri. Ko a kinaa ao n ataria bwa bon te tina ae tangira are e tangira natina te aine bwa e na roroko n taromauri ao ni karekea ana koaua. Ao ngke e a karoaki te korokoro ibukin

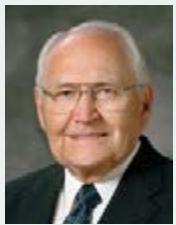
Joann, ko nikira ana katairiki n oneamwiin ae ko na miimi ngkana e a tia ni uota te kangaanga ni bon nakon maurin rabwatana.

Ai kakaitaura Ngai bwa boni ngkoe te katooto ibukin tibu te aine. E kona n tarai ko bwa temanna ae tabeakinia aomata ae e korakora ana kekeiaki n ana tabeaianga n tatangira. E tuangai bwa n te bong teuana ngkana akea am kaa, ko rianna n te raroa ae raka nakon teuana ma te iterana te maaire nakon ana auti ma natim aika uarereke ni uoti taian kuuki.

"I tabe n iangoiko ao tinam ao n tangiria ni karaoa te bwai ae tamaraoa ibukim—tii ibukina," ae ko tuangnga.

Au kantaninga I kona n tuangko bwa mwaitira Irou butimwae an am anganano nakon weteam ae te tia reirei ni kakawari. Bon ngkoe te katooto raoi ae kororaoi ibukiia aine akanne ake, n tain bongin Nauvoo, a tia ni kaai ni beku rinanon te kakawari n reirei ae tangira man kairaki. Ko a tia ni kaota te mwakuri n ibuobuki anne ao te tangira rinanon te kawai are ko kakawara iai kainnaban natu ae aki batu ni kakaonimaki ma te tangira.

Ko rabwa. ■

Iroun
Unimwaane
L. Tom Perry
(1922–2015)

Man te Kooram
n Abotoro n te
Tengaun ma
Uoman

Te rongorongo aei e katauraoaki mairooun Unimwaane L. Tom Perry ni Meei 28, 2015, uoua te bong imwaain matena, bwa e na taekinaki nakoia kairake ake iai irouua te nakoanibonga.

Te kabanea ni korakora inanon maiu bon ana nakoanibonga te Atua. I kokoaua bwa bon te angka naba ni koaua ibukimi ataeinimwaane. Ma karekean te mwaaka anne inanom maium, ko riai n ataia ao ni kabonganā.

Taneiai aika Moantaii ma te Nakoanibonga

I ikawaiarake n taabo aika kameengaraoi i Logan, Utah. Akea au raraoma inanon ataeiu ibukin te amwarake ke te kamanoaki ke te reirei. Ma tao ibukin ae e bebete te maiu, I kainnanoa te bwai teuana ae N na taua ni kamatoa are e na riki bwa te angka ibukiu.

Irou te angka anne bon ana nakoanibonga te Atua. I mena n te tabo ae aki taneiai te aba iai ngke I ikawaiarake. Ngke e weteaki tamau bwa e na riki bwa te bitiobi ngke teuana au riki, boni ngaia au bitiobi ibukin 19 te riki. Ana kairiiri ni karo ao n tamnei bon te buoka ae koro arona nakoioi.

I taku bwa anne raoi bukina ngkai I ingainga ni kan karekea te Nakoanibonga ae te Aaron n au ka 12 n riki. I uringa te bong ae kakawaki are I namakina iai bain tamau iaon atuu ngke e katabuai. Imwiin anne, I rikirake

TE NAKOANIBONGA: TE ANGKA NI KOAUA

rinanom nakoia n te Nakoanibonga ae te Aaron ao ni butimwaa nakoia ake I rang kakukureiaki iai.

Kabutan te toa e rang kakawaki nakoioi. Ko kona n nooria aomata ni kabanei nanoia n ongotaeka nakon te Uea ao ni kawakin Ana tua ngkai a butimwaea kanikinaean rabwatana ao raraana.

Rikirake n Ataakin te Nakoanibonga

Inanon waakin te tai, I angabeeba man te kauarinan, ao imwiina teuana te ririki n te kuura, I weteaki bwa N na nako ni mitinare. I kukurei ni katoa miniti mai iai ao n tangiriia toau ni mitinare. Iai temanna toau ni mitinare are e riki bwa korakorau. I reiakinaki ae batiai mairoouna ngke ti kakoroa nanon tabera.

Ibukina bwa e boo te buaka n te aba, ngke I oki man au mitinare I kaaina ana Tanganibuaka te United States. Ngke e toki te buaka, I okira te kuura, ni mareaki, ao ni karikirakea au utu. Ni waaki nako rinanom mwakuri aika bibitaki e a kairai nakon taabo aika mwaiti ni kabuta te United States, ike I reiakinaki iai ae batiai ngkai I beku n nakoia aika mwaiti n te nakoanibonga. N te kabane ao I a mwaing nako Boston, Massachusetts, ike I beku bwa te beretitenti n te titeiki. Bon mai ikanne are I a weteaki bwa N na riki bwa te tia ibuobuoki nakon te Tengaun

ma Uoman ao ngkanne, imwiin 17 te namwakaina, nakon te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman.

Reirei aika Reiakinaki n nakoau ae te Abotoro

Tera ae I a tia n reiakinna ngkai I kaaina te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman?

I reiakinaki bwa iai te kairi, te angka, ao te kamanoaki n te nakoanibonga.

Iai te nakoanibonga n taainako. Imwaain rokon Atam nakon te aonaaba, iai Irouna te nakoanibonga. Ngkai a uamaenako kanoan Atam nako aon te aonaaba ma te nakoanibonga, e bon riai barongaakin te nakoanibonga ao aron kabonganakina. Te Uea e baronga te nakoanibonga

man wetean Aberaam bwa e na tararua ana utu aika iai irouia te nakoanibonga. Te bootaki aei e reitinako iaan Itaaka ao Iakobwa, are e bitaki arana imwiina nakon Iteraera.

Bubua n ririki imwiina, tibun Iteraera a kuneiia bwa a mena inanon te tautoronaki. Te Uea e kamwananga Mote bwa e na kainaomataiia, ma ngke e kamaiuiia Moote, a kaotia bwa aomata aika tuai n tauraoi ni karekea te Nakoanibonga ae te Merekitereka. Ngaia are te Atua e anganiia te Nakoanibonga ae te Aaron ni karokoa ana tai te Tia Kamaiu.

I kunea bwa e kakukurei te bwai are e moan karaoria te Tia Kamaiu ngke E moana Ana mwakuri. E baronga te Nakoanibonga ae te Merekitereka. E weteia Abotoro ao n reireiniia tuua ao waakin te nakoanibonga. E wetea Betero bwa e na riki

bwa te tinia Abotoro, ni katea rinanin te kariaia n Ana Ekaretia. N te tai anne ao ngkai, bon Iesu Kristo are E rineia Ana tinia Abotoro bwa e na tararua te Ekaretia, ao bon te Tia Kamaiu are e kariaia n ana beku n te nakoanibonga.

Ngaia are te nakoanibonga iai rinnna ae baireaki mairoun te Atua ao te Tia Kamaiu rinanon te tinia Abotoro nakoia tabeman Abotoro ao ni waaki nako nakoia naake iai irouia te nakoanibonga n te Ekaretia. Kiingin te kariaiakaki a anganaki Abotoro, ao ni karokoa are a mena taian kiing akanne iaon te aba, ti na kairaki mairoun te Uea n Ti Ngaia. Te kairiiri ae tabu aei e kamanoira ao ni kakoaua nakoira bwa te Ekaretia e na aki kona ni bitaki man te koaua. E na teimatoa n titebo ibukina e aki kairaki mairoun te aomata iaon te aba. E bon kairaki mairoun te Uea.

Reiakina Tuan te Nakoanibonga

Te kabanea ni kakawaki n reirei ae I karekea ibukimi kairake n atae-nimwaane bon kamatebwaiān tuan te nakoanibonga, n ota n te mwaaka are ko karekea ni kamwakuran am nakoanibonga, ao n reiakinna bwa e kanga ni kakabwaia maium ao maiua tabeman.

I berita bwa ngkana ko reiakina tuan te nakoanibonga ao ni kako-roa nanon am beku n te nakoanibonga, e na riki te nakoanibonga bwa te angka ae matoatoa are e na kamanoko raoi n te maiu n tamnei ao ni uota te kimwareirei nakoim ae moan te bat. Riiki bwa kaain te kooram n te nakoanibonga ni koaua. Kakawaria raoraom ao ni kairiia nakon am kooram. Karika te aro n itaritari inanon am kooram are e na riki bwa aan maium ae teimatoa. ■

Unimwaane Ronald A. Rasband

TE TIA KAIRIIRI AE TARENA, TE KARO AE KAKAONIMAKI

Iroun Unimwaane M. Russell Ballard

Man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman

Ron Rasband akea ana nanououa bwa e na bon karaoa ana mwakuri ni mitinare ae bwandin taina. Tii ana titiraki te ataei ae 19 ana ririki ni kaukan ana reta ibukin weteana ibukin ana mitinare bwa *ia te tabo* ae e na beku iai.

“Tamau e nako ni mitinare i Tiaman. “Tariu are te ikawai e nako ni mitinare i Tiaman. Buun mwaaneu n taii aika a na roko e nako ni mitinare i Tiaman,” e oki ana ururing. “I taku bwa N nang nako Tiaman.”

Ma iai tabeua ana babaire te Uea. E a tia ni weteaki Ron, nako Eastern States Mition, are e tei iai ana etekuata i New York City, USA. N rawawatana, e uota retan weteana nakon ana ruu ni matu, e katorobubua irarikin ana kai-niwene, e karaoa ana tataro, e a karina naba ni kauka ana boki aika tabu, ao ni moana ana wareware:

E taku te Uea [ni booki aika tabu] bwa e mwaiti ana aomata n te tabo are a mitinare iai Iotebwa Timiti ao Sidney Rigdon, ni mwa-koron te aba ao ni katobibia; ao boutokaakin baika a kainnanoi a na katauraoaki ibukin kakoroan nanon Ana mwakuri ni mwakoron *aba ake i mainiku*.

E taku naba bwa E a tia n anganiiia te kariaiakaki bwa a na nako ni mitinare n te tabo arei ibukin kamaiuakiia aomata (taraaD&C 100:3–4; e kairaki ma katuruturuana).

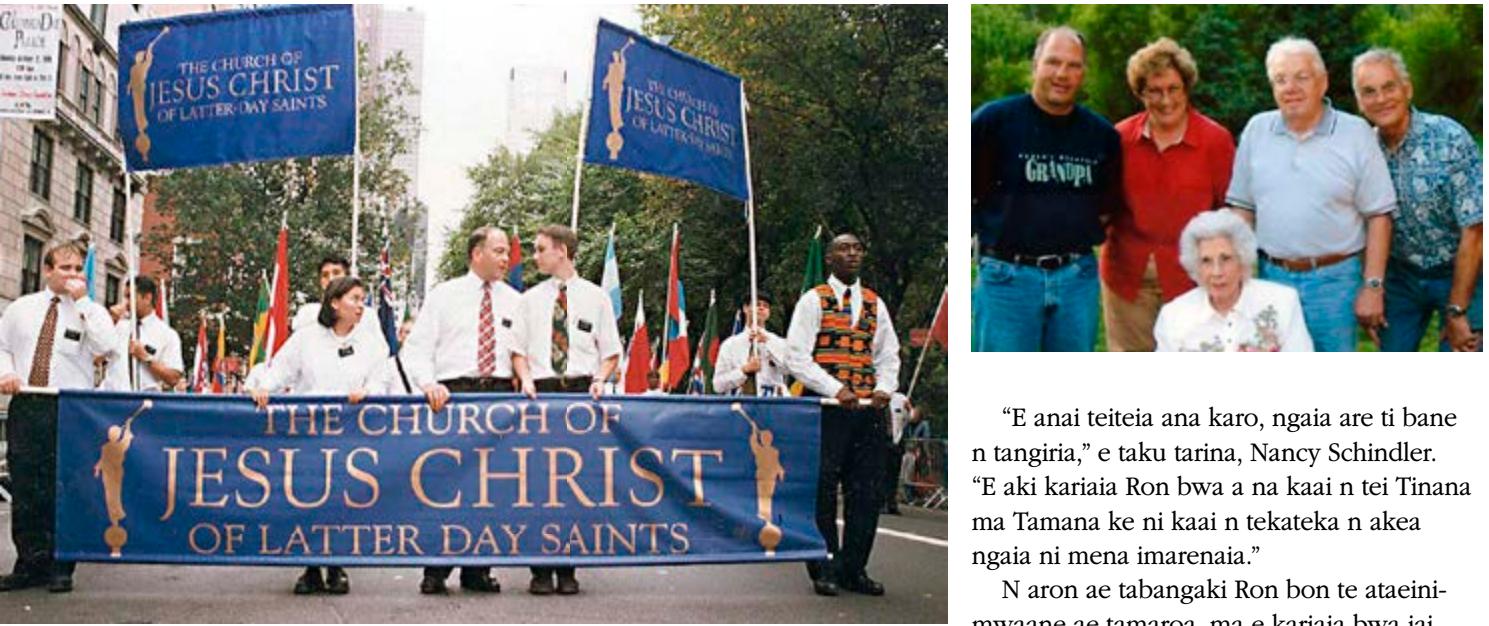
N te tai ae waekoa, e kamatoa te Tamnei ae Raioroi nakon Ron bwa weteana nako Eastern States Mition e bon aki kairua.

“I waaki nako n raraoma ni karekean te moan wirikiriki aika mwaiti ake a roko mai-roun te Tamnei ae Raioroi rinanon booki aika tabu bwa aei te tabo are e tangiria te Uea bwa e na nako iai,” e oki ana ururing. “Anne te taneiai n tamnei ibukiu inanon te maiu ae bibilitaki.”

Ana mwakuri ni mitinare n Aba ake i Mainiku bon moan weteana ibuakon tabo ake e aki kantaningaia bwa e na nako iai. Ao ni katoa weteana—n tabena ae te tia reirei, bitiobi, te kauntira ae rietata, beretitenti n te mition, kaain te Itingaun, Tiniia Beretitenti n te Itingaun, ana Abotoro te Uea Iesu Kristo—Unimwaane Ronald A. Rasband e a tia ni

leta n te angatai: Unimwaane Ronald A. Rasband bwa te beretitenti n te mition i New York City n 1998. Man ae raroa man te angatai: Unimwaane Rasband ma mwaanena, Nancy Schindler; te tina; ao tarina, Russell ao Neil. Angatai: Ma ana karo ngke te ataeinimwaane ae itiua ana ririki ni maiu.

butimwaea ana kantninga te Uea ae reitinako ni katan iaan Tamneina ngkai e beku ibukiia natin te Atua.

Bungiaki Irouia Kaaro aika a Tamaroa

N ana moan marooro are e anga n tabena are te Abotoro ibukin Iesu Kristo, Unimwaane Rasband e kaota ana kakaitau ae nako mai kabin nanona ibukiia ana baktibū. "I bungiaki irouia kaaro aika a tamaroa n te euangkerio," e taku, "ao au baktibū a bungiaki irouia kaaro aika a tamaroa onoua te rooro rikaaki."¹

Tinana, Verda Anderson Rasband, bon te tia kairiri ae tangiraki are e kateimatoa te roronga ae Ron n tangiran booki aika tabu. Tamana, Rulon Hawkins Rasband, bon kaain te nakoanibonga ae kakaoni-mnaki are e reirei rinanon ana katooto n raoiroin te mwakuri korakora.

E bungiaki ni Beberuare 6, 1951, i Salt Lake City, Utah, USA, Ronald A. (Anderson) Rasband bon tii ngaia te nati irouia ana karo are a bungia. A tia tamana ma tinana n raure mai imwaaina (imwaain ae a manga kaitibo ao ni mare-aki), ao Ron e ikawirake iaan aia tararu uoman tarina ao mwanena are e ikawai.

"E anai teiteia ana karo, ngaia are ti bane n tangiria," e taku tarina, Nancy Schindler. "E aki kariaia Ron bwa a na kaai n tei Tinana ma Tamana ke ni kaai n tekateka n akea ngaiā ni mena imarenaia."

N aron ae tabangaki Ron bon te ataeini-mwaane ae tamaroa, ma e kariaia bwa iai kabwakana ni kakamangana ao akea angana.

"Riaon riki tabeua te miniti, au tia reirei n te [Buraimwari] e taetae ma tinau, te beretienti n te Buraimwari n te Titeiki, ao e taku, 'Anne Ronnie Rasband te ataei ae uare-reke ae e matoatoa kairana,' e taku. "Ma au tia reirei n te Buraimwari a aki bwara nanoia irou. A kaota nakoiu aia tangira ae korakora ao n tainako a kaoai bwa N na oki nakon te kiraati."²

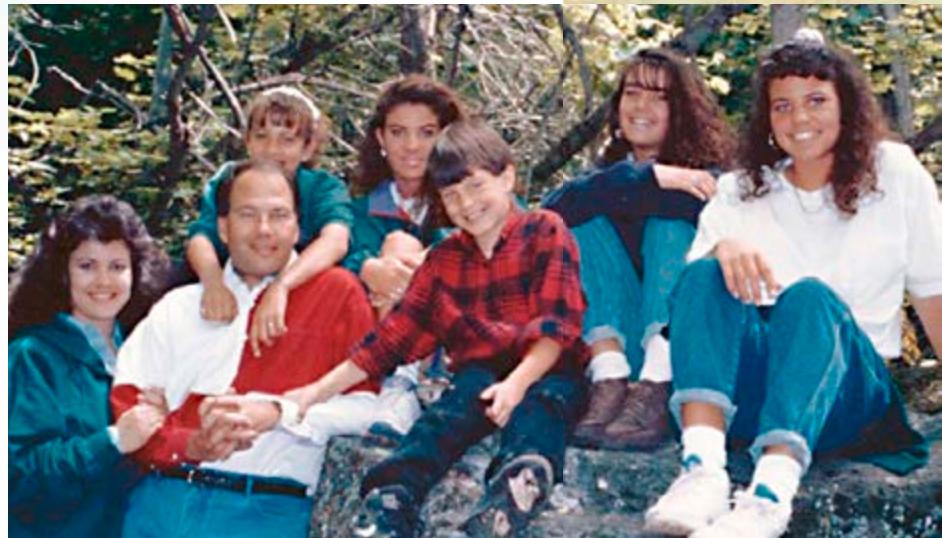
Ataein Ron e boboto iaon te Ekaretia—boowi n te uuote, bootakin te uuote, ana katairiki n te uuote, ao tiim n takakaro n te uuote.

Ngkana akea tabetabena n ana autinibootaki te Cottonwood Moan

Uuote e karaoi mwakuri aika karina, e karaoi ana waaki ni kakukurei te Tikauti, ao ni kabanea ana tai ma raoraona. Ni mweengana, tain te utu e boboto iaon booki aika tabu, tain takakaro, ao mwakuri n te auti.

"E reireinai tamau aron te mwakuri man ana katooto," e taku. "E reireinai tinau taekan te mwakuri bwa N na karaoia."

Taman Ron e kakabuta te kaa ni kariki, e utiuti ni katoa bong man te aoa 4 n te karangaina ao n okira te mweenga n te bwakanako n tai ni

katoa tairiki. E titiku tinana n te mweenga ni kaikawaiia ataei, ni kakarekemwane ibukin te utu man karaaoan ao kaboonaokoan taian taoree aika iai kunnikaia.

Oin ana konabwai Ron ni kairiiri, n anga te mwioko, ao ni karaaoan bwaai bwa a na tia—are e na anganna te beku raoi n ana mwakuri ao ni katabeana n te aro—e rangin manena ni maiuna are mai imwaaina.

“E mwiokoaki Ron bwa e na koro uteute,” e oki ana ururing mwaanena. Ma Ron, e tangira Mark Twain Sawyer, bwa e na kona n anai nanoia raoraona bwa a na buokia.

“N na taraa tinaniku, ao e na iai raoraona ae koro uteute ibukina,” e taku Nancy. “Te wiiki are imwiina temanna riki raoraona ae e koro uteute. E tekateka n te bwaranta i moan te auti ao ni ngarengare ao ni manikangare ma ngaiia ngke a karaoa aia mwakuri.”

Ana karo Ron a kainnano ibukin aki taun aia kataumwane, ma te utu a karekea te euangkerio. “E aki batu n tau ara mwane,” e oki ana ururing Ron, “ma e aki roota kukureiu.”

Rao aika Onimakinaki ao Taan Kairiiri

N rikirakena, e kakabwaiaki Ron n kareke-aia raoraona aika tamaraao taan kairiiri aika onimakinaki, n raonaki ma te mwaane are ngaia ana beretitenti n te titeiki 14 te ririki n nako ngke te ataeinimwaane ngaia—James E. Faust (1920–2007), are e beku imwiina riki n te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman ao n te Moan Beretitentii. Ana utu Ron a kukureiu n aia reitaki ma Beretitenti Faust ao ana utu. “E aki toki ni kakaineti nako bwa ngai temanna ana ataeinimwaane

ibukina e buokai ni kaikawaai,” e taku.

Akea ana tai Ron n takakaro n te reirei n te tai are e roko iai n te kauarinan ibukina bwa n taainako iai ana mwakuri, ma e karekea naba ana tai ibukiia raoraona aika kakaonimaki inanon maiuna.

“I tangira Ron n taainako n aroarona, ma e aki kororaoi,” e taku raoraona n ataei ae Kraig McCleary. Ma momoangarella, e reitia, “I tuangnga bwa ngkana e roko i karawa, N na roko naba ikekei ibukina bwa titebo baike ti karaoi ngke ti ikawairake.”

E moana ana mwakuri ni mitinare Ron ni moan 1970, ma Kraig e iangoia bwa e na karimwiia ana mwakuri ni mitinare ni karko koa mwiin tain te kamwaitoro. Anne ngke e tarebooniaki iai iroun Ron man ana tai ni mitinare.

“I aki ataia bwa e kanga ni karekea te kariaiakaki n tareboon, ma e takuai ibukin aki kan kukurei ni katauraoi ibukin au mitinare,” e taku te Tari McCleary. “E koaua, I aki taonna ni kamaanna.”

Ron e arana ana mition bwa te taneiai ae “koro tamaraana” “E kakabwaiai te Uea ma kakai aika mwaiti, taneiai n rikiraken te onimaki,” e taku. “E korakora uaan au mwakuri ni mitinare ibukin maiun tamneiu.”

E kabanea nikiran ana mwakuri ni mitinare Ron n Abamakoron Bermuda.

Man moan aia ririki ni mare, Unimwaane ao Titia Rasband a karimoaa moa te Uea. A mareaki n Tebetembwa 4, 1973 (mai nano), a bon kakabwaiaki raoi ma natia aine aika aman ao natia te mwaane (ietu). Te iteraniba are kaitaraana: Jon Huntsman Sr., raon Unimwaane Rasband ni bitineti are ngkoe ao ana tia kairiiri, e arana Unimwaane Rasband bwa te “tia kairiiri ae tarena ao iai iroun te kakaonimaki ae korakora.”

Ana beretitenti n te mition, Harold Nephi Wilkinson, e tii kanakoia ikekei mitinare ake a kororaoi aia ongotaeka ibukina bwa e tii kona ni kawaria n te tai teuana ma teuana.

Ti rang tionako, ma e aki raraoma te beretitenti iroura,” e oki ana ururing Ron. “Ti katia ara mwakuri ni mitinare.”

Te “Ataeinaine ae Tau” mai Delta Phi

Imwiin banen ana mwakuri ni mitinre n 1972, e reke ana mwakuri Ron, e rin n te Iuniwetiri i Utah n tain te Kamwaitoro, ao e rin n te Delta Phi Kappa, te kirabu n te kuura ibukiia mitinare ake a bane aia tai. N ana waaki ni kakukurei te kurubu n te kuura, e a bon aki kona n tautau nanona ngke e a noora naba te ataeinaine ae koro botonainena ae arana Melanie Twitchell. Melanie temanna mai ibukoia ataeinaine ake a aranaki bwa “ataeinaine aika tau,” ake a ibuobuoki n ana waaki ni kakukurei te kurubu n te kuura.

N aron Ron, Melanie e roko man te utu ae Itiaki ni Boong Aika Kaitira ae kakaonimaki. Tamana, te aobitia n ana mwakuri n te tanganibuaka, ao tinana e aki kona ni kariaia te koaua are e mwamwainging aia utu n angin te tai (are e riki man te kamwaing n te mwakuri n te tanganibuka).

E kukurei Melanie man ana akoi Ron, anganano, ao rabakauna n te euangkerio. “I bon taku nakoiu, ‘Bon te mwaane ae kakateke are e aki kakawaki ngkana I aki te roko ni marooro ma ngaia. I kan riki bwa raoraona ae tamaroa.’”

Ngke e rikirake aia reitaki, te Tamnei e kamatoa nakoina ana namakin ibukin Ron ma ana motinnano nakon te Uea. N te tai ae waekoa ao e a rikirake aia iraorao are e a aranna Melanie bwa “te reitaki n tangira ae tau”, n aroia naake iai rongorongoa ni booki ni karaki.

E taku Unimwaane Rasband bwa toana ae rang bootau ma ngaia. “E botau ma ngai Melanie n ana anganano n te euangkerio ao n rikina. Ti a riki bwa raa aika tamaroa, ao anne ngke I a tuangra ngkana e kona ni mare ma ngai.”

A mareaki n Tebetembwa 4, 1973, n te Tembora i Salt Lake City. Man te tai anne, e taku, “raona n aki toki ae momoanibwaiia moa tabeman . . . e buokai ni karikai bwa ana reirei Iesu Kristo ae nakoraoi. Ana tangira ma ana boutoka, ao bwa natira aika niiman, ao tibura aika 24, aika kateimatoai.”³

“Ti a Nako”

Inanon te tai ni beku bwa te beretitenti n te kooram n unimwaane n te uuote ibukiia ataein te reirei ake a tia ni mare, Ron e a kinaa riki Jon Huntsman Sr., te aetuwaitia

ibukin te kauntira ae rietata n te uuote. E waekoa ni kukurei Jon ma aron kairan te kooram iroun Ron.

“E kakukurei ana kairiiri ao ana konabwai ni kairiiri,” e oki ana ururing Unimwaane Huntsman, are e beku bwa te Itingaun n te Aono man 1996 nakon 2011. “I taku bwa tiaki te bwai ae taneiai te aba iai bwa te ataeinimwaane are e mena n te kuura e na kona ni kaira te kooram n te aro anne.”

Ibukin tabeua namwakaina, Jon e mamatakuakina Ron ni bitii ana iango ni kamwakuri ngke e katiai ana beku n te nakoanibonga. Ngke e nang kaukaki te tabo n iokinbwai n ana kambwana Jon—are e a riki bwa te Huntsman Chemical Corporation—n ana kainiin e taku bwa iai ana konabwai Ron are e tangiriia ao e karekea ana mwakuri. Te mwakuri e waakinaki n te wiiki are imwiina i Ohio, USA.

“I tuanga Melanie, ‘N na aki katoka nanakou n te reirei ao ni waaki nako,’” e oki ana ururing Ron. “I mwakuri korakora inanon maiu ni karekea au beebea man te kuura, ao I a kan roko n tokin au kouru.”

Melanie e kauringa Ron bwa karekean te mwakuri ae raoiroi bwa anne bukina menana n te reirei.

“Tera ae ko raraomae-akinna?” e titiraki. “I ataia bwa ti na kanga ni booti ara bwai ao ni mwaing. I a kaman karaoia inanon maiu ni karokoa ngkai. I kariaia bwa ko na tareboonia tinam ni katoa tairiki. Ti a nako.”

Onimakinan Ron iroun Jon e nakoraoi. Iaan ana kairiiri Jon, e rikirake Ron n te tai ae waekoa n te kambwana ae rikirake, n riki bwa te beretitenti iai ao te mataniwi n aobitia ni kairiiri n 1986. E korakora mwamwanangau ibukin te kambwana—bon iaon USA ao i tinanikuna. N aki ongea tabetaben ana tai, e kataia Ron n okira mweengana n tain te wiikente. Ao ngkana e mwananga, e na bae ni kairiia kaain ana utu ma ngaiia.

“Ngkana e tiku n te mweenga, e karaoa are a na namakina ataei bwa a rangin kakawaki ao n tangiraki,” e taku Melanie. E iriira aia waaki ni kakukurei taai n takakaro ngkana e riai. Jenessa MacPherson, temanna mai irouia natiai

aika aman, e taku bwa ana beku tamana n te aro anguin te tai e kakatabetabea n aki rereke ana tai n tekateka irarikia ana utu n tain te taromauri.

“Ti na bae n un bwa antai ae e na tekateka irarikina n te taromauri ibukina bwa e kuri kaangaanga menana ikekei,” e taku. “I uringa katokaan baiu iaon baina ao n iango i bon irou, ‘ngkana I kona n riki n ai arona, N na tiku iaon te kawai ae eti ao ni kona n riki kanga ai aron te Tia Kamaiu.’ Bon au boto ae ninikoria.”

Natiia te mwaane te taanga aei, Christian, e oki ana ururing n “ana tai ma tamana.” A roko raoraoia ao a nako ibukin mwa-mwaingin aia utu n anguin te tai, e taku, “ma tamau bon raoraou ae tamaroa n taainako”—e ngae ngke temanna ae aki kan taotaonaki.

Ngkana I bwatiketiboro ma Christian, n takakaro iaon bwai n takakaro n te kairababa ma natina aine, ke n akawa ma te utu ao raoraora, e tangiria bwa e na moanna Ron.

“Inanon rikirakera, e na bon aki *kariaia* temanna bwa e na konaa aona,” e taku Christian. “Ti riai n tokanikai, bwa e na kankoraoa arora. Ao waakin te katei e reitinako ma tibuna aika tangiraki.”

Rinanon ririki, ana utu Ron a aki kona n nooria bwa e kanga mwakurian te aro ni kairiiri n te Ekaretia ni karababa ana konabwai ni kaota ana tangira ao ana nanoanga, ni kaota ana namakin ibukin te Tamnei, ao n anainanoia tabeman ni karaoa aia kabanea ni konaa. Imwiin bungiakin te tibu te mwaane ae Paxton irouia Ron ao Melanie, te

utu a katan iaan korakoran maiun tamnein Ron ao ana boutoka.

Paxton, e bungiaki ma aki toamaun bwain rabwata, e kainnano ma tabeua kaangaangan marurungina are e a kataia ana utu n te rabwata, te iango, ao n te tamnei. Unimwaane Rasband e arana te mwanga are e rimwin bungiakin Paxton bwa “kakatai ae kaangaanga ibukin reiakinan reirei aika kakawaki ibukin taai aika akea tokiiia.”⁴

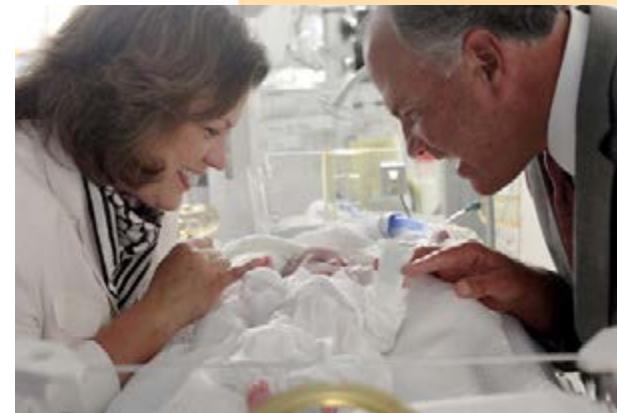
Inanon ana teniua n ririki Paxton ni maiu iaon te aba ae kimototo—ngke a rangin mwaiti titiraki ao tabeua kaekakiia—e tei Unimwaane Rasband bwa bouan te tamnei, ni kaira ana utu ni kaniia ma mwaakan ana Mwakuri ni Kamaiu Iesu Kristo.

Ma katanoataan nakoana ae boou, tabeman kaain ana utu ao raoraona a aki miimi. “Naakanne mai buakora ake a rang kinaa,” e taku Christian, “ti katei baira ni karietai ngke e kamatoaki bwa te Abotoro.”

“N na Nako ni Beku”

N 1996, n ana ririki ae 45, menan Ron bon inanon tokanikain ana mwakuri ngke e roko weteana bwa e na beku bwa te beretitenti n te mition ibukin New York New York North Miton. N aroia Abotoro ake ngkoa, e “wae-koia ni kitana [ana] karaun” (Mataio 4:20).

“E anaa au tai ae uoua te teekan ni butimwaea te wewete (n riki bwa te beretitenti

Angamaing ieta: Unimwaane ao Titita Rasband ma kaain te Ekaretia i New Delhi, India, n Nobembwa 2015. Ieta: Unimwaane ao Titita Rasband n tain aia mwakuri n ibubuoki ngke te beretitenti n te mition i New York City, 1996–99; ma tibia te mwaane Paxton, are buoka ana utu n reiakin “reirei aika kakawaki ake a kaineti ma taai aika akea tokiiia”; ao bukamaruan atiilun maningangan Temboran Sacramento California.

n te mition)," e taku Unimwaane Rasband. E taku nakon te Uea, "Ko tangiria bwa N na nako ni beku, N na nako ni beku."

Inanon ana tai ni beku Ron e kamanena te reirei ae kakawaki are e karekeea n ana tai ni mwakuri: "A kakawaki riki aomata nakon bwaai riki tabeua."⁵ Ma te rabakau anne ma ana konabwai ni kairiiri ae rikirake, e tauraoi ni moana ana mwakuri ni mitinare n abanuean te Uea.

Ron ao Melanie a kunea te mwakuri ni mitinare i New York City bwa e kakaewenako ao e kakukurei. E waekoa Ron n anga te mwioko nakoia mitinare—n anaakin nanoia bwa a na kakaonimaki, ao aia angareirei, ni kakorakorakiia, ao ni kaungakiia inanon te waaki.

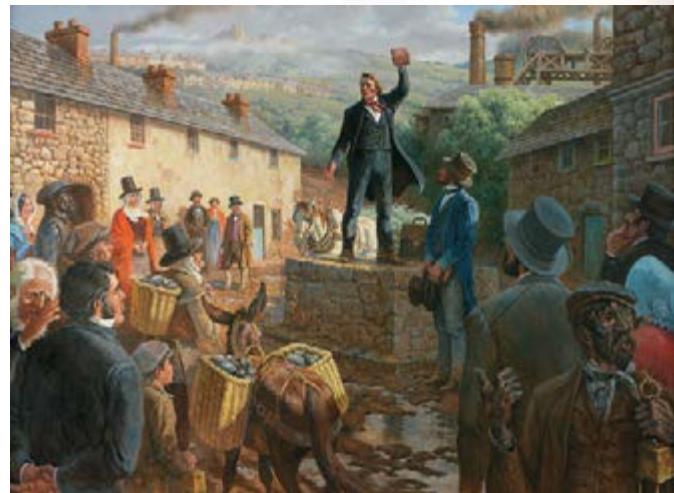
N 2000, waniua te namwakaina ae kimototo imwiin banen aia mwakuri ni mitinare Ron ao Melanie, Ron e we-teaki nakon te Itingaun, ike ana katauraoi, ana taneiai, ao ana tarena aika batia kakabwaia te Ekaretia. Ngkai kaain te Itingaun, e beku bwa te kauntira n te Beretitentii n Aono n te Europe Central, ni buoka n tararua te mwakuri n 39 te aba. E ngae ngke e kitana te kuura riaon 40 te ririki n nako, e teimatoa n riki bwa ataein te reirei, ni butimwaeana ana kai-riiri ana Mataniwii ae mwatai riki nakoina ngkana e tararua te North America West, Northwest, ao teniua Aonon Utah; e beku bwa te Tarekita ni Kakoroi Moti ibukin Tararuan te Tembora; ao ni beku n te Beretitentii ibukin te Itingaun, ni mwakuri ni kaan riki ma kaain te Tengaun ma Uoman.

N te tai ae nako, e taekinna Unimwaane Rasband, "Bon te karineaki nakoiu n riki ni mangori ibuakoia te Tengaun ma Uoman ao n reiakinaki mairouia n anga nako ao ni bwaai nako."⁶

"Baike A Atai, I Atai"

Uoua banna n tamnei ake a tine iaon oon ana aobiti Unimwaane Rasband. Temanna te mitinare n te Moomon n reireina te utu i Denmark n 1850. Te kauoman bon te mitinare n taai ake ngkoa Dan Jones n taetaekina te euangkerio ietan te mwaniba i Aban Buritan. Taian banna n tamnei (ieta n te angatai) e kauringa Unimwaane Rasband ibukin ana bakatibu.

"Aikai bwaeoniia ake ngkoa a anga aia bwai ni kabane nakon ana euangkerio Iesu Kristo ao ni katauraoa aia onimaki ibukin kanoaia ake imwiina," e kaotia ae koaua⁷ Te bwai are e kaumakiia iai ana bakatibu Unimwaane Rasband bwa a na waaki nako ribuakaon te kaangaanga ao te bwanikirinaki are bon anne are e katauaki iai ibukin weteana ae boou: ao te rabakau ao te kakoaua ae matoa ibukin te Uea ao Ana mwakuri.

"E mwaiti te bwai ae N na reiakinna ni weteau ae boou," e taekinna. "I namakin te nanorinano n taekan anne. Ma iai taraakin weteau ae I kona ni karaoia. I kona ni kaota koauan aran Kristo n te aonaaba ni kabane' (taraa D&C 107:23). E maiu!"⁸

N riki bwa kanoaia moomon bwaeoniia, e reitia: "Baike a namakin, I namakin. "Baike A Atai, I Atai"⁹

Ao are a kantaningaia ibukiia kanoaia e kaotaki ni maiuna, ana angareirei, ao ana mwakuri n ibuobuoki Unimwaane Ronald A. Rasband, are e iriiri aia katooto ao ni karinei aia onimaki ngkai e waaki nako bwa temanna te tia kakoaua ae onoti ibukin te Uea. ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. Ronald A. Rasband, "I Mimi n Ana Tangira," *Riaona*, Nobembwa. 2015, 89.
2. Ronald A. Rasband, "Friend to Friend: Golden Nuggets," *Friend*, Okitobwa. 2002, 8.
3. Unimwaane Ronald A. Rasband "I Mimi n Ana Tangira," 89.
4. Ronald A. Rasband, "Special Lessons," *Liahona*, Meei 2012, 80.
5. Ronald A. Rasband, press conference, Okitobwa. 3, 2015.
6. Ronald A. Rasband, testimony, Priesthood and Family Department devotional, Ritembwa. 1, 2015.
7. Unimwaane Ronald A. Rasband I Mimi n Ana Tangira," 89
8. Ronald A. Rasband, testimony.
9. Ronald A. Rasband, Pioneer Day address, Tabernacle, Salt Lake City, Turai 24, 2007.

*Ibukina bwa I a tia n aki kakaonimaki n ririki aika nako, kaain te aro ae
e kinaai e aki kakoaua ae I a weteaki bwa N na riki bwa te bitiobi.*

Iroun Patrick J. Cronin III

Ntain ana komete ni kakoroi moti te nakoanibonga, ara mitinare aika bwanin aia tai a ribootina kaitibooia ma kaain te aro ae akea mwiin araia n te uuote. I kinaa te ara n te tai ae waekoa ao n taekinna bwa Ngai ma neienne ti a tia ni mena n teuana te uuote n ririki aika nako.

Temanna te mitinare e taku, "Eng, bitiobi, e taekinna bwa e taraa ni miimi ngkai ko a riki bwa te bitiobi."

I titirakinia, "Tera ae taku neienne?"

A taku bwa e rangin miimi ao n taku, "*Boni Ngaia te Bitiobi?*"

I ngare ao ni kamataata bwa te aine aei e kinaai bwa te aomata ngai ae rangin kaokoro ma are 30 te ririki n nako.

Ngke I iangoa taikan te bwai ae riki aei imwiina, I iangoia bwa mwaitira aron maiu n tia ni bitaki inanon 30 te ririki ngke ti kaaina te aro Ngai ma au utu. I a tia ni kinaia angia kaain te uuote inanon 20 te ririki ao n tia ni beku bwa te beretitenti n te mwaanga ao n aron te bitiobi, ma akea ibuakoia kaain te aro aikai ae a kinaai 30 te ririki n nako. E ngae ngke I tibwai bwaai aika riki imarenantai man au tai ake ngkoia n reiakina taikan te rairannano ao ana Mwakuri ni Kamaiu Iesu Kristo, angiina kaain te uuote a aki ataia bwa kamiimira aron mwanangau ni maiu aei ae e a tia n riki inanon te Ekaretia.

Ngai ma au utu ti roko n te Ekaretia ni Meee 1979, ao I ataia n te tai ae waekoa bwa aei te tabo ae ti na kaainna.

Ti bwabetitoaki n Tuun, ao n te moan ti bane ni kakaonimaki, ma e aki rang maan imwaaina I a katoka nanakou ao n okira arou ake mai imwaaina. I bon aki nanouoa ibukin koauan te euangkerio ao Kaokan Bwaai, ma I aki iangoia bwa a na terana taraakin kaainakin te Ekaretia.

N 1982, ibukin reitinakon au kakeru n te momoi mangning, kainnabau, ae aki bwaka n ana onimaki, e a nikiri ana beebea n te bowii, ibukin ara buuraure. N te tai anne a maeka au utu i Oklahoma, USA, ma I a tia n oki nako Illinois, USA, ike I ikawairake iai. I a roko n te kantaninga are N nang kabua te bwai ae rang moan baan te kakawaki irou: au utu.

I a moana au tataro iaon bubuan waeu n te ingabong ao te tairiki nakon te Atua are I aki kakoaua bwa e maiu, ngkana E bon maiu, I iangoia bwa E a tia ni mwaninga taekau n te tai ae maan. Irarikina inanon teniua namwakaina I tataro ma te kakaonimaki. N te karangaina teuana, inanon au tai n tataro, iai namakinan te rau ae roko irou ao I ataia bwa e maiu te Atua, bwa E ataai, ao E tangirai. I ataia naba N nang katoka te mooi mangning.

N te tairiki naba anne I karekea au tareboon mairoun kainnabau are e tuangai bwa e na meerina nakoii te beebea ni buuraure bwa N na tiaainaia. N tain te marooro anne e waekoa n taetae, "Iai te bwai ae rangin bitaki iroum. I aki kakoaua ae ko na manga kona riki ni mangning, ao N nang raeuai beebea aikai." Ti a manga ikotaki,

Boni Ngaia

TE BITIOBI?

ao uoua te ririki imwiina e a bungia ara kateniman n nati.

Temanna ae I ataia bwa e na kona ni kaokai nakon te Ekaretia, ma bon te imanono ni mwaane Ngai. I oki n te taina ao n anganaki nakoau bwa te tia kairiiri n te kooram n te nakoanibonga. Ma I moanna n namakina aki tau n angareirei ao ni manga moanna n aki kakaonimaki.

N te 1991 ti mwaing nakon te mwaanga ae uarereke. Tabeua namwakaina imwaain ana ka waniua n ririki ara bina ni mwaane, kainnabau, te beretitenti n te Buraimwari, e titirakinna bwa antai ae e na bwabetitoia. Ni koauana e tangira tamana bwa e na karaoa te otenanti. Kainnabau e tuangnga bwa e na aki kona n riki aei. E aki butimwaea te kaeka ma e moana ana mwakuri ni kamarurung ibukin tamana. E taraa n aki momotirawa, ao n te tai ae waekoa I a kunea bwa I beku bwa te Tikautimwaatita, ao I a bwabetito ao imwiina ao ni kamatoa natiu te mwaane.

Waniua namwakaina imwiin au kakao-nimaki a bat bwaai aika riki. Ti kabaeaki

bwa te utu n Temboran Chicago Illinois, ao I a manga moan weteaki naba bwa N na beku bwa te tia kairiiri n te kooram n unimwaane, ma n te tai aei I aki kitanna. I weteaki ngkanne bwa te kauntira n te beretitentii n te mwaanga, ao nimaua namwakaina imwiina I weteaki bwa N na beku bwa te beretitenti n te mwaanga. Te namwakaina ke imwiin weteau, I uringnga ngke I tabe n iango, "Ngai te beretitenti n te mwaanga?"

I a tia n tuangjia angina Aomata aika Itiaki ake a karawawataaki inanon ririki bwa ngkana I kona n rikirake n te euangkerio, aomata nako a kona. Ma n tii ataakin mwaakan te Tia Kamaiu ae koaua ao Ana Mwakuri ni Kamaiu ao ake a karaoa ae riai n oki Nakoina.

I rangin kakaitau n aki toki nakon kainnabau ao natiu ao nakoia ni kabane taan reirei n te mweenga aika kakaonimaki, taan kairiiri n te kooram, bitiobi, ao tabeman Aomata aika Itiaki ake a katea te banna ni katooto ae kakateke ibuki. Aei e riki bwa te tai ni beku ibukin te Uea ao Aomata aika Itiaki aikai 20 te ririki n nako. E a tia ni kakabwaiaaki maiu iaon bwaai ake I kona n iangoi. ■

E maeka te tia korokaraki i Illinois, USA.

RAIRAN BOOKI AIKA TABU:

NAKON Oin Taetae N Nanora

Te taneiai e bebete nakoia ake a rekereke n rairan boki aika tabu man te Imatang nakon taetae tabeua. E okioki karaoana:

Te ataeinimwaane n I-Amerika ae taua Ana Boki Moomon ae e a tibwa rairaki nakon ana taetae e kawara temanna kaain te tiim are e a tia n ibuobuoki n te rairairi: "Ko rabwa," e taku. "I a tia ni wareka Ana Boki Moomon n te taete n Imatang. I a tia ni wareka Ana Boki Moomon n te taetae n Russia. I a tia ni warekia n te taetae n i Ukarain. Ma imwiina I kona ni warekia ni Armenia, I aki raoi n rang mataata iai. Ngke I warekia n te taetae n Armenia, e nakoraoi taekana.

Kanga ai aron okiran te mweenga."

Okiran te Mwenga

Ngkana ana euangkerio Iesu Kristo bon mweengara

n tamnei, ngkane e bon eti te nama-kin ae kamwengaraoi ao ni kinaaki. Ni mweengara ti motirawa. Ti tararuaira. Ti taetae ma koraki ake ti tangiriia n te taetae are e reireiniira iai tinara. Aio bon te taetae man nanora, ao ngkai te nano bon te bwai are e riai n roko iai te euangkerio, warekan booki aika tabu n oin taetae man nanora e bon kakakawaki.

Te Doctrine ao Covenants e taekina ae koaua. Ikanne te Uea e kaotia bwa rinanon kiingin te nakoanibonga tauaki iroun te Moan Beretitenti, "bain te Uea e na kaota te mwaaka nakoia aba ni kai-neti ma . . . euangkerion kamaiuakiia.

"N te kabane ni bong, aomata ni kabane a na ongo bwaninin te euangkerio n oin neweia, ao n oin aia taetae, rinanoia koraki ake a katabuaki ni mwaakana, rinanon te Tia Ibuobuoki, ni kaoniiia ibukin kaotiotan Iesu Kristo" (D&C 90:10–11).

**TANEIAI AIKA A MWAITI E KAOTA BAIN TE UEA
NI MAKURI RAIRAN ANA BOKI AIKA TABU.**

Iroun R. Val Johnson

Ana Maekatin te Ekaretia

*Booki aika Tabu
e ringa te nano
n ae rangin kora-
kora riki ngkana
e warekaki n oin
ara taetae-te tae-
tae man nanora.*

*E a tia ni boretiaki Ana Boki Moomon
nakon 89 oin taetae, ao rineakiiia a tia
n rairaki nakon 21 oin taetae.*

Jim Jewell, temanna kain te tiim n rairairi iaon booki aika tabu n atuun te Ekaretia, e karakina karakinan booki aika tabu are a kona n riinga nanom ngkana a rairaki nakon oin taetaen te nano:

“N rairakin Ana Boki Moomon nakon n te taetae n Sesotho, te taetae e kamanenaaki i aban Aberika n te taetae n Lesotho, ti kainnanoa temanna ni mwakuri n buokiira n rinanon an akuri te tiirm n rairairi. Te tiubwawayitia n te mwakuri, Larry Folley, e kinaa kaain te aro mai Lesotho are e reke ana beebea man Utah State Iuniwetiri. I Lesotho, te reirei e karaoaki n te taetae n Imatang, ngaia te aine aei ao natina a kamatebwaiia te taetae n Imatang man te moan koraki, ma a teimatoa n tataetae ni mweengaia i Sesotho.

“Neiei e kukurei ni mwakuri n te rairairi. Ana mwakuri iaon mwakoro ake a kanakoaki nakoina a bon rang ibuobuoki. Ti kananakoi titiraki aika onoti n taekan te uokaburari ao kairakin taetae n aron are e karekea te ibuobuoki n te kaotinano. E ngae n anne, ti ataia bwa e kanikinaai kiibu aika a mwaiti ake aki irekereke ma ara titiraki. Ngke ti tuanga taekan kiibu ake e kanikinaai, e taku: ‘O, kiibu akanne a riinga nanou n ae korakora ngaia are I aki karekea te mataata ae bwanin n te taetae ni Imatang. I kanikinaai n te aro are N na kona n tibwauai ma natiu.’”

Te Kairi ibukin Rairan Booki Aika Tabu

Rairan te Baibara iai abwakin rongorongona ae tamaroa, e

moanaki ma rairakin mwakorona n Te O Tetemanti man Ebera nakon te tatae n Erene. Imwina, te Baibara e rairaki man te taetae n Erene nakon te taetae n Ratine Ebera, ao man Ratine nakon Erene nakon te taetae n Imatang ao a mwaiti nakon taetae tabeua.¹ N aron taekana, Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira a aki raira te Baibara nakon taetae aika

kaokoro ma e anaaki kiibu ake a kaman kariaiakaki mairouia Kiritian ake aia taetae akanne.²

Mwaitin te mwakuri n rairan booki aika tabu n te Ekaretia, bon ana Boki Moomon (te moan rairairi), te Doctrine ao Covenants, ao te Pearl of Great Price. Te taetae are a rairaki iai booki aikai bon te taetae n Imatang, te taetae are te Burabeti Ioteba Timiti e kaotia inanoia n, te taetae mai oin

---

**“N TE KABANE NI BONG . . . BWA AAOMATA NI KABANE A NA ONGO BWANININ
TE EUANGKERIO N OIN NEWEIA, AO N OIN AIA TAETAE, RINANOIA
KORAKI AKE A KATABUAKI NI MWAAKANA (TARAA D&C 90:11).**

WAAKI N RAIRAIRI N BOOKI AIKA TABU

1

Te Kariaia n te Rairairi

- Rairan Booki aika tabu a bon kainnanoaki iroun te Beretitentii n te Aono ngkana a mwaiti kaain te Ekaretia aika a taetae n te taetae a rikirake ao ngkana rongorongo aika beebeete n te Ekaretia a tia ni kaman rairaki n oin te taetae.
- Te bubuti e rinanoaki irouia tabeman komete n atuun te Ekaretia, ni ikotaki ma kaain te Kooram n Abotoro n te Katengaun ma Uoman ao te Moan Beretitentii.

Mwakoron n te Rairairi

Mwakoron te Kaukuki:

- Kaotakin rairaiiri iaon te Baibara a rineaki ibukin te Ekaretia ni kamanenai.
- Aan taian Rongorongo a rairaki moa: *Gospel Fundamentals* (reitia ma moan tuua n aron naba aran te Ekaretia, tataron te toa, tataron te bwabetito, ao Taikan te Onimaki), *Ana Koaua Ioteba Timiti* booki ae uarereke, ao ana iteraniba iaon te webu iaon LDS.org.
- Reirei man te Maungatabu ni Kabuta ana bon rairaki naba n oin te taeta.

Mwakoro 1:

- Ana Boki Moomon, Doctrine ao Covenants, Pearl of Great Price (e kaan 10 te ririki ni mwakuri).
- Moan taeka ake a koreaki n aron "Te Utu: Te Katanoata nakon te Aonaaba," "Te Kristo ae Maiu: Aia Koaua Abotoro," te anene n taromauri ae rineaki, ao *Tataekina Au Euangkeriol*.

nanona. Kabonganakin mwakuri n rairakin booki aika tabu nakon tiaka-taetae n Imatang e riai ni kinaaki nakoia ataein te reirei n te Ekaretia.

Ti te arona waakin te rairairi are e kamanena Iotebwa Timiti n ana Boki Moomon nakon te taetae n Imatang.

Iotebwa Timiti e nanorinano, e ikawairake n te tabo n ribana, e aki tau ana reirei. Ma iai tamaroana ao ana konabwai nakon te mwakuri are e tangiria te Uea bwa e na riai ni katiakia. Koauana, Ioteba ao ana utu a katauraoa ao katia te tabo ni karaoaan te mwakuri ni koaua aei.³

Iotebwa e anganaki naba te buoka—ikotaki ma ae tabu mairoun te Atua ao te maiu ae mamate—n rairan ana rekooti Nibwaai. Te anera Moronai e kakawara Iotebwa Timiti ni katoa ririki inanon aua te ririki imwaain kariaiakana ni kaokan te rekooti: Ti aki ataia bwa Moronai e reireina te Burabeti, ma e roroko e katauraoia n tamnei ao marurung ibukin te mwakuri imwaina.⁴

Te Uea e katauraoia naba "taan rairairi" imwain taina bwa taan raira te taetae are e bua. Kabwarabwara n aron uoua atiibu aika itiaki ni nim ma taran te biti, aikai ao titebo ma te bwai ae aranaki bwa ana atiibu te tia mamata ni buoka Ioteba Timiti n raira te Nibwaai rekooti ni Imatang. Te Burabeti e aki kabwanina raoi rongorongan te waaki; e kakoaua bwa e raira Ana Boki Moomon man "ana bwaintangira ao mwaakan te Atua."⁵

N reitaki ma buokana ae anganaki mairoun te Atua, Iotebwa e karekea buokana n te rabwata are a riki bwa taan koro rongorongo ni karekea

katotoon koroboki bwa aonga ake tabeman ni kabobonga n tabinna, boretia, kabooa, ao tibwaia nakon te aonaaba.

Tiaki aekan te katauraoi ao buukan Iotebwa ae karekea n ana mwakuri n rairairi, koraki ake a katabeaki ma rairan booki aika tabu n te bong aei a katauraoaki iroun te Uea ao anganaki buokaia n aia mwakuri—ae mairoun te Atua ao te maiu n rabwata.

Kaotiotan te Mwakuri

Mwakurian karinrin ni kanakoraoan etin te rairairi bon kakorakoran te tamnei tao n taekana n aron "kaotioti man te kauntira." Uoman ke teniman aomata a rineaki bwa taan rairairi a ikotia ma tabeman ni karaoa te mwakuri. Iai taan tiubwawaitia n atuun te Ekaretia, taan rinanona, booki ibukin rongorongo,⁶ kairi ibukin te rairairi, te burokuraem ibukin te kombiuta, ao ibuobuoki ni kiritian ni boutoka are e na karabaaba te waaki ni kabane nakoia te Moan Beretitentii. (Taraa te Tiata ae e kairaki.) Ngkana te moan Beretitentii e anganaki te kabanea ni kariaia n te rairairi, te mwakuri ngkanne e taibinakiraoi, boretiaki, ao n tibwaakinako. Karaaoan te katauraoi n nambwa ake e na kaira bebeten karekeana, e bon katokaaki iaon LDS.org ao e na kona n reke n Gospel Library app.

Katiaan te mwakuri aio e ikota te namakin ae korakora ao te tamaroa. E irekereke ma te kakanekaraoi ni mwakuri nakon katamaroan kanoana ao tamaroan te rabwata are karaoaki

iai. Rairaiiri a rinanoaki ni karinanna ae batí, n aron waakin ana karinan te aro are e ukoukora ana kariaia te Uea. Tii ngkana e butimwaeaki te kariaiakaki anne e na waaki nako te mwakuri n rairairi. Ngkana e aki karaoaki raoi ni kaotaki n te kawai are e riai te Burabeti Iotebwa Timiti n raira Ana Boki Moomon, te mwakuri e kairaki ma te itiaki iroun te Uea—man Ana bwaintangira ao man Mwaakaná.

Aio tiaki nanona bwa te rairairi e nakoraoi ngke e moan tia. N tainako, n te tai ao a mwaiti taan rinanona man kamatebwaiian booki aika tabu n taekina karikirakeana n te kurama ao n te uokaburari keni kunea buren kairan te taibi ke buren taibinakin taekana. E karako, bitaki a karaoaki ni kamwaingakin mwakuri ni kamataatakin te reirei. Ngkana a karaoaki aikai, a karaoaki iaan ana kairiiri te Moan Beritetitii.

E katauraoia te Uea

Te Uea e kateimatoa te mwakuri n rairairi aio ni kawai tabeua naba. E aki toki n ribotinaki irouia te tiim n rairairi n atuun te Ekaretia bwa ngkana iai te kainano ni kaoti, te Uea e katauraoia.

N aron temanna te katooto, te tia rairairi e kainnanoaki ibukin te rairairi ao rawebwanaa ni bwain te Ekaretia i Mam (katirebwareana “mum,” te taeka ni Mayan ngko, atongana n te tataetae ni Guatemala). Ibuakoia moan mitinare ni mwakuri i Guatemala bon te mitinare are tibuna te unimwane ae taetae ni Mam. E ikawairake te mitinare n te kawa ae

bubura ao e tii taetae n Spain. Ma ni katoa tairiki tibuna te unimwane e roroko n te mii nakoina ao n reirei-nna te taetae ni Mam. Te unimwane ae kairake e riki bwa te tia raitaeka ni moanrinan n te Ekaretia.

N taainako, te mwakuri n rairairi e katiaaki n te anganano ae korakora. Ni kantaninga iaon taekan te mane, tabeman taan rairairi anganano aia ibuobuoki ao tabeman a kaboaki n aron are a kona ni karekea tangiran te rairairi.

Temwaane are e riki bwa temanna te tia rairairi ni Urdu e rairaki nakon te Ekaretia i Pakistan ngke e mwakuri bwa te tia reirei. N aron taekan rai-raakina, e kabua ana mwakuri; e bua ana auti, are e anganaki man te reirei are e tia reirei iai; ao e kabua reireiia natina. Te tia kairiiri n te rairairi e kawaria ibukin ana mwakuri ni ibuobuoki n aron te tia rairairi ao e anganna boona imwiin ana mwakuri ae tamaroa. Imwiin mwakurina bwa te tia rairairi ibukin tabeua te namakaina, temwaane are e roko ma te tia kairiiri ao karaurau n tua ngkana te tia kairiiri e kona ni kabooa ibukina te been n koroboki. Te been ni koroboki are e kamanenaa e bane bwaana. Ngke arona bwa e a kaman ataa te tia kairiiri ao e kaeta ae iai te kairua n ana mwakuri te tia rairairi are e a tii karekea iai ae e uarereke man ana mwakuri are e na riai ni kaboaki iai.

Ma n aron te Uea e kakabwaiia Iotebwa Timiti n arona nako are e anganaki te kona ni katiaa ana mwakuri, te Uea e kakabwaiia Ana taan rairairi. N aron anne, te tia rairairi ni Latvian n booki aika tabu bon te

Mwakoro 2:

- Mwaitin bwaai ni mwakuri ake tabeua a kona ni kainnanoaki, n aron te Riaona maekatiin, boki n reirei n te tiemenari ao te intitute, boki ni kairiiri ibukin Reirei n Tabati, boki n anene ao aia anene ataei, bwaai n te tembora ao rongorongon te utu, ao te raitaeka ibukiia titeiki ao kareke rongorongo ae taabangaki.

Kiingin Kurubu ni Mwakuri

Te Tiim n Rairairi:

- Uoman ke teniman kaain n te Ekaretia aika kororaoi-n te tembora ma mwaataia n te euangkerio.
- Buokaki man te kibu nakon te kibu kairan te rairairi, te lexicon, ao te tia kairiiri n atuun te Ekaretia.

Komete n Tararua n te Ekaretia:

- Teniman nakon niman mwaane ao aine ake taan kairiiri n te Ekaretia n te aono.
- Weteaki ao katabuaki ni ibuobuoki n rinanoi rairairi ibukin warekaia ao ni boraoi ma tuua.
- Bitakin taeka aki karaoaki ni karokoa komete a boraoi nanoia iaon te bitaki n raun te kairiiri n te rairairi.

Taan rinanoi rairairi:

- Kaain te Ekaretia mai tinaniku ngaiia naba taan rinanoa te rairairi.
- Aanga aia kaeka rikaaki iaon itiakin ao riain taekana.
- Itiakin te rairairi e kakoauaki bwa te Tamnei ae Raoiroi e kona ni uota koauan taian reirei.

*Rairan booki aika tabu a mwakuriaki
n ikotaki ni kauoua n te atu ao n te
nano, ni ikotaki ma konabwain te
iango ao te atatai n tamnei.*

rooia are e kamatebwaiia te tua i Russia, ike e karekea rairakina nakon te euangkerio ae kaokaki. Okiran Latvia, e katea ana bitineti. E riki naba ni mwakuri bwa te beretitenti n te mwaanga. E bon rang tatabetabe, ma te Ekaretia e kainanoia ao ma rabakauna n te taetae ni Imatang.

E tuangii ibukin ana tai n tata-roa te bubuti ibukin te kariaia e na

riai, n aron e tuanga te tia tei man te Ekaretia, “a karako amwarake ibukiia natiu.” Imwiin ana tataro, e iangoia n kariaia ma e tuanga te Uea ni kakabwaiia n aron karoana bwa tera aika a matoatoa, tuangakina n tamnei, te tai-tangira te mwakuri.

E moana nanakona nakon ana aobiti n tua teuana te aoa ni katoa bong ao e kamanena te aoa anne

n raira ana Boki Moomon. E bane ana mwakuri ni waekoa riki iaan nimaua te ririki n aron kainanoana. Ni koauana, aio teuana te kabanea ni waekoa n ana mwakuri Iotebwa e baitii n raira Ana Boki Moomon inanon te kanganga n 60 te bong.

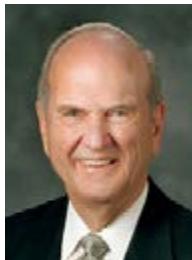
A mwaiti taneiai aika irekereke ni kaota bain te Uea n te mwakuri n rairairi inanon rairan Ana boki aika tabu. A bane ni katanoata n ae itiaki bwa aio Ana mwakuri ao bwa E bon tabeakinna raoi ni koaua. E kataura-oia aomata ni karoan Ana mwakuri. E katauraoi bwaa ni mwakuri ake a kainannoaki ni kawaekoan Ana mwakuri. Ao E tuangii ao ni kakabwaiia inanon aia waaki.

Imwiin te mwakuri e kaonaki te aonaaba ma ana taeka te Atua, anganaki natina inanon oin taetae n te nano. ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. Taraa the eight-part series, “How the Bible Came to Be,” by Lenet H. Read printed in the *Ensign* imarenan Tianuare ao Tebetembwa 1982.
2. Taraa, ibukin te katooto, “Church Edition of Spanish Bible Now Published,” mormon-newsroom.org.
3. Taraa Matthew S. Holland, “The Path to Palmyra,” *Riaona*, Tuun 2015, 14–19.
4. Taraa Kent P. Jackson, “Moroni’s Message to Joseph Smith,” *Ensign*, Aokati 1990, 12–16.
5. Iotebwa Timiti, i nanon te kabwarabwara nakon ana Boki Moomon. Ibukin karabwaaan te kamataata ioun Ioteba Timiti n rairan n Ana Boki Moomon, taraa Gospel Topics, “Book of Mormon Translation,” topics.lds.org.
6. Bokin te aro e kamataatai ni kabane taeka n taetae n Imatang n te aro bwa taan rairairi a kona n tamaroa aia atatati n nanon taian taeka. N taainako, taeka a karekei nanoia aika mwaiti, ngaia are taan rairairi a riai n kantninga iaon taraan nanon te taeka, tuangakii, ao mwakuri n te tiim ni kinai etin nanoia. N tabetai, titiraki ibukin nanoia a karauaki ni kaetaki tii ioun te Moan Beretitentii.

**Mairoun
Beretitenti
Russell M. Nelson**

Beretitenti n te
Kooram n Abotoro
n te Tengaun ma
Uoman

AIA TAI Mitinare aika Kaara

Teuana te kabanea n tama-roa ibukiia mitinare aika a kara ni karaoa te ururing ae moan te tamaroa bon te uaia ni beku ni mitinare.

Ngkana raraora ake a 60 ke 70 aia ririki a mwaninga te bwai teuana, n tabetai ti manikangare n taekinna are a mwamwaninga bwa “aia tai kaara.” Ma I tangiria ni maroroakin tabeua aia tai kaara—te tai ae tamaroa are e na uringaki n aki toki. Bon te tai are mitinare aika a kara ae taanga a ataia ae a karaoa raoi te bwai are e na katabeia iai te Uea. N tain te ururing anne a kona n ataia.

- Iai te bwai ae a rinanona inanon maiuia are a kona n tibwaia, ao tarena, konabwai, ao otaia n te euangkerio are a kona ni kakabwaiaiia iai tabeman.
- Aia banna ni katooto bon te kakabwaia nakoia natiai ao tibuia.
- Ngkai a beku ao a karekea riki te iraorao ae akea tokina.
- Aia mare e rikirake ni matoatoa ni katoa bong.
- Te beku inanon Arana bon te bwai ae kakukurei.

Te Ririki inanon Karaoakina

Raraou taanga aika kaara, ibuakomi aika a mwaiti kam riai ni kataia n rinanon taai akanne. Iangoa te karki are e karakinaki ioun Unimwane Jeffrey R. Holland man te Kooram n Abotoro are Tengaun ma Uoman n rongorongoia taanga ni kara aika a beku i Chile are a kona ni karaoia. Ana karo te mitinare are te kairake e mate.

Te beretitenti n te mition e bon rang raroanako n te aro are e aki kona ni waekoa n roko irouia mitinare.

“Ma iai aika akoi [tau] taanga ni mitinare aika a beku n te aono anne,” e taku Unimwaane Holland. “A roko n tekateka ma te mitinare ni karaua nanona ma te tangira ni karokoa e kona n itaramata ma te beretitenti n te mition. Iai ara mitinare aika kairake aika a rang tamaroa aika a karaoa aia mition, ma akea temanna te kairake ni mitinare ae e kona ni karaoa are a karaoa taanga aika kaara ikai.”¹

Aia konabwai n te tai anne bon tii karekean te karau-nano nakon te mitinare n te tai are e kainnanoaki iai. Aki tabe ma te taetae teuana irarikin ana taetae n tangira Kristo. Aki tabe ma aki irakin ana koronririki tibuia ke kaka-bwaiaan te merimeri, inanon taai aika a kakawaki akanne. A bon tabe ma aia kona ni mena n te tabo are e kona iai ni kabonganai te Uea ni kakabwaia maiun temanna Natina. Ao ibukina ngkai iai nanoia iai, E a kona ni kariaia bwa a na tei ibukIna.

Te Beku n Tabetai ae Angaraoii.

E koaua bwa, akea mitinare aika kaara a nooria bwa e angaraoi ni kiitana te mweenga. Aroia naba Iotebwa Timiti, Brigham Young, John Taylor, or Wilford Woodruff. Iai natiai ao tibuia naba, ao a tangiriia aia utu n ai arona naba. Ma a tangira naba te Uea ao a tangiria ni beku Ibukina. N tabetai

tina kaitibo ma aomata aika a matoa inanon aia onimaki ake a buoka katean koron boong n aron aei. Ngkana e reke anne, ti na kimwareirei bwa ti aki karabaira ngkana ti riai n nako ni beku.

Tabeman a tangiria riki ni beku ngkai a maeka ni mweengaia. Imwiin boon Aase Schumacher Nelson (tiaki ana utu) are e a katikua iaon te aia kaintekateka mwauku, e a raraoma bwa nanona ni kan nako ni mitinare inanon maiuna ma buuna Don e nang aki koro bukina. Ngkanne kain rarikina e maroro ma ngaiia n ana ibuobuoki n te Ekaretia n ana mition n ana autinibwai te bitiobi. Ungan nanoia aei, a maroro ma te tia tararuia n te batiritii, kanoa aia booma, ao a weteaki bwa a na beku uabong n te wiiki n te autinibwai ae uaakan ma mweengaia.

“E beebeete riki nakon are ko rau n iango, o I aki manga kainnanoaki,” Aase Nelson e taku. “Ma ngkai I a namakina bwa *I* kainnanoaki. Ao anne e a riki bwa au koaua.”

Kam Bon Rang Kainnanoaki

Ngkana kam kaririaki n iangoia bwa kam aki kainnanoaki, N na kakoaua nakoimi bwa kam bon kainnanoaki. Bon akea te beretitenti n te mition n te Ekaretia ae aki tangiriia riki taanga ni beku n ana mition. Kaara a kakorakoraia kairake mitinare mwaane ao aine n tamnei. A ka-rekeea te boutoka are e buokia tabeman ni kanakoraoa riki aia beku n oin tabeia. Ao ko kona n iangoia bwa tera aron te tia kairiiri ae a tibwa membwa inanon tabeua te ririki ni kona ni boutoka nakoia membwa ake a tia n rinanon taneiai aika mwaiti? Taanga ni mitinare aika a kaara n tabetai bon kaeka nakon aia tataro bitiobi ao beretitenti ni mwaanga.

Ti kaungaia beretitenti n te mition bwa a na kakaiia taanga bwa a na bonoti taabo ake a kainnanoaki. Bitiobi a na kakaaia taanga aika a kona ni beku. LDS.org rinan n iteraniba a karekei mwakuri aika a mwaiti ibukiia mitinare

Taanga ni Kara aika mitinare mai Seoul, Korea Meang, kakukureiaki n tamaroan te namakin n uaia ni beku.

aika taanga. Ma ae kakawaki riki, taanga a kona ni katorobubua ni butiia Tamara are i Karawa ngkana e bootau te tai ibukiia ni uaia ni beku. Man anua ni kabane aika a riai n reke, te *nano* ni kan beku e kona n riki bwa te kabanea ni kakaawaki (tara D&C 4:3).

Ngkai I kamoamoa aia mwakuri mitinare taanga aika kaara, I ataia bwa a mwaiti aika a tangiria ni beku ma a aki kona. Tiatianaki are totoko n te ririki ke te aki marurung a bon riai raoi n rinanoaki, n aron kakaawakin kainnanoaia kain te utu. Ngkana iai te nano ae korakora ni kan beku ma iai totoko, tabeman aomata a kona ni karaoa te beku ibukim ma ko kona ni boutoka ni mwaneniia aomata akanne.

Taanga aika kaara, n aki taraia bwa antai ngkoe, ko mena ia, taiaoka tataro ibukin te tai ni karekea ami tai ni mitinare aika kaara. Tamam are i Karawa e kona ni buokiko n ata te bwai ae ko kona ni karaoia. ■

TE BWAI AE NA TARAAKI

- Jeffrey R. Holland in Joseph Walker, “Elder Jeffrey Holland: LDS Church Desperately Needs More Senior Missionaries,” *Deseret News*, Sept. 14, 2011, 3.

Ieta: Te utu ae Malmrose a aki toki n reitaki ma Beretitenti Robinson ni māroroakinna a na kanga ni kamanenai aia tarena n aron buokakiia tabeman. Ane ieta: Mitinare aika kairake n te tienta ni kataneiai i Accra, Ghana, e taekina te ibuobuoki mairouia Unimwane ao Titita Malmrose bon ai aron tamaia ma tinaia te kauoman ni ibuobuoki n aia itera.

MAN TE MWEENGA KE KITANAN TE MWEENGA

Te mwakuri n raroa man mweengam, mitinare taanga aika maan "nakomai ao ibuobuoki" ni uoote ao mwaa-nega, aobitin mition, tienta ibukiia irua, tembora, mition bon inanon te aba, mwioko ibukin kuakua, tienta n ibuobuoki ibukin te kamwakuri, burokuraem n te maiu n toro-nibwai, burokuraem ibukin waaki aika kare-ketaati, Rongorongan te Utu, kawakinan taian rekooti, Bootaki n Reirei n te Aro, bwabiriki abeeati, mwakuri n ibuobuoki ibukiin buokaia te botanao-mata, ao a mwaiti riki. Ao a mwaiti ao ni mwaiti riki taanga aika a kainnanoaki.

Mitinare Aika a Maan:

KAINNANOAKI,
KAKABWAIIAKI,
AO TANGIRAKI

*Mwakuri n aroia miti-
nare aika taanga a rang
ni konabwai riki, aki
bobuaka, ao a kakukurei
riki nakon are ko iangoia.*

Iroun Richard M. Romney
Ana Maekatin te Ekaretia

“KO KONA N ROKO AO NI IBUOBUOKI?”

Bon te titiraki Gerald ao Lorna Malmrose mai Washington, USA, a kaeka mai imwaina. A taekina eng ngke aia bitiobi ngkoia, ngkai ai te mition beretitenti, e titiraki ngkana a kona ni ibuobuoki ni mwakuri ma ngaia n te West Indies. A manga taekina naba eng ngke aia titeiki beretitenti e weteia ni kanoa te mwkauri n te mition n atuun te Ekaretia i Salt Lake City, Utah, USA, ni mwkauri ma kombiuta ao buokaia aomata.

Ngke aia bitiobi ngkoia ao mition beretitenti, Reid Robinson, e weteiia riki, n te tai aei ai bon te beretitenti ibukin kataneiaia mitinare i Accra, Ghana, e titiraki ngkana a kona ni ibuobuoki te utu ae Malmroses teuana riki te tai.

“Ti ataia ti kona ni kakoaua te Uea,” Unimwane Malmrose e taku. “Ma ti iangoia ni manga Kakoaua riki.” A kaeka eng, a katiai aia booma ibukin te rekomenta a butimwaea weteakia, ao ni waekoa n roko i Ghana.

Mwakuri n Ibuobuoki n Taanga

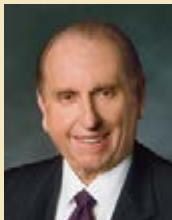
Aia taneiai te utu ae Malmrose ni kaoti tabeua reirei ibukiia mitinare aika a maan ni mwakuri n te mition are a mwaiti aomata aika a na aki oota:

- *Iai uoua aekakin taian mition.* (1) Te Beretitenti n te Ekaretia e weteia mitinare taanga ni ibuobuoki ni mwakuri man mweengaia ke n raroa man

mweengaia. (2) Te titeiki beretitenti e weteia mitinare taanga ni ibuobuoki n te Ekaretia ni kainanoakiia n te aono ke itinaniku, man 8 nakon 32 te aoa n te wiiki. A bon maeka ao ni mwakuri n aia tabo ma n tabetai a kona ni mwakuri n raroa man mweengaia.

- *A kaungaaki Mition beretitenti ni kakaeiia taanga ake a kona n tau ni kainnanoakiia n te mition, ao taanga a kona n anga kainnanoia.* “Ti aki taekinna bwa taanga a kona n anaa ao n rinea oin tabeia ni mitinare,” e taku Unimwaane Jeffrey R. Holland man te Kooram n te Tengaun ma Uoman n Abotoro. “Te wewete bon te wewete. . . [Ma] ti taetae nakoia ara taanga aika a maan ibukin kainanoia n te mwkauri, ao te kariaia a anganaki ibukiia ni mwakuri nakon te tabo raa ao a na kanga ni mwakuri.”¹
- *Taian beretitenti n te mition a reirei ma taanga a na kanga ni kabonganai aia atatai ma tamaroan aia konabwai.* “Ni karekean kakawakin te taneiai n aroia taanga aika a maan,” e taku Beretitenti Robinson, “ko kainanoa ni karekea am tai ni beku ni ikotaki n am aono are ko anga nanom nako iai ao am konabwai e na manena n te namakin n anga.”

N aron te katooto, Beretitenti Robinson e ataia bwa Unimwane Malmrose e taetae ni Buranti, ibuobuoki ibukina a mwaiti I Aberika aika taetae ni Buranti. “I nora ana konabwai n tia ni irekereke ma te mwamwananga iaon

KATAURAOIKO IBUKIN TE IBUOBUOKI

"Ti kainanoia aika mwaiti, kamwai-tia riki taanga aika maan. . . . Kamwawako Ibukin te Ibuobuoki . . . Iai tabeua taai ni maiu ngkana ko na kukurei [n ae bat] te tamnei ae tamaroa ao te raunnano are e roko man [ibuobuoki] n reitaki n te mwakuri ibukin te Mwatita."

Beretitienti Thomas S. Monson, "Ngkai Ti na Manga KaitibookirRiki ni Kabane," *Riaona*, Nobembwa 2010, 6.

mwakurian taian visa," e taku Beretitenti Robison. "Ma ngke e roko ikai, I namakinna bwa tiaki nanona ni koaua. Ngaia are I a kaoia ni kamanenaa rabwakauna ni kombiuta. E anganiira aki banebuakan ara tai." Unimwane Malmrose e buokiia naba mitinare, riki mitinare ake a taetae-ni Buranti, katauraoi aara ao karaon mwakuri n te tembora ibukiia aia utu. Titita Malmrose, te tia ibuobuoki n te kuakua ae kinaaki, e mwiokoaki bwa e na mwkauri ma taokita ao neeti n te mition.

E Katauraoa te Kawai

N aroia te utu ae Malmrose, tabeman taanga a kunea bwa ngkana a kakoaua te Uea, E katauraoa te kawai. Anne te bwai ae riki ibukin Alvin ao Corazon Rieta mai Kawit, Cavite, ni Biribin.

"Uoua te ririki imwain ara babaire ni ibuobuoki, ti moana karaon babaire ni barongai ara baire ibulkin ara bitineti n te utu," e kabwarabwara Unimwane Rieta. "Natira temwane ao te aine a tibwa bane aia tai man te kaoretia ao a kona n tararuia ibukira, ma ti a manga warenako antai ae e na katoka te kanganga n te bitineti ao a na kanga ara itabon ni manga mwakuri nakon ara babaire.

Titita Rieta e tabeainga ibukin kitanan tinana ae e a kara. "I nanokawaki ti na bon aki kawiaa ngkana ti a raronako," e taku. "I namakinna naba I aki boraoi ma kakaewenakon reirein te euangkerio."

A maroro ma aia bitiobi ao ma te taanga ake a tiba tia ni mwakuri i Davao. "Ngaiia ni kabane a anga aia koaua bwa te Uea e na kairia n tatabeman taanga ni kanga n ataia ni karaoa aia kanganga ni mweengai, aia utu, ao maane ibukin aia mition," e taku Titita Rieta.

"N aron ti ukora te kairi," Unimwane Rieta e taku, "ara raraomwa a taobwaraoaki—ara bitineti a nakoraoi n aki tabeakini kakaewenako, ara itabon a kaoti kukureiiia ao boutoka, ao ara utu a kaan ni ikotaki n tararua

tinara ae aoraki. Ti moanna n oota bwa te Uea e buokiira ni koaua."

Te utu ae Rieta ngkai a ibuobuoki nakoia membwa ao kairiiri ni boutoka te Biribin Cagayan de Oro Mition.

A mwaiti Ae Kam Kona ni Karaopia

Tabeman taanga a iangoia aron uarerenken marurungia, ma tiaki Keith ao Jennilyn Mauerman mai Utah, USA. Ririki n nako, aua te namakaina imwin mareakiia i Los Angeles California Tembora, Keith e katabeaki n tautia ao e kanakoaki ni buaka. Te tia kaira te kiba ni wanikiba ni buaka, e nakonako n rimoiaia tabeman tautia ngke e rebwetaua te boom ian tano. A koreaki rangana aika uaai (ni kaineti ma ikoakina n rebwentauan te boom). Ngke e okira mweengana, Jennilyn e waekoa n roko irarikina.

"I ataia N na aki riai n raraomwa," e taku Keith," bukina ti a tia ni mare n ae akea tokina. Kainabau te aine e boutokai n taainako. E teimatoa ni kakorakorai ni katoa bong."

Ngke e ritaea Titita Mauerman, a iangoia ni buoka te mition. Ma e na karika te kanganga Unimwane Mauerman n akean uaai rangana? "Iai n taainako bwaai I *aki kona* ni karaoi," e taku, "ma a mwaiti bwaai ae I *kona* ni karaoi, ti a ataia bon iai te tabo ibukira."

Ngke a bane n tia ni karaoi aia boomwa ibukin te rekomenta, e kanoa te baoki ni kaetia ni kaotia bwa e a tia ni beku n te tanga ni buaka. N te tai ae waekoa a tarebooniaki man te Church Military Relations. "Iai au ID are e kona ni kariaia rinra n ana beiti te tanga ni buaka, ngaia are a tuangiira te kariaia te rekomenta ibukira ibukin te ibuobuoki ni mwakuri n te tabo ni buaka."

Te utu ae Mauerman a weteaki ni mwakuri n ana beiti te tanga ni buaka i North Caroline, USA. Unimwane Mauerman e oki ana ururing: "Te kanikina n te mataroa e taku 'Fort Bragg, Home of the Airborne. Ngke te tia tei e butimwaeira ma ana botoningo te kibakiba

'All the Way!' bon te moan tai I tibwa ongo inanon ririki. Bon namakin ibukin te mweenga, e ngae ngke I tuai man roko iaon Fort Bragg. I ataia weteara e na nakoraoi ao bwa te Uea e bon mwannanoai."

"Ti reiakin reirei ibukin te riki n toroni-bwai ao te marurung imwin te rawawata ao ibukin kakorakoran te mare," e taku Titita Mauerman. "N te moan ti aki tangiria n tibwaua ara karaki, ma ti kunea bwa tibwauakina e karao a te bitaki. Tautia ao buuia a taraira ao a taku, 'ngkana ko kona ni karaoia, ti kona ni karaoia.'"

ao korakoram, e ngae n anne, e buoka ni kaoka rabakauna Unimwane Romrell ni Portuguese ao Titita Romrell n rikirake. Ngaia are ai aron naba te ukulele.

"I aki baireia ni uotiarake," e taku Titita Romrell, "ma Unimwane Romrell e tuangaki bwa e na karaoia, ao e kamimi n noran te bwai ae karaoaki. N aron ti reireiniia ara aomata ao ni mwakuri iaon manga kamarurungakiia ao raoraora, e bon kaunga ni kabonganai ni karekeia aomata n anenei kunan te aro. Ti reiakina te taetae, ao te anene e uota korakoran tamnei ma ngaiia."

Reken katokan te tabeaianga n te kataumane, Unimwane ao Titita Rieta a mwakuri n oin abaia, i Biribin.

Ibukiia te utu ae Mauerman, a mwakuri n te tabo ni buaka ni katabeia e nako raoi. "Ti tebo ma okiran te mweenga," a taku.

Tuangakiia ni uota te ukulele, te utu ae Romrells a kabonganai n tibwaua te taetae ae tabangaki ngke a okira mweengaia ao n anenea te kuna n taromauri.

Te utu ae Mauerman iai aia taneiai aika bon riai i North Carolina are a tuangaki bwa a na manga mwakuri riki. N te bong aei a mwamwananga tao 40 te maire (64 km) man mweengaia i Orem nako Salt Lake City uoua te tai n te wiiki ni mwakuri n aobitin te Church Military Relations. A reireiniia naba taanga aika a maan n te tienta ibukin kata-neiaia mitinare i Provo, ike a kunea bwa angia kurubu n reitaki ma temanna are e tokanikai n te kanganga ibukin nakon te mwakuri.

Taetae aika Tabangaki

Weteaki nakon te Brazil Cuiaba Mition, Randy ao Lou Ellen Romrell mai Utah a tabeaianga. E ngae ngke Unimwane Romrell e a tia ni mwakuri i Brazil ngke te kairake ni mitinare, e a tia ni mwaninga ana taetae n Portuguese. Ao te Titita Romrell e aki ataa te taetae ni Portuguese. Kamatebwai

E ngae ngke rabakauna ni Portuguese a tabe n rikirake, e a kaman mwaatai n te katangitang. "Katangitang e uotiai ni ikotia aomata," e taku. "E ngae ngkana I aki ota ni bwaai ake a taekinii ni kawaraia, ngkana ti anene, ti reitaki." Kaoakira n taetae n te reirei ibukin te motirawa i Amerika n te Thanksgiving, te utu ae Romrell a anenea anenen te aro ni kakaitau—ni kairia ma te ukulele. Ao Titita Romrell e kamanenai naba bwaai riki ni katangitang, te biano, ni kauataboa anenean te aro n te taromauri.

Ao Portuguese? "E ngae ngkana ko aki rang ni bwaati, reiakinan tabeua taeka e ibuobuoki," e taku. "Bebeten atongan mauri ao kamaurakiia ake a tia n rotaki ke iraraang. Tuangia bwa ko reiakinna. Karaoia ni kabebetea ao katan iaon te Tamnei." Ao te Tamnei, e koaua, bon te taetae teuana ni kabane aomata a kona n tibwauaia.

TERA AE KO TANGIRAI BWA N NA RIKI IAI?

"Ngkana i iangoa korakoran kainnanoaia mitinare aika maan, I aki toki ni iangoia bwa te anene ae maten nanou 'N na nako n te tabo are ko tuangai' Anene, nambwa 270 ao rongorongona, 'N na nako n are Ko bon Tuangai.' "

Unimwane Dallin H. Oaks
man te Kooram n Abotoro
n te Tengaun ma Uoman.

TAANGA A KAINNANOAKI

"Ara rongorongo nakoia ni kabane taanga aika mwaatai n te iango e bebete: ti bon kainnanoi ngkami. Ti na karaoi bwaai ni kabane ake ti ko na ni karaoi ni kanakoraoa angaraoina ibukim n nako ni karaoa te mwakuri ni mitinare. . . . E waakinako te tai, lai aomata ake a kainnanoiko. Taiaoka—naako."

Unimwaane Jeffrey R. Holland
man te Kooram n Abotoro n te
Tengaun ma Uoman, *Deseret
News*, Tebetembwa 14, 2011.

Mwakuri n te Mweenga

Paul ao Mar Jean Lewis mai Utah a kaman mwakuri tenua aia mition ni ikotaki (Palmyra New York Tembora; Hong Kong China Tembora; ao Croatia, Serbia, ao Slovenia ma tieminari ao intitute). A manga katauraoi ni mwakuri riki ngke aia titeiki beretitenti e titiraki, "kam kukurei ni mwakuri i bon ikai n ara titeiki, ni boutoka te mition ae ti maeka iai?"

Mwakuri man mweengam, te utu ae Lewises a kukurei ni kinaia mitinare ake a mitinare ni bwanin-aia tai ao kaain te aro n oin aia titeiki.

"A mwaiti taanga, ngkana a iangoa taekan te mwakuri n te mition, a raraomwaakina aroia tera ae a na karaoia ma mweengaia ao aia kaa ke tera a nang aki noria ma aia utu," e taku Titita Lewis. "Ti bane ni kona ni maeka n oin ara auti ao ni buti n oin ara kaa. Ti kaungaiia n nakon aia katabetabe te utu, ngkana arona bwa e na aki untabwa ma katabeaiia ni mitinare. Ao ti bon mena ikai ibukin bungiakin tibura."

"Te utu ae Sorensen a anganiiataein te reirei i Cook Islands atiibu aika uarereke ni kauringia n teimatoa "te bwaa ae Matoa inanon Kristo."

"Ti boou ikai, ngaia e bon tamaraa karekean te tai anne," e taku Titita Lewis. "Ti mwakuri ma mitinare roronga ao mitinare ataeinaine, karekea te reitaki ni mwakuri ma te beretitenti n te mition, kawari mwa-koro ao taabo ni bowi, ao mwakuri ma taan kairiiri n te uoote." A kawariia naba aomata ake a tiba reirei ao kaain te aro ake a aki roroko.

"Ti kaitibo ma aomata aika kamimi ake ti bon tuai ni kinaia ngke arona," e taku Titita Lewi, "ni ikotaki ma tabeman kaain te aro ake a bon aki roroko. N norakiia n oki, karekei otenanti, ao ni kawara te tembora bon te kakabwaia ae kamimi."

Kakabwaiaan te Utu

N te itera are teuana, Jill and Kent Sorensen, ake man te titeiki ae ti tebo, taekinna bwa teuana te kawai ae tamaraa ni kakorakora aia utu n tia ni mwakuri n raroa man mweengaia. Titita Sorensen e taku, "Teuana oin te karautaeka irouia taanga n aki nako bon tubuia, ieinia natia ma te korakai, nati aine a kan bung, kaaro aika kara—itera tabeua riki. Te Utu e moanibwai, ao ko ururingia ni katoa bong. Ma nakom n te mition e karekea te rongorongo ae mwaaka bwa te mwakuri ni mitinare e bon kakawaki naba."

Irarikina, ana taeka Unimwane Sorensen, "a mwaiti kawai n reitaki ngkai bwa ko kona n reitaki ni katoa tai."

Mwanangaia te Sorensen a moanna tenuia te ririki n nako, ngke aia bitiobi e titirakinia n kakaraoa te firesides ibukiia taanga ni iangoaraoi te mwakuri ni mitinare. "Imwin tataekinana n reitinako," e taku Tittita Sorensen, "ti na bon nako ngaira!" A karekea weteaia ni mwakuri n te Cook Islands, n te tabo are e mwakuri iai tibun Jill 50 te ririki n nako.

N te bong aei, ibuakon tabeua mwakuri, a tuangaki n reirei iaon te Baibara n te kiraati n te naan reirei.

"Ti taekina aron te Kristo ae te bwaa," e taku Unimwane Sorensen. "Ti anganiiataein te reirei te atibu ae uarereke

Inanon te aonaaba, taanga a taekina bwa n reitaki ma buokakia tabeman, mwakuri n reitaki ni kakorakora aia mare ao uotiaa ni kaanii riki ma te Tama i Karawa.

ao ni kauringaiia n tiku ni kamatoatoaaia n onimaki iroun Kristo. Ngkai taabo ake ti nako iai, aomata a taku, "Te Bwaa ae Matoa!" ngkana a noriira."

Nakomai ao Ibuobuoki

Ngkana ko taua ma nanom n riki bwa te mitinare ae bwanin taina n te mition ke ana mwakuri te mition n te Ekaretia, taanga ni kabane aikai a na bon titirakiniko aekan titiraki aikai ae Beretitenti Robinson e titirakina Gerald ao Lorna Malmrose: "Ko kona n roko ao ni ibuobuoki?" Ao a na tuangko anne, e ngke ko bon mena ibuakona, te berita aei e koaua: Ko kainnanoaki, ko kona n anga am tibwatibwa, ao ko na kakabwaiaaki ao n tangiraki. ■

BWAII AIKA A NA TARAAKI

1. Unimwaane Jeffrey R Holland: Ana Ekaretia LDS e Kainnanoia Riki Mitinare Aika a Maan," *Deseret News*, Tebetembwa 14, 2011, deseretnews.com.

A MWAITI KAWAI N IBUOBUOKI

Taraakin butin te tai, ongora irouia koraki ake a mwakuri ngkai, ao kunei kaeka nakon titiraki lds.org/callings/missionary.

BEBETE NAKON TE TAI TEUANA

Mooti aika a kai bibitaki ni kangaraoi ibukiia taanga ni mwakuri.

- Taanga ni mwakuri-n te Ekaretia a kona ni maea ao ni mwakuri ni bon aia tabo.
- A tataneiai ni weteaki taanga bwa a na beku n te maan 6, 12, 18, ke 23 Te namakaina. A kona ni mwakuri itinaniku n aki kee iaan 18 nama-kaina ngkana a bon kaboa oin mwanangaia.
- Taanga a kona, n oin aia kabanemwane, n anaa aia motirawa ae uarereke, n aron ae 7 nakon 10 te bong, n okira mweengaia ibukin te kanga-na n aia utu.
- Boon te auti iai tianakina. Taanga a aki kaboa te mwaiti ae baireaki ibukin te auti, e ikotaki ma te rente, te iti, ao bwain nanon te auti.
- Te auti ana bon mano ao e kamwengaraoi. Aobiti n te Mition n te aono a na karekei auti are a itiaki, bwain nanon te auti ana tamaroa, ao e nako raoi.
- Babairean te aki kabane tai. Taanga aki kantingaaki n ti tebo aron babairean te aoa ni mwakuri ao katabetabe n aroia mitinare ake kairake.
- Te reitaki ma te Utu e na bon riai n taainako. Taanga a riai n reitaki ma aia utu riki ni katoa tai nakon are baireaki ibukiia mitinare ake a kairake.

NGKANA
**Tamnei aika bubuaka
a Roota te Mweenga—
BUUAINÉ AO
BUUMWANE
a uaia ni kainnanoa te
kamarurungaki**

*I a tia ni karekea taraana
bwa mwaakan te Tia
Kamaiu ni kamarurung
e kona n roko nakon te
buuaine n aron naba te
buumwane ngkana te
buu mwane e rootaki n
tamnei aika bubuaka.*

Te Ara e tauaki

Inanon au kaonoua n namakaina ni bitiobi, iai tabeman taanga n au uoote a roko irou ma te koaua raoi n tuangai rootakin te buumwane ma tamnei aika bubuaka. N tabeua keiti, te buuaine e nakonako ni mimi n tibwa ataakin te kabuakaka ae raba, tabeman a kaman ataia inanon namwakaina ke ririki.

I karekea te nanoanga ibukiia taanga n tatabemaniia

nako aikai ao a karekea namakinan mwaakan ana kamaiu te Tia Kamaiu n aron ae I a tia n maroro ntaainako ao n tarai a raoi ni buokiia taari n tatabemaniia nako “ni ioi taurereke . . . are e na kabaei [iia] ni matoa” (2 Nibwaai 9:45)

Tao urakinan te Tamnei e a korakora rokona, e ngae n anne, n aron ae I a tia ni katibo ma buuia aine. I a tia ni kunea anne, ngkai tabeua maneka a boou ao tabeua a mwaka inanon ririki n tataneiai inanona, ni kabane taari aine aikai a waaki n aki ongea marakin tamneiia e riki man titiraki n aron aei, “Tera ae I karaoia nakoina bwa e na aaki katikaki n taaraku?” ke “E aera e na kataia ni iangoia bwa ngaia ma temanna riki irariki?”

Ibukina bwa te buu te mwane are e a tia ni bure, e bon bebeti iroun te bitiobi n namakinna bwa te buumwane e rang kainnanao rokon te kiing ni kauka mwaakan te Tia Kamaiu ni kamarurungnga, ma I a tia n reiakinna bwa kainnanon te buuaine ni kamarurunga man te maraki ao rootakin ana iango e korakora n aron kainnanon te buumwane ni kamarurungaki n te bure ao matoan tangirana.

N ana taeka nakoia Nibwaite, te burabeti Iakobwa e kabuakakaia mwaane ibukin aki kakaonimakiia ae a karaoia nakoia buuia, “mwaitiia ake a namakin [ake] moan te marauraau nanoia man itiaki ao ni kaiuruaki imatan te Atua ake a kukurei iai nanon te Atua” (Iakobwa 2:7). E reitinako: “Kam a tia n urui nanoia buumi aika a raraoi . . . ibukin ami katooto nakoia aika aki raraoi; ao a waerake tangin nanoia iroumi nakon te Atua” (Iakobwa 2:35). I a tia ni kakoaua tangia ni matau. A bon otinako man rawawatan nanon te buuaine ni kitankina iroun buuna n ana tamnei aika bubuaka ni kabongana ma man kakeaan bonganen taeka ao unin te nano ake a riki n aron mwiin korakain nanona. E aki nonoraki, ni koauana, ibukina mwaane ake aia katei ataaki te bukibuki iaon aroaron buuna, n taekin mwakuri aika a mwaiti are e karaoia te aine ke e kabwaka iai ni karaoia. E kananokawaki, e bon aki nonoraki ibukiia buuaine a moana ni kariaiai ao riki ni kakoaua bukinakiia aikai.

Te taangana a tekateka n au aobiti tabe bong imwin te buumwane e a kararoaai ana katei are e teimatoa n tamnei

aika bubuaka n iai mwiina nakoina ma ngke e uarereke. N ongoraean ana reirei te Botaki n Aine e boboto iaon Titita Linda S. Reeves Eberi 2014, maungatabu ni kabuta e taekinaki, “Kamanoam man Tamnei aika Bubuaka—te Mweenga ae Boboto iai Kristo,” te buuaine e moana ni kinaa buuna n ana mwakuri aika aki raoiroi nakoina ni mwaitin kairiiri ake e riaon bwaai ake e tatangiri. Touan mwiin te reirei, e maroro ma buuna ma te titiraki, ao e kabwarabure n te bwai ae raba are e aki toki ni kakaraba n te tai ae maan. Arona n anuana are e a kaman rotaki, ngkai ea mamaara riki ma buen unna. Inanon aia moan maroro ma ngai, a rootaki n taraia bwa e na kanga aia mare n reitinako. I karaui nanoia bwa iai te kantanninga, anganii tabeua moan reirei, ao imwina ni manga kaoia n oki ni maroro ma ngai ni kaka temanna.

Ma korakoran te tataro are I anga ni katauraoai ibukin au bowi ma ngaiia, I karekei taeka ake n Bwaai n

A NA KANGA TAAN KAIRIIRI N TE NAKOANIBONGA N IBUOBUOKI

Naroia taan kairiiri ni mwakuri ma buuia membwa ake narootaki ma tamnei aika bubuaka, korakoraia a na ataia raoi bwa buu aikai a namakina ae a tia n ongoraeaki ao n ota tao e na kakawaki n aron reirei ake a kona n anga. langoi raoi taeka aika tabekaki man Mwakuri ni Ibuobuoki (ministering.lds.org):

- Reitaki n ikotaki n taainako ao karekea te boutoka.
- Katuruturua aron te Tia Kamaiu ae tamaroa ni karekea kamarurungan te buu are e kamanenai tamnei aika bubuaka (tara a Aramwa 7:11 ao Mataio 11:28–30).
- Ngkana e riai, kaoia tatabeman ni iangoa rokona ni boutoka te bowi n te kurubu rinanon te burokuraem n kamarurung-n anua aika kareke ke te kurubu ae ti te arona ni boutoka.

- Buoka te buu n oota bwa teuanne ke neienne a kona ni karekea teuanne ke neienne oin tuangakiia n atatai ni karaoa te tia ae itiaki inanon te iraorao ao n te mweenga.
- Buoka te buu ni kakaea raraona ae onimakinna ke te membwa n te utu are e kona ni karekea te boutoka ae tamaroa n aroia ni waaki.
- Buokiia aomata n tatabemaniiia nako ake a kamanenai tamnei aika bubuaka ibukin ana mwakuri teuanne ke neienne ao ni boutoka buun teuanne ke neienne.
- langoi manga taraakia buu ake a kamanenai tamnei aika bubuaka ibukin buoka aika tamaroa ke te reirei. Kinai mwakuri n ibuobuoki man te tabo ae karekea te mwakuri n rau ma reireiin te euangkerio.

Inano: Kerri e bon rootaki n te rawawata ngke e ataa ana kanganga buuna n tamnei aika bubuaka, ma e kunea te kantaninga ao kam-rurungana rinanon lesu Kristo ao Ana mwakuri ni Kamaiu.

Ibuobuoki n te Mwakuri iaon LDS.org, kamataatan te buoka ibukin boutokaiia buu ake a kamanenai tamnei aika bubuaka, ike I wareki ake imwiina: “Kaota am tangira ao am tabeiainga ibukina ao ni kaka temanna, aron naba buun neienne. Kaotia bwa e aki bukintaeka ibukin buna ni kamanenan tamnei aika bubuka ke arona ae buaa ao e aki kantaningaaki n reitinako inanon te bwainikirinaki.”

Ni kaitibouu ma te titita, I iangoa raoi te reirei aei ao I kairia ma te koaua bwa ana mwakuri buuna bon akea rekerekena ma ngaia, tiaki ibukin bwaai ae e a tia ke e tuai ni karaoi, ma bon ibukin oin ana kanganga mai inanona. I taraa te namakin n raunnano ao raun ana kantininga are e mena irouna n aron te mataata n taeka aikai ao n namakina koauan te Tamnei are e bon koaua. Imwiin bwanen te intawiu, e tuangai ngkana e kona ni karekea te kakabwaia n te nakoanibonga. I ataia bwa boni ti ngai are e tuangai ibukin te kakabwaia, n aron are e tangiria ni kawakina aron taekana ae raba mairouia ana utu ao raoraona.

N ibuobuoki ma te mwakuri ni kamarung, I kaoa te buumwane n ira te kamarurungaki n -anua aika kareke ibukiia kurubu n Aomata Aika Itiaki, ao I kaunga buuna n roko n te kurubu n reitaki ibukiia buuia ao kaain te utu. E tuangai namakinan te rau imwin te bowi ma taari aine ake a oota n te itera are e kawawataaki iai n te kantininga are e noriia taanga ake a tia ni tataneiai inanona te

kataaki ae ti te arona ao ni kona n tokanikai iai.

Tabeua te namakaina n nako imwin au bowi ma taanga aikai, ao au tangira au tabeaianga ibukiia e rikirake n aron mwiin au rereitaki ae bat. Ngke I ataia bwa reitnakon kawaia a na akea te unuun iai, bon te kakukurei nakoioi n ataia ni katoa nama-kaina bwa te buumwane e tia ni kainamata n raroa man tangiran te wenenibure ao tamnei aika bubuaka ao n nora buna n rikirake n itiaki ao ni kokoaua, ake a tia ni kakoauaki.

N au intawiu ae nako ma ngaiia, te unao te rannimata man ara bowi ae nako a oneaki mwiia ma moangare aika batia ao riki te ngarengare. Ma tao korakoran mwiina n reke bon te kantininga—kantininga are tiaki tii aia mare n reitinako ma e na karekea uaana ae te bwai ae tamaroa ao te karietataaki.

I ataa anne, ma te kananokawaki, tiaki aia taneiai taanga ni kabane ae ti tebo kanoana. Tabeua maare aki nako-raoi ngkana naake a kamanena te tamnei ae bubuaka a rawa ni karaoa te rikirake. N aki tabeakinan te kawai ae rineia te buumwane n toua, e ngae n anne, I a tia ni kamatebwaiia bwa te reirei ni ibuobuoki nakoia buuaine e kaungaaki. Au kantininga akea te titita n te aro aei are e na namakina bwa e tinanikuaki, taekinaki, ke n aki kamataataki iroun te bitiobi. Ana mwakuri te bitiobi inanon kanganga bon te kiing rinanon kaotan Mwaakan te Tia Kamaiu ni kamarurungi naano nako—riki koraki ake a tia n “kananoaki ikoakiia” (Iakobwa 2:35). ■

REIREI AO KARAUNANO IBUKIIA BUU

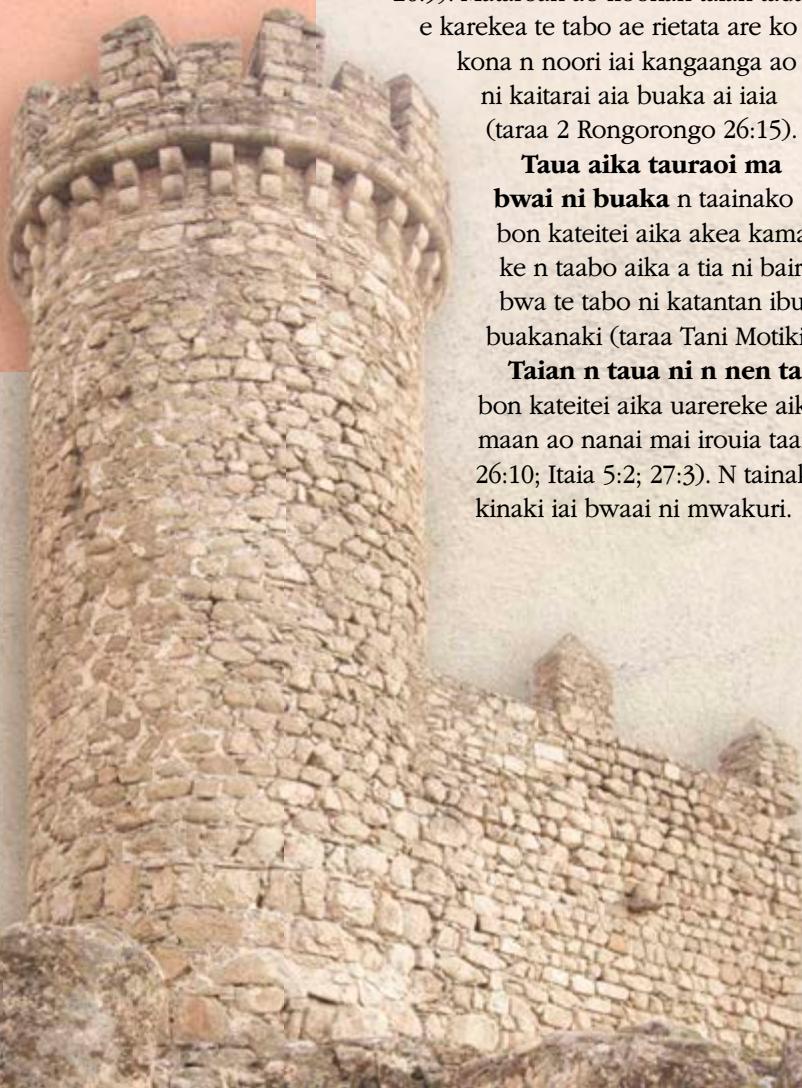
“Ngaira taan kairiiri ti rang n tabeaianga naba ibukiia buu ao utu ake a rootaki n te rawawata man te anua ae kareke man tamnei aika bubuaka. Unimwaane Richard G. Scott e anga ma te bubuti: ‘Ngkana ko inaomata man bure aika rawawata boni ngkoe, tai rawawata n aki konabwai n manga karaaoan bure tabeua. . . Ko kona n namakina te nanoanga. . . Ko tuai moa ni katoka iaom te namakin ni katabeaki ibukiia koraki ake a mwakuri.’ Ataia ko aki tiku n ti ngkoe. Iai te ibuobuoki. Bowi ni maroro iaon Kamarurung iaon anua aika a kareke ibukiia buu e tauraoi, ni ikotaki te maroro-iaon tareboon, ike a kona buu n tarebon ibukin te bowi ao n roko man oin mweengaia.”

Linda S. Reeves, te kauoman kauntira n te Botaki n Aine berettentii ni kabuta, “Protection from Pornography—a Christ-Focused Home,” *Riaona*, Meei 2014, 16.

Taian Uaatiman IAON TE TAUUA

“I katokaia taan tantani i aon nonom, O lerutarem, a na bon aki kainababu nako ni ngaina ao ni bong ngkami aika ana tia kaururinga lehova, tai motiki rawami.”

Itaia 62:6

Taian Uaatiman

Uaatiman bon taan tantani aika a ana taratara mai iaon te o ke inanon te taua bwa aonga ni kona n atai ao n anga te kauring n taian kangaanga man taabo aika raroa. A kamwakuraki bwa ana kamanoi taian kaawa n raonaki ma nnen kureebe, marae n ununiki, ke uteute.

Aekakin nako Taua

A kateaki n tainako taua inanon oon te kaawa n taian mataroa ke n taian koona (taraa 2 Rongorongo 26:9). Mataroan ao koonan taian taua e karekeea te tabo ae rietaata are ko kona n noori iai kangaanga ao ni kaitarai aia buaka ai iaia (taraa 2 Rongorongo 26:15).

Taua aika tauraoi ma bwai ni buaka n taainako

bon kateitei aika akea kamatoakiia aika kateaki iaon taabo aika rietaata ke n taabo aika a tia ni baireaki. N tabetai a bon tau buburaia n riki bwa te tabo ni katantan ibukiia kaain te kaawa ni kabane ngkana a buakanaki (taraa Tani Motikitaeka 9:46–52).

Taian n taua ni n nen taian kureebe, nne n aroka, ke te uteute bon kateitei aika uarereke aika kateaki bwa ana buaka kawakinakiia maan ao nanai mai irouia taan ira ao mairouia maan (taraa 2 Rongorongo 26:10; Itaia 5:2; 27:3). N tainako, te tabo are inano bon te ruu are a kawakinaki iai bwaai ni mwakuri.

Taian Uaatinan iaon te Taua

Kam kona ni matakū ni katobibia te tabo man te tabo ae rietata. Ngkai ana toro te Atua ae e a tia ni weteia ao n anganii te karia-kaki, burabeti a kaokoroaki man te aonaaba, ni kaan riki nako Ina, ao a kariakaki bwa ana noori bwaai man te taratara riki mai i karawa.

N noori bwaai aika aki kona n nooraki irouia aomata. “Ma e kona te tia mamata n atai kanoan bwaai aika a tia n riki, ao bwaai naba aika a na riki, ao mairouia are a na kaotiotaki iai bwaai, ke are a na kaotaki iai bwaai aika a raba, ao a na atai bwaai aika a karabaki, ao a na kaotaki bwaai ake a ataaki irouia, ao a na kaotaki bwaai riki tabeua irouia are a na bon aki ataaki ngke akea ngaai” (Motiaeae 8:17).

A tatauraoi n tainako. Iai tabeia ae kakawaki burabeti ni kauriingiira ni bwaai aika ana riki, ao ana teimatoa ni karaoia n aki tabe ma aia iango aomata ke mwaingiira aomata.

Kauring ni bwaai ngkai a teimatoa n raroa nako. “Te burabeti e aki kukurei n te bure ao e a kaman taekina rekenikaia. Bon te tia tataekina te raoiroi. N taai aikai, ao a kona burabeti ni kairaki mai ieta n tataekin kanoan taai aika ana roko ibukin kabwaiaia aomata” (Guide to the Scriptures, “Prophet,” lds.org/scriptures/gs).

A anga te kamanoaki ao te kawakinaki. Man te ongotaeka na-kon aia taeka ni kauring burabeti, ti kona ni kunea te kamanoaki ao n totokoi kangaanga aika ti na kaitara ma ngaai, n tatabemanira ke n te kurubu ngkana ti aki ongo. ■

TE MWAKURI N TE TARATARA

“Rinanon tienture, a tia burabeti ni kakoroi nanon tabeia ngke a tia ni kauringiia aomata n taian kangaanga n taai aika imwaia. Iai kabaea-kiia Ana Abotoro te Uea bwa ana taratara (ibukin kangaanga), anga te kauring (n te kangaanga), ao n nako ni buokiia naake a ukoukori kaekaan titiraki aika kabanea ni kakawaki n te maiu aei.”

Unimwaane M. Russell Ballard man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman, “Te Atua E a Kaira Ana Ekaretia,” *Liahona*, Nobembwa 2015, 25.

KOAU MAN TE BAIBARA

N te O Tetemanti, ao te Uea n tabetai e kabotauaki ma te nne ni katan-tan ae rietaata (taraa Taian Areru 18:2; 61:3; Taeka n Rabakau 18:10;

2 Tamuera 22:3), ao burabeti n tabetai a kabotauaki ma taan tantani (taraa Itaia 62:6; Ieremia 6:17; Etekiera 3:17; 33:7; Otea 9:8; Mika 7:4).

“I kateiko bwa te tia tantani nakon te bata are Iteraera: ma ngaia ae ko na ongo te taeka mai wiu, ao ko na tuangia n reireia mai Rou,” (Etekiera 3:17; taraa naba Etekiera 33:1–7).

REKEN TE TAI TE KAUATAI

Te moan tai are I kaitibo iai ma ngaia, I taua au waeoriin.

E aeaea waena ni kaaniiai ngke I rianna inanon te tabo n amwarake, n uouota au waeoriin ni nnena.

“Waeoriin,” e taku ngke e a tabe ni kaaniiai.

“Eng,” I taku.

I tuai man taetae ma temanna ae aki toamau ao I aki ataia bwa tera riki ae N na taekinna. E irai nakon au taibora man tekateka irarikiu, e kotea te waeoriin.

“Waeoriin,” e manga taekinna riki.

I kauka nnena ao a tokatoka matana. Ibukin maurekana, e a motika karaina teina. E nako nanou ngke I a iangoa karain au waeoriin ae moti, ao Ia kaina naba matana. E koonai imwain ae e nako.

I aki toki n nonoria imwiin aei.

N tainako ngkana e noorai, e na bae ni katokai baina iaon angau ngkai e aroka ramwau.

Waeoriin,” e taku William ngke e a tabe ni kaaniiai.

Nikiran au tai n te kauarinan, I kataia n totokoia n tainako ngkana I nooria n roko. Ngkana e na noorai e na bae ni bonota ikeu n ana inga ao ana kiiti ni buubaware, N na taobarai inanon tabeua teekan ni kataia ni wiingare ao imwiina I taonnako n aki taekina te taeka teuana.

“Akea ngaira,” I meremere ngke I nooria n au kabanea ni kaotioti n te oketitura n te reirei. Imwiin te kaotioti, e karaurau ni kaineta te tabo are I tei iai ma raraou i tinanikun te ototoriam.

A kerikaaki raoraou ngke e kawarai ma te moangare, e takinii baina bwa e na inga.

“William!”

I rairaki ao I noora te aine ae biri ni kainetiira.

“Kabwara te bure,” e taku, e kabooa baina neiei ma ngaia. “E tatangira te waeoriin William. E bubutiai bwa N na kairia nakon te kaotioti n te tairiki aei. Tia nako, maten nanou.”

Ni karokoa te tai anne, I aki ataia ae I tuai man ataa arana. I a tia ni kaitibo ma William uoua te ririki n nako imwain te tairiki anne, ma angiin te tai I kataia n totokoia ao I tuai man kan kinaa. Ngke

I taraa William ma tinana n nako, I a bon taonaki n te maama.

Ririki ake imwiina, rimwii ngke I a tia ni mare, e a reke natiu te mwaane ma aorakina ae iremwe ana iango (te Taun Tinturam) are

ti a aranna bwa Spencer. N tainako ao e nako au iango nakon William ngke I taraa natiu te mwane, ao I titiraki ngkana Spencer e na reke naba anne nakoina. A na totokoia aomata ibukina bwa e korakora ana kan kiiti ke ana inga e rang ni koo? A na karinan roro a na mweenga-buaka n aki toamauna n iango ao ni kakamwakuri?

Ngke e koro aua ana namwakaina Spencer, I uotia nakon te onaoraki n ara tabo ni kabaea ana tai. Ngke I tabekia man te kaa, I nooria uoman aomata ni kiitana te onaoraki. E ngae ngke e kanganga kakoauaana, I kinaa bwa bon William ma tinana.

“William!” I takarua ngke ti a tabe ni kaan, e bukibuki manawau.

“Mauri!” E karaurau n rianna n rinuukan aia tabo n tei tenaan kaa, ma wiingarena ae e karababa. E kaenakoa baina n taua baiu n taubai ma te inga.

“Ko uara?” I titirakinna.

“Waeoriin,” e taku, ma te mata ni kukurei are oti ni matana.

Waeoriin. E uringai naba. “Eng,” I kataia n taekinna ma te ngare ao te rannimata ae e nang taonako, “I katinga te waeoriin.”

Ngke ti marooro, I tataro ni karaurau ni kakaitau ibukin ana nanoanga Tamara are i Karawa are e ataia bwa mwaitira iangoan kan manga kaitiboou riki ma William. I rang kakaitau bwa e noorai te Atuate kairake n tina ae taonaki ma te ikakorakora ni marurungin natina ao n raraoma ibukina n taai aika a na roko—ao e anganai te namakin are e kauringai bwa E atai arora nako. ■

Kaylee Baldwin, Arizona, USA

NAKO BUOKA NEIERI

Itei n te rain n te tabo ni bwaa. I matau, te tina ma natina uoman e tuatua ibukin te bwa ae \$3 boona ao uoua te koun n aitikuriim.

Ni moan noorakia ao I kona n ataia bwa akea aroia. Akea aia kaunwae ataei ao aia kunnikai a mane.

I ongo te aine are e kabwaka te koin ae taraa ni mwaiti aon te kaunta ni kabwaki boon ana bwai.

Imwiina ngke I tia ni kabooa au bwaa, I otinako n taraa ana kaa te tina arei. Bon te kaa ae bwai ni kawai are e taraa n rang uarereke kawaina ni mwaitin bwaana ae \$3.

Iai au namakin n nanoanga te tina ma natina aika uoman, ma I kamaiua au rebwrebwe ao n touanako ma kanoan au bong.

E aki reke te miniti inanon bu-tiu iaon te kawai ae abwabwaki,

e a roko te bwanaa nakoiu: "Naako Buoka Neierei" Uatai rokon te wirikiriki.

I ioioa atu, n iangoa are e a bae n tia n nako. Tera ae N na taekinna nakoina?

E roko te bwana ae mataata te kate-nai: "Naako Buoka Neierei!"

I rairaki ni kaineta te tabo ni bwaa, ni kataia n iangoia bwa tera are N na taekinna ngkana e mena naba ikekei.

Ngke I roko, I noora matan ana mataroa n uki n tangaina. E tekateka n ana tabo te turaiwa, ao natina ake uoman aika a uarereke a kukurei ni kana aia aitikuriim n te kaintekateka mai buki.

I karaoa au tatato ae uarereke, ni butiia Tamau are i Karawa bwa tera ae N na taekinna. Te bwanaa naba arei e taku nakoiu, "Kabwarabwarako

ao titiraki ngkana e kainnanaa buokana." I nakolina n ana kaa ao I kabwarabwaraai nakolina. I tua-nngna are e riingaki nanou ni kan titirakinna ngkana e kainnanaa te ibuobuoki.

E a tang man taku, "I a tibwa tia n tataro nakon Iesu, ni butiia bwa E na kanakomaia temanna bwa e na buokai."

Te Tama are i Karawa e a tia ni ka-eka ana tataro neiei. I kabwaka boon kaonan ana tangke ao I anganna na-mbwani ana tareboon temanna man aia kooram n unimwane are e kona ni karaoa te aea n te tai anne. I aki ataia bwa tera ae e riki nakon te kai-rake n tina aei imwiina, ma I kakaitau bwa I karaoa nanon te wirikiriki ni buokia. ■

Thomas Robbins, California, USA

I ongo te mwane are e kabwaka te aine are taraan ae tira te koin iaon te kaunta ngke e kabwaka boon ana bwai.

TAI KATII!

Ngai ma Bob ti tekateka inanon nara kaa ni bureitiman, n taninga te kanikina ni mwaing ruo nakon te kawai. Ti a tia n tuo a raoi te tabo anne uoua te aoa mai imwaina ni kina te kaa are e taekinaki n te kauring n aia rerio bureitiman.

“Ai te iraa ae riki ngkai,” e taku te kauring. “Uoman mwane, iai aia katii.”

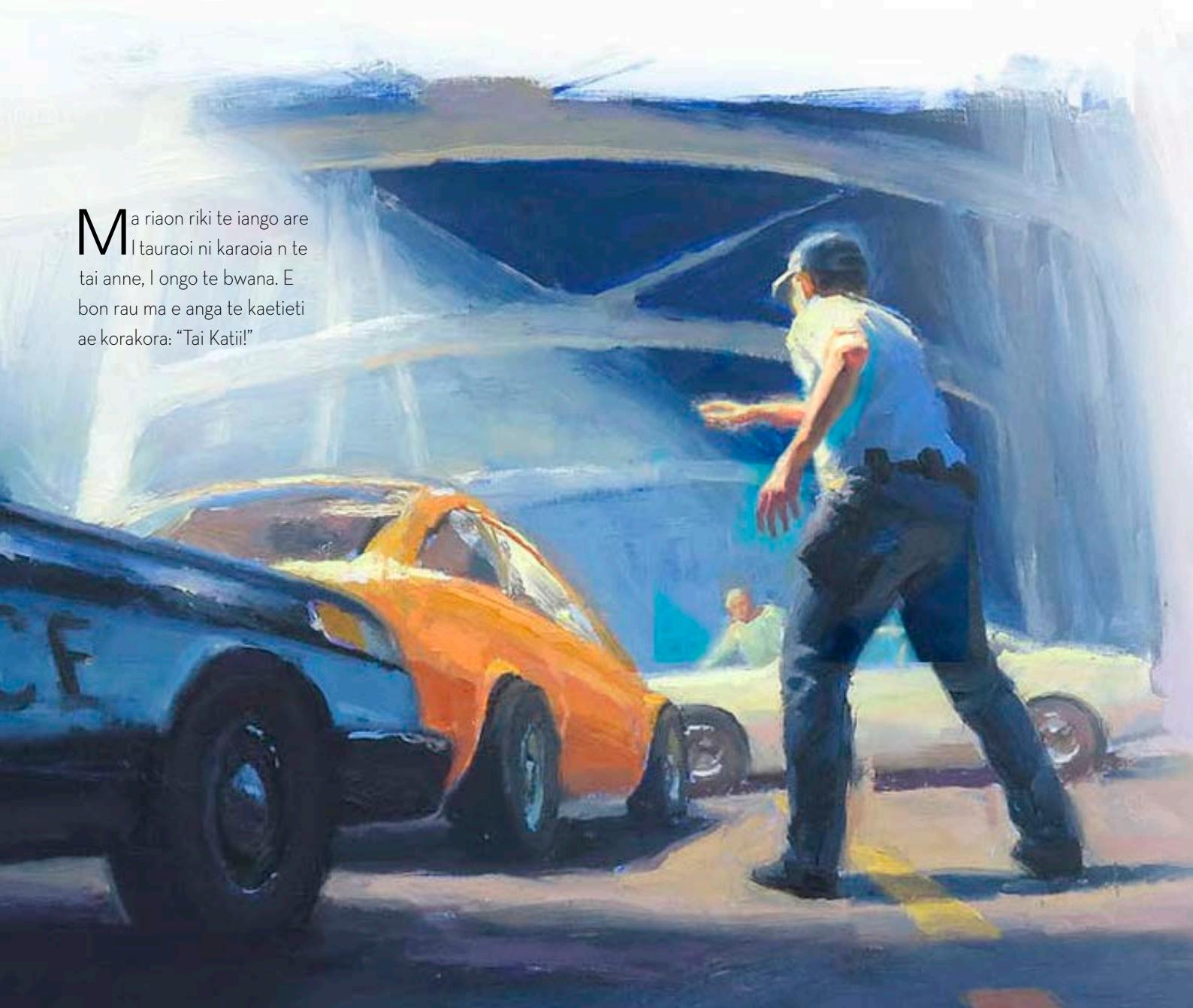
A nooraki n te kaa ae e aoranti karana. Taan kakoaua a taekinna bwa mwaane aika a iowawa ao a tauraoi ni katii.”

N te ronganongo aei e a tibwa roko e kaota aroia taan kimoa nakoia aomata ake a tauia ma te katii are e riki n te tabo anne, e ngae n anne n ara kabanea n tamaroa, taan kimoa

a manga birinako naba. I aki manga iangoa anne n te tai are I nooriiua uoman aomata aika otinako man te kawai ae roo ni kiba nakon te kaa ae aoranti karana. Ngkai a buti ni kainetiira.

“I bubuti tewaana te kaa ni buokai,” I taku. “Taan kimoa ake a kanamakinnaki a buti nako meang.”

Ma riaon riki te iango are ltauraoi ni karaoia n te tai anne, l ongo te bwana. E bon rau ma e anga te kaetieti ae korakora: “Tai Katii!”

Uoman taan ibuobuoki ake a kawariira, uoman bureitiman ake aki kabooraoi, ao aki uota te kaa ni bureitiman, a rimoan te kaa are I rimwiia ngai ma Bob. Imwiin ara kateniwa ni kaa a roko n te buriiti, taan buokiira a tei ni bangaki iaon te buriiti imatan te kaa ae aoranti ao tia tei i akuuna, ni kamwaneia taan kimoa ake ti kanamakiniia. N te tai ae tawe, e tei te kaa ao aomata ni kauoman a waekoa ni bua ao ti aki noriia.

"Otinako man te kaa ma baimi iaon atumi!" I anga te kaetieti ngke I otinako man au kaa. Akea ae e kaeka.

Ngke I a tauraoi ni katii, I manga tuuata riki, "Otinako man te kaa ma baimi iaon atumi. Karaoia ngkai!"

N te tai ae e waekoa e otinako te turaiwa ao e kaitaraai. I a kona n noora te bwai ae kaanga taraan te biti inanon baina.

N au kataneiai ni bureitiman ao e roko n au iango bwa I riai ni katia bwa N na kamaiuui. Ma riaon riki te iango are I tauraoi ni karaoia n te tai anne, I ongo te bwana. E bon rau ma e anga te kaetieti ae korakora: "Tai Katii!"

I kantaningaia bwa N na katiai n te tai ae tawe, ma I taninga temanna man te kaa bwa e na katii moa. N onean mwiina, te turaiwa e tabeki baina, i etan atuna te bwai ae kanga taraan te kati, ao ni kabwakai baina iaon waena.

"Tai Kammwakuri!" I taetae ngke I kawaekoa nakon te kaa. "Tai Mwaing!"

Te tai anne kaanga ai aron te tamnei n te TV—ni karokoa I a ataia bwa aomata ake I taku bwa buure inanon te kaa ngaia bon ataeinnaine uoman aika a maaku. Te bwai are I taku bwa te katii bon tii bitin roon te kaintekateka.

Ataeinnaine aikai, ti a ataia bwa a anga aia kaa bwa a na tangoia raoia aika mwaane. Bon akea n aia iango bwa aekaki n aomata raa naakai.

"I taku bwa ko a ti a ni mate, Cal!!" E tuangai imwiina Bob. "I a kuri ni katii. I aki ataia bwa bukin tera I aki karaoia."

Bureitiman ake uoman n te kaa ake tiaki aia kaa bureitiman a taekina naba anne, bon akea ma tii ngai ae I ongo te bwanaa. I ataia bwa bon tii te mwaaka mai karawa ae e kona ni kamaiuia ataeinnaine ake uoman man te mate ao aman bureitiman man karoan te kairua ae kananokawaki. Te namakin aei e anganai te atatai ae koaua raoi bwa Tamara are i Karawa e kona ni karin ibukin kamaiuara. ■
Te Ara e tauaki

ni karoaaki n te mwaanga inanon ririki aika mwaiti ao n tuai naba ni kamwanangaia mitinare nakon te tabo ni mitinare inanon 15 te ririki.

E kakoauaaki bwa ti kainnanoa ana buoka te Uea ni kakaea katokan kangaanga aika mwaiti are e kaitara ma ngaia te mwaanga. Imwiina ngke I a tia n tataroakina ana kangaanga te mwaanga, Tamnein te Uea e taku nakou, "Reireiniia membwa ni wareka Ana Boki Moomon, ao ko na tokanikai."

N te tai ae waekoa, ti karoa ara baire bwa ti na katabeia ni kabane kaain te aro ni moana warekan Ana Boki Moomon.

Uaana ake a kaoti a rang kamimi. Te rau ao te Tamnei a oki nakon te mwaanga. Utu aika a boou a kaaina te Ekaretia. E kaungaaki man kukeina ni beku, te ataeinimwane e mwananga ni mitinare. Tabeman taanga aika iai nakobuakaia a kankoraoaki, ao a moanna n ikoikotaki utu. Te mwaanga aio e reitinako n rikirake n te bong aei.

Ngaira ao kaain te mwaanga ti kokoaua i bon iroura kakain mwaakan Ana Boki Moomon. Bon ngaia ni koaua kingin ara ekaretia ao ara kokoaua n ana euangkerio Iesu Kristo. Ti bon tangiria ma nanora ni kabane. Bon ngaia oin te ataibwai ae akea tokina ae aki bilitaki.

Rinanoan aei e reireiniira bwa Ana Boki Moomon bon ngaia te ibuobuoki ni koaua ni buokaia tarira ao mwanera n otinako man rotongitongin tamnei are e rabuna te aonaaba. Te boki aei e uota te rau, kimwarerei, kukurei, ao te nano ae korakora n iriira te Tia Kamaiu Iesu Kristo. ■
Emilien Rioux, Quebec, Canada

REIREINIIA BWA A NA WAREKA ANA BOKI MOOMON

Nara tai ni beku n te Geneva Switzerland Mition, I weteaki bwa N na katabuaki n riki bwa te beretitenti n te mwaanga, ao kainnabau e weteaki bwa te beretitenti n te Bootaki n Aine. Ti uaia ni mwakuri ni kabanei korakorara ni manga kamarurunga te mwaanga ae kekeiaki. E ngae ngke e kateaki inanon te 1960, akea te bwabetito ae e a tia

Kindakin Ana Kamwane Tatan

Iroun Dennis C. Gaunt

I karinii uobaa te teuana n taara n Amerika inanon au bwauti ni mwane n te titoa ngke e a teke matau n are tebaana. I taku bwa karan are e kiriin e maii riki nakon ake tabeua, ngaia are I a karaua n tarai raoi. Ngkanne I a nooria bwa tamnein Beretitenti George Washington e aki rang n tane raoi. Tuan te bee bwa naba e kaokoro. Bon te katoto ni kewe! Te tia mwane e kaibibitia ma te teuana n tara are mwanenaki ao imwiina e nikira te mwane ni kewe nakon te manatia n te titoa.

I a iangoa taekan te mwane ni babakanikawai man te tai aei. I titiraki bwa ai maanra raraaina ao ai mwai tira aomata aika a tia ni keweaki inanon ririki. Tao, ngke arona bwa I aki rang n taraiaraoi, N na kona n tia ni mwane naba. Ma man kabotauana ma are e bon koaua ao noorakin te kaokoro n aki boraoi, I a kona ni kina bwa e kewe.

Ana Boki Moomon e kaonaki ma banna ni katooto n tamnei ni kewe, ake a irii ana kawai Tatan ni kewe ao ni kamwaneia tabeman ni karekei rakaia iai. Man kamatebwaian aia

kamwane aika a mwaiti kurikuri, ti moanna n nora tibanakoia ao kai rruaia n aron naba te kawai are e kataneiaaki maata n noori kaokoro imarenan te mwane raoi ao ae babakanikawai. Korakoran kataneiaan matara ni kina te kaokoro, bon tau raoira riki ni kinai bwaai aika kewe ni boong aikai ao n aki butimwaea keweia.

Karikorikoan Wanawanana Tatan ni bwaai aika Kewe

Tatan e ukoukora angana ni kairiira nako rinanor aekakin ana babakanikawai n tamnei ni kewe, ao ngkana ti aki taratara raoi, ti na keweaki. E kauring Beretitenti Joseph F. Smith (1838–1918): “Tatan bon te tia katoto ae bane arona, ao ni koauan te euangkerio are e anganaki te aonaaba ae e ririkirake rakanakona, ngaia naba e kabunii mwaane ni babakanikawai n te reirei ni kewe. Taratara raoi n ana mwane ni babakanikawai, akea te bwai ae e na kabooa ibukim ma tii te un ao te mate n tamnei.”¹

Te kabanea n tamaroa ni katan tan nakoira man ana babakanikawai

**Ngkana ti kaitara
ma te tamnei ni
babakanikawai,
ana Boki Moomon
e kona ni buokiira
n ataia bwa tera
ae e koaua ao
tera ae aki.**

Tatan ni kewe bon taneiaira ni kinai kaoauan te euangkerio. Ataakin riki ae nano n te koaua, beebeten kinaakin te kaokoro ngkana e anganira Taatan man ana koaua aika kewe. Ngaia are ngkana e karaoa anne, ti riai n tarai kaokoro ao tiaki te kabootau, n aron are I karaoia ma au mwane aika taara, ibukina bwa ikekei are n tainako e na oti iai taian kewe.

Beretitenti Ezra Taft Benson (1899–1994) e anga reirei: “Ana Boki

Moomon e kaotiia ana kairiribai Kristo. . . Te Atua, n ana atatai mai imwaina ae akea tokina, e karaoa raoi ana Boki Moomon n te aro are e na kona n noora te kairua ao n ata aron kaitaraan reirei ni kewe, n tautaeka, aro, iango ni wanawana n ara tai.”²

N te bong aei ao ti buaka ma Tatan. Ngaira, aroia tanga ni buaka nako, ti riai n ataia tera ae baireia ara kairiribai. N ataia bwa nningai

ao ia te tabo are a na buaka iai ara kairiribai, te katotoo, e kona n riki bwa te rongorongo ae moan te kakaawaki. Anne ngkanne bukin te taeka ae ibukin karekean rongorongo akanne e aranaki bwa “karikorikoan taian wanawana.” N ataakiia ara kairiribai bon kabanean riki arora nakoia ara kairiribai. Ana Boki Moomon e kona ni buokiira “n atatai” iaon ana kawai ni kamwane Tatan.

Taetae ni Kababa bon taian Kewe

Eng riaon iteran taian kewe n ana Boki Moomon a kabonganai kababa ao anainano ni kakoroa nanon aia kouru. Te katooto, Tierem “Iai te rabakau irouna, ao e ataa aron aia taetae te botanaomata; mangaia ae e kona ni kabongana te kababa, ma korakoran te kabwarabwara, ni mwaakan te riaboro” (Iakobwa 7:4). Ana ibonga te Uea Noa e taetae “ni kababa nakoia” (Motiaeia 11:7), are e karikiia aomata

bwa a na kabaeaki n taromauria anti ao mwakuri aika a buakaka riki tabeua. Korioea e karekeea naba aio n ana bong, “e kairanako nanoia aika a mwaiti” (Aramwa 30:18). Amarikaia ao Korianton a uaia ni kairanako nanoia aika a mwaiti bwa a na karaoa ae buakaka (tara Aramwa 46:10; Ereman 2:4).

Aio e aki manennanti. Kababa akea nanona, aki karinerine, akea koauana, ao e betanaki. Nibwaai e kauringiiia naakekei “Eng, ao a mwaiti akana a na reirei n te aro aio, tuua aika a kewe man aki bongana ao ni burababa, ao a na onrake n te kamoamoa, ao a na kakorakoraia ni karabai mairoun te Uea aia taeka; ao aia mwakuri bon bwain te roo” (2 Nibwaai 28:9).

Kababa n tabetai e kamwane; n tabetai iai iango aika karaba ke baire aika karabaaki. Kababa kaanga aron taekinan te bawai teuana nakon are bon taekana, ao e katikitiki nakon ana kamoamoa te aro n aomata. Ana burabeti te Uea, e tuangiira bebetena ma riki kakawakin koaua ake ti *riasi* n ongo.

Kababa bon taetaen Tatan. Beretitenti James E. Faust (1920–2007), Kauoman ni Kauntira n te Moan Beretitentii, e kabwarabwara: Ana kariirii [Tatan] e taraa n iai bukina ao ana rongorongo a rang kakai ataaki. E rang anainano, ma bwanaana ae tangiraoi. E aki matoa, ke n tang buaka. Akea temanna ae e na ongo ni bwanaan Tatan ngkana e matoa ke e iowawa.”³

Ngkana e kaotii nakoiria te aonaaba, iango, rabakau, ke iango ake a na taraa ni kamwaita ara namakin n te kainikatonga ke te kamoamoa

“[bwanaan Tatan] bon te bwanaa ae anainano, ni kan ongoraeaki. . . . Akea temanna ae e na ongo ni bwanaan Tatan ngkana e matoa ke e teeruarua.”

ke tangiraoi koauana, a na riki bwa kauring nakoiria. Iangoia bwa iango akanne bon iango ni babakanikawai. Kabotaua ma koaua ake a reirei iaona ana burabeti te Uea. Tarai kaokoroia; tiaki boroaia; ao te iango ni babakanikawai e na ota raoi.

Neooa—Te tia babakanikawai ae kinaaki

Neooa e kabongana ana kawai Tatan n te kababa. Ti na tarai raoi ni kamatebwaiia babakanikawaina n tamnei. Neooa, are ana reirei e taraa ni mwanea te iango ni kamaiuaki, e a tatangiraki irouwia aomata ao te tia kabwarabwara ae anainano ibuakoia Nibwaite. Neooa e a katikiia aomata aika mwaiti man ana reirei are “a na kamaiuaki aomata ni kabane n te kabanea ni bong” ao ni karekeea te maiu are akea tokina” (Aramwa 1:4).

Ti kona n noria bwa bukin tera e rang anainano? E reirei naba bwa te Atua akea ana kanganga ao e kariaia bwaai bwa a na riki—te Atua are, ibukina bwa e tangiriia aomata nikabane, e na kamaiuiia n aki tabe ma tera. E reirei bwa ko kona ni karaoa are ko tangiria, ibukina bwa titebo bwaai ni kabane bwa a raraoi. Bon te koaua ae a kataua reiakinan bwai n te aro ae a mwaiti ae a kakoauai aomata n ana bong Neooa (taraa Aramwa 1:5) n aroia naba ni bong aikai. Te inaomata n rin i karawa bon te bawai ae a tangiria aomata.

Ao tera te kanganga n ana rongorongo Neooa? Ti na tarai iango aika kabotoaki riki n ana kauntaeka:

- Te Atua e karikiia aomata ni kabane—e koaua.

- Te Atua e tangiriia aomata ni kabane—e koaua.
- Ti riai n aki maaka te Atua—e koaua.
- Ti riai ni kakanonga n te kamaiuaki—e koaua.

Taraana, a rang mwaiti bwaai aika bootau are e reirei iai Neooa ma koauan te euangkerio. Ma uringnga—n aron te mwane ni babakanikawai, ti riai n tarai kakaokoro, ti aki bootauna. Ngaia are ti na taraa ana kabanea n iango Neooa:

- Te Atua e na anganiia aomata ni kabane te maiu are akea tokina —e kairua!

Aikai kaokoro aika kakaawaki are e taekinna Neooa n te maiu n tamnei ae kewe. Kamaiuaki man te mate n rabwata e beritanaki nakoia ni kabane, ma te kamaiuaki man te mate n tamnei e nakon nanora ni kan rairi nanora. Ngkana ti rairi nanora, ngkanne ti kona ni karekeia te maiu are akea tokina (tarra Iakobwa 6:11). Akea ae e anganaki te maiu ae akea tokina ae akea boona.

Kiteoon ao Aramwa a Kina te Tia Babakanikawai

E oti buakakan Neooa ngke e kaitibo ma Kiteon, te tia reirei ae raoiroi n ana Ekaretia te Atua. Kiteon e tia n tei ibukin te Uea Noa ririki ake mai imwaina ao e kakeweaki n te maiu n tamnei (tarra Motiaeae 19:4–8). Neooa “e waaki ni kauntaeka ma ngaia n te aro ae matoatoa, ma ni kataia ni kairiia nako kain ana ekaretia; ma [Kiteon] e tei ni kaitaraa, ni kaetia man ana taeka te Atua” (Aramwa

1:7). Kiteoon e kina Neooa bwa te tia Babakanikawai. Ngke e kaotaki, Neooa e manga kabongana ana kawai teuana Tatan—tiritiri. Ma e aki matebuaka maten Kiteoon. Aomata a uota te tia kewe Neooa nako matan Aramwa bwa e na motikaki taekana.

Aramwa e ataia bwa e aki tii bure Neooa ni kewe n te nakoanibonga ao n tiritiri ma ngkana e kairoroaki nakon te nakoanibonga ae kewe ibuakoia aomata “e na bon riki bwa kamau-nakiia ni kabane” (Aramwa 1:12). Ao Neooa e motikaki taekana bwa e na tiringaki, ao e rinanon “te mate ae kamama” (Aramwa 1:15).

Kiteon ao Aramwa bon banna ni katoto nakoira. Ngkana iai iroura te Tamnei, ti na noori ao n ongo “ni kamatataaki bwaai aikai nakoira” (Iakobwa 4:13). Ti na kinai ana baire Tatan ao ana kainibaire aika kewe “ma te ataibwai ae kororaoi, n ai aekan te ngaina ma n te bong” (Moronai 7:15).

Ara kairiribai “babakanikawai” e niniwana, ma n aron Kiteon ao Aramwa, ma ti kona n niniwana riki. N aron are I a tabe ni kina te kao-koro imarenan au teuana n taara aika ouuaa, ti kona n tabe ni kataneiai matara naba ao ara iango ao tamneira ni kina te kaokoro imarenan te koaua ao te kewe. Ngkai ti karaoa anne, ti na kinaia taan babakanikawai ao n totokoi aia kewe. ■

Te tia korokaraki e maeka i Utah, USA.

BWAII AIKA A NA TAAAKI

1. Joseph F. Smith, *Gospel Doctrine*, 5th ed. (1939), 376.
2. *Reirei mairouia Beretitenti n te Ekaretia: Ezra Taft Benson* (2014), 132.
3. James E. Faust, “The Forces That Will Save Us,” *Riaona*, Tianuare 2007, 4.

**TATAN E
KABUNII
TAIAN KEWE**

“Tatan, ara kairiribai, e tangiriira bwa ti na bwaka. E kabunii kewe bwa mwakoron ana mwakuri n urui ara koaua. E kakewekewe n taekinna bwa taan nanokokoraki, taan nanououa, taan tiribure a rang n atatai man wanawana, ao naake a onimakina te Atua ao Ana Kakai a babanga, mataki, ke a kakairiraki. Tatan e na kaungaia aomata bwa a na butimwaeaki n te aroaro te nanououa ni bwaintangira n te maiu n tamnei ao aia reirei burabeti aika koaua.”

Beretitenti Dieter F. Uchtdorf, te Kauoman ni Kauntira n te Moan Beretitentii, “Tai Maaku, Tii Kakoaua,” *Riaona*, Nobembwa 2015, 78.

Uakorai Taian Kakabwaia i Madagascar

Iroun Mindy Anne Selu

Ana Maekatin te Ekaretia

mwiin uruakin nanona ni bwakan ana moan nati ni bikoukouna, Solofo Ravelojaona e namakinna bwa aia tataro a kaekaaki te ririki are imwiina n te kauatai e a manga anganaki te bikoukou. Ngaia ma buuna, Harry Martine, a iangoia bwa bungiakin natiia te aine bon teuana man aia kakabwaia ae korakora. E kabwarabwara Solofo, “Ibukina bwa ti butiia te Atua ao E anganiira natira, ti katoka arana are e nanonaki n taetaen Malagasy, ‘ana kaeka te Atua.’”

Solofo, te kairake mai Madagascar, e kateimatoa ana onimaki are te Atua e kaekai tataro n te tai are e kakabwaiaia iai aika kakaonimaki. “E matoatoa te maiu,” e taku Solofo, “ao ngkana aomata aki karekea are a tangiria, tabeman a titiraki, ‘Bukin tera e riki aei nakoui?’ A kona ni kiitana te Ekaretia ke a nanououa n aia koaua iroun te Atua. Ma ngkana ti maiuakina te euangkerio ao ni wareki booki aika a tabu, e na bebe. Ngkana ko bon maiuakina te euangkerio, ko na kona ni bon noori kakabwaia.”

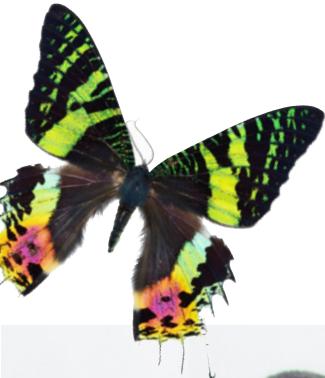
Te maeka n te aba ae korakora ana kanganga, n aron te maiu ni kainnano ae korakora, te nanotiotio n te tautaeka, aan botaki a mamaara, e matata ae e taekinna Solofo ae e matoatoa te maiu aei. Ma irouna, kakabwaia ni maiuakinan te euangkerio e uota te korakora riki iaon taian kanganga. “I aki naba kona ni wareki kakabwaia ake I karekei, tii ngkana I maiuakina te euangkerio,” e taku.

Ibukina bwa te Ekaretia e bon boou i Madagascar (te moan mwaaanga e kateaki inanon 1990), e taku Solofo te kabanea ni kanganga ni kainakin te aro bon te aki ota irouia aomata n aron kabuakakan te aro. E taekinna Solofo bwa, ai aron miin Riaai n te kai ni kamaiu, “aomata a kona n aki butimwaea te euangkerio ibukina bwa a maama imataia raraolia ao a maaku bwa a na kona ni kanakoaki irouia aia utu.” Tera ae e okoro iai Solofo, e taekinna, bwa, “I bon aki kona ni mama. I maiuakina te euangkerio, ao I tangiria n tainako n tibwaia ma raou ni mwakuri, e ngae ngke tabeman mai ibuakoia a bon aki nano iai.” N tabetai e tibwa ana koaua ae beebee, n angin te tai n te aro

**E ngae ngke iai
kauntaba n tauta-
eka ao kanganga
ni kaubwain abana,
Solofo e katan iaon
kakabwaia ake a
roko man maiuaki-
nan te euangkerio.**

are raona ni mwakuri a aranna bwa “bwatita.”

I nuukana te kanganga ni kaubwain te aba ao nakobuakan te tautaeka, Solofo ao Harry Martine a katan iaon kakabwaia n aia berita n te tembora (a mareaki n te tembora i Johannesburg Aberika Meang teuana te ririki imwiin okiia ni mitinare—ngaia i Uganda, ao neiei i Madagascar), n aron naba aia onimaki iroun te Uea. “Iai irou te euangkerio, ao I tii katuka maiu inanon bain e Atua,” e kabwarabwara Solofo. E kona ni katan iaon ana koaua ae matoatoa ibukina bwa iai ana onimaki n “ana kaeka te Atua.” ■

RONGORONGON RIKI SOLOFO

Tera te amwarake ae ko tatangiria ni kanna?

Te amwarake ae ti kakanna bon te raiti—e rawata te raiti. Teuana ibuakon bwaai aika I tatangirii e aranaki bwa te ravidoto. Ti kabongana ni ikuikui iai baan te cassava ni kauarerekei ao ni kanna ma te raiti ao irikon te beeki.

Tera ae ko kan kakaraoaia ni mwaawan am tai?

I kan kakatangitang, n anene, ao ni wareware. Ibukina bwa te beretienti n te mwaanga e ataia ae I tatangiria n anene ao I kona ni katangitanga te biano, ngke I kaina te mwaanga, e taku, "Aa, iai temanna ae kona ni kaira te kuaea," ao I anga au tai. Akea aia kuaea mai imwaina, ma I moan wakina reiakinaia, ao ngkai a rang kukrei iai.

RONGORONGON MADAGASCAR AIKA KOAUA

Taian Taetae: Buranti, Malagasy
Atun kawan te aba: Antananarivo

MAN TAIAN WARE

22,005,222 botanaomata
(katautauaki man 2012)
80 te betienti man ake a kuneaki
Madagascar aika akea riki n
te aonaaba
te kaua ni atimwakoro ae te kabanea ni bubura n te aonaaba
60 te betienti man mwaitin te
wanira n te aonaaba ae iokini-bwaiaki mai Madagascar

TE EKARETIA I MADAGASCAR

9,190 Aika Itiaki ni Boong
Aika Kaitira
37 taian uoote ao mwaanga
2 titeiki
1 mition

Iroun
Unimwaane
Dale G. Renlund

Man te Kooram
n Abotoro n te
Tengaun ma
Uoman

KATEIMATOAAN TE MAIU N TAMNEI: KABAAN TE KAIBUKE AE AKI KONA N IINAKO

*Ti kainnanoa te maiu n tamnei ae teimatoa ae tau ibukin
te mwananga ae nakoraoi ni boborau inanon maiura ao n oki
ma te kamanoaki nakon mweengara i karawa.*

Rimoa n te ka 17 n tienture, uean Sweeden, Gustav II Adolf, e anga ana kariaia bwa e na kabaaki te kaibuke ni buaka ao n aranaki bwa te *Vasa*. Kabaan te kaibuke e kainnanoa bwaina aika a mwaiti, riki man te oke are e kabaaki iai te kaibuke. Gustav Adolf e tararua te mwakuri ni kaba, ni kataia ni kakoaua bwa te *Vasa* e na bwanin raoi are e kantaningaia.

Imwiin waakin te kaba, Gustav Adolf e anga ana kariaia bwa te *Vasa* e na kabwabwakaaki riki. Ibukina bwa rababana e na boutoka are e a tia ni kabaaki man te oke, te uea e tuangiia taan kaba bwa a na karakaa riki abwakin te kaibuke n akikaraka rababana. E ngae ngke a ataia taan kaba bwa e na kona ni karekea te kanganga nakon te *Vasa*'s ni butiraoina i taari, a rawa n tuanga te uea te bwai are e aki tangiria ni kan ongo. A ongotaeka. Gustav Adolf e tuatua naba bwa te kaibuke aei e na aki kabonganaaki tebaana te rai ibukin teeke are a tei iai katii ma e na kabonganaaki tenibaa, ma te kabanea n tinebu iaon te teeke are i eta. E ngae ngke a ataia bwa e aki raoiroi, taan kaba te kaibuke a ongotaeka.

N Aokati 10, 1628, te *Vasa* e a moana mwanangana. Imwiina ngke te *Vasa* e kiitana te uaabu, e kare te ang n oreia iena, ao e a ranga te kaibuke. Imwain ae bakanako, "e raranako nakon te angatai ao e rin te ran rinanon bwangabwanga nen te kati ni karokoa e inako nako kabin marawa, ma iena ma bwaina nako."¹ Mwanangan te *Vasa* tao bon 4,200 te buuti (1,280 m).

Nanon Gustav Adolf e uruana te tamnei are kanikinaean mwaakana n te kaibuke are e tamaroa, te kabanea n aintoa ni kaibuke ni buaka n ana tai. Rawaia n taetae taan kaba—maakuia iroun te Uea bwa e rawa n un—e kataorikaakaki iroun te Uea n aia atatai ao wanawanaia. Ni kabane a bane ni kabua te taratara n te

kouru n te mwakuri: ni katana Sweden ao ni karaka nanoia n aba ake i tinaniku. Te kaibuke are e kaitara tuan te bitikiti bon te kaibuke are e aki kona ni beti.

Ibukira bwa ti na kona ni borauakina maiura ae mamate ma te tokanikai, ti riai ni kateimatoa maiuraoin tamneira ao ni kaitara te ang ao te aira, ni karaoi rairaki aika a riai, ao n oki ma te kamanoaki nakon mweengara i karawa. Iai bwaai aika ti kona ni karikirakea teimotoan maiuraoin tamneira. N na taetae iaon aua.

Te ongotaeka nakon ana tua te Atua

Te moan bon te ongotaeka nakon ana tua te Atua. Kaanga aron te *Vasa* e kantningaaki bwa e na ira tuan te bitikiti, ti bane ni kabaeaki bwa ti na ira tuan te maiu n tamnei. Akea ae tinanikuaki. Ti riai n ongotaeka nakon tuan te tamnei, are e kaineti nakon ana tua te Atua.

Te mwakuri ma tuan te bitikiti ni kabaan te kaibuke e na kona n tiatiana Gustav Adolf, ma te *Vasa* e na bon aki iinako imwain waakin ana mition ngke e iri nanon tuua aikai. E na bon, kona n inaomata ao ni kakai bitaki ni katiai bwaai ake e kantningaaki bwa e na karaoia.

Aron, naba, te ongotaeka nakon ana tua te Atua ni kawakina inaomatara, kakai bilitakina, ao ana kona ni karekea tokin korakorara. Tuua aki nanonaki bwa a na tia-tianii. Ma, te ongotaeka e na karikirakea arora n teimotoa ni kukurei n te tai ae maan.

Te ongotaeka bon ara rinerine. Iesu e taekinna, “Nooria, I a tia n angani ngkami au tua; ngaia are kaawakin au tua.” (3 Nibwaai 15:10). Anne e rang bebete. Baireia ngkai. Baireia ngkai bwa kona bon ongotaeka raoi. Akea te bwai ae e na karikirakea riki te teimotoa n tamnei. Akea riki te bwai ae e na anganiira te inaomata ni katiai ara mition inanon maiura.

Irakin nanon taian reirei ao n Riki bwa Taan Reiakinaki inanon maium

Te kauoua, ti riai ni kakauongo raoi ao n iri nanon reirei mai irouia aika a onimakinaki ao ni kabaeira bwa ti na riki bwa taan reiakinaki inanon maiura.

Teuana te kanganga ni karekean te atatai bon te kainikatonga are e kona n roko ngkana ti iangoia bwa ti rang n atatai ao akea te bwai ae ti tuai n reiakinna. Ti a tia n noori aikai irouia ake a rang katan iaon oin wanawanaia. E bon rangi ni kanganga reiakinan te aomata ae rang atatai.

Iangoraoi n aei, ao karekea te nano ni kan riki bwa te tia reiakinaki inanon maium, Beretitenti Henry B. Eyring, Moan Kauntira n te Moan Beretitentii, e taku, “Ngai te teei ae mwaiti te bwai ae N na reiakinna. Angiia aomata a reireinai te bwai teuana.”² Ngke e anganai te wewete bwa N na riki bwa te Mataniwi ni Kabuta, Beretitenti Eyring reireinai te reirei ae moan te kakaawaki. E taku bwa ngkana e ongora iroun temanna ae karakina te bwai ae e a tia n ongo mai imwaina ke e kabonganai kibu man koroboki aika a tabu are e tia n taneiai iai, e titirakinna ibon irouna “Bukin tera te Uea e katuruturua te bwai anne nakoui” ao “Tera ae I tuai reiakinna man te karaki ke koroboki aika a tabu akanne?” Ngkana ti tangiria ni karikirakea teimotoan tamneira, ti na tatauraoi n reiakin ao e na tau ara nanorinano ni butimwaea te kairi n aki tarai ara ririki ao mwaitira ae ti a tia n rinanona.

E bon nakon ara rinerine. Ti kona ni kakauongo ao n irii reirei ake a ti anganaki mai irouia taan kairiiri n te Ekaretia, riki naake ti kamatoaia bwa ara burabeti, tia mamata, ao taan kaotioti; irouia kaaro; ao irouia raora aika ti onimakinia—ke tina bon aki. Ti kona n ukoukoria bwa tina riki bwa taan reiakinaki inanon maiura—ke ti aki. Ti kona ni karikirakea teimotoan rikiraken tamneira—ke ti aki. Ngkana ti kabwaka ni karikirakea rikiraken tamneira, ti na riki n ai aron te *Vasa*—te kaibuke are e aki kona ni beti.

Karikan Iesu Kristo Bwa aara

Te kaaua, te kabane, ao te kabanea ni kakaawaki, rikiraken maiuraoin tamneira n aron tein are ti katea Iesu Kristo bwa aara.

N akean Kristo, ti na boboakinako kaanga ai aron te kaibuke are ororeaki n nao nakon taabo nako. Akea korakorara ibukina bwa akea iera. Akea kamatoaara, riki n tain te buaka, ibukina bwa akea ara anka. Akea kawaira ke ara kantaninga ibukina bwa akea bweera ae tina bweenaki iai. Ti na karika Kristo bwa aara.

Arora n tauraoi ni kaitara, tokanikai imwain karen te ang ao te aira inanon maiura, ti riai n ongotaeka n ana tua te Atua; n nanorinano, n tatauraoi, ao n teimatoa n reiakinaki inanon maiura; buokiia tabeman; ao ni katea Iesu Kristo bwa aan maiura. Ngkai ti karaopia ti karikirakea teimatoan maiuraoin tamneira. N aki katotonga te *Vasa*, ti na kona n okira te uaabu, imwiin tian n rokora n tokin kawaira. ■

Man te bootaki n taromauri n te Brigham Young Iuniwertirii, Tebetembwa 16, 2014. Ibukin taekana ae e bwanin n taetae n Imatang, nakon speeches.byu.edu.

BWAII AIKA A NA TARAAKI

1. Reta man te Kauntira n Sweden n ana taibora ni babaire te Uea Gustav II Adolf; rairan ana taeka iroun Richard O. Mason, “The *Vasa* Capsizes,” virtualschool.edu/mon/CaseStudies/Vasa/vasa.html. Rongorongo aika a mwaiti n te *Vasa* e reke; tara, ibukin te katooto, vasamuseet.se/en ibukin rongorongona ao reitaki tabeua.
2. Henry B. Eyring, in Robert I. Eaton and Henry J. Eyring, *I Will Lead You Along: The Life of Henry B. Eyring* (2013), 409.

Buokiia Tabeman

Te kateniua, kanakoi ara iango ma ara mwakuri ni buokiia tabeman ni karikirakea tamneira.

E na matata n akean tokina ngkana ti kaboto ara iango iaoia tabeman ngkai ti ukoukora buokakia natin Tamara are i Karawa. I a tia ni kunea bwa e bebete riki karekean te wirikiriki ngkana I tataro ni kakaea bwa N na kanga ni kona ni buoka temanna ngkana I bon tataro irou.

Ti kona ni kakoaua bwa n te taina n taai aika a na roko ti na tauraoi riki n ibuobuoki. Ni koauana, ngkai bon taina. Ti kairua ngkana ti iangoia bwa e na rang angaraoi riki ngkana e reke riki ara tai, mwaiti riki ara mwane, ke bwaai riki tabeua ni kona ni buokiia tabeman. N aki tarai arora, iai ara rinerine. Ti na buokiia tabeman ke tina aki? Ti na kabwaka n te kataaki ae kakaawaki ngkana ti aki rineia ni buokiia naake a kainano. Ao, ngkana ti ibuobuoki, ti karikirakea maiuraoin tamneira.

REIREI NI KATANGA TE KUNA *inanon 10 te miniti!*

E Buataki man Butimwaeaki iroun Daniel Carter

Katangitang n te Ekareitia ao Katei n te Korobanna

Ngkana ko tuai man katanga te biano mai imwaina ma ko rang n tangiria ni katangnga, aio am tai. Te bwai ae ko kainnanoia bon tii te kiiboote nikatangitang. E aoria ngkana bon akea ni mweengam, ko kona n uota te bwai aei nakon te tabo are iai te biano iai ke te kiiboote ni moana reiakinana.

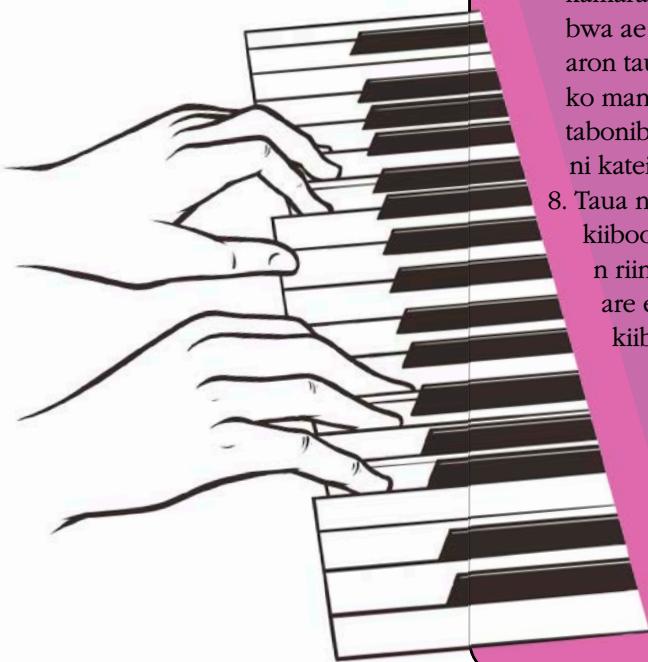
Te reirei aei e rang beebeete ao e aki kanganga n te aro are ko na kona ni katanga te kuna ngkana e bane. Te koaea, ko kona ni katanga te kuna n eena n te reirei aei inanon 10 te miniti!

Tauraoi ? Tia waaki!

Tauraoi ni Katanga te Biano

1. Ngkai ko tekateka n te biano ao ko katokai tabonibaim iaon te kiiboote, kakerikaaka te kaintekateka ni kataua raroana bwa aonga bubuan baim ni kona ni baoua teutana.
2. Tekateka i nukan raoi te kaintekateka, ni kainetiko ma nuukana raoi te kiiboote.
3. Tekateka i mangeen te kaintekateka ni kaeta nuukam ao rawatam nako mooa.
4. Katikui waem iaon tano.
5. Kamwengaraiko tekateka, ni kateimatoa teim ae tamaroa.
6. Taraia raoi bwa e tau te ota nakoim bwa ko aonga n noora te kuna iaon te kiiboote.

7. Teei, Katinei baim irarikim ao kamarauii. Tara raoi teinbaim bwa ae e na tibu, ae kaanga aron tauan te booro. Ngkai ko manga tekateka, katokai tabonibaim iaon te kiiboote, ni kateimatoa aroia n tibu.
8. Taua nen baim i etan te kiiboote, taona tabonibaim n riinga nuukan te bwatin are e mainaina iaon te kiiboote. Mwemweka

nanon baim i etan te kii-boote, ma tai katokai iaon taian bwatin ke te kai are i nano iaan taian bwatin akanne.

9. Taona te bwatin ni kaina ma tabonibaim. Kateimatoa mwanuun tabonibaim, n tabetabekia man toman nako tabonibaim. Ngkai ko taoni bwatin, kateimatoai tabonibaim bwa a na mwanuu.

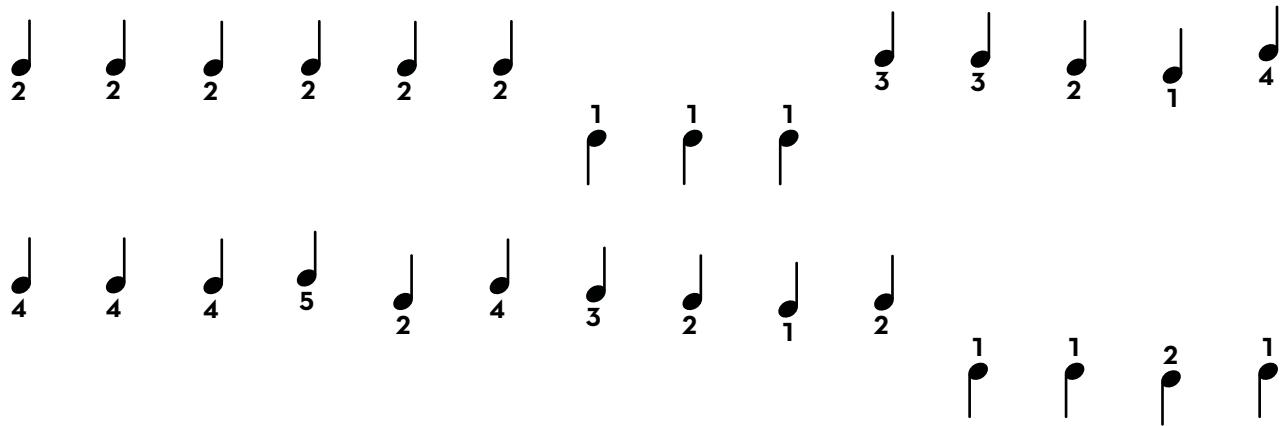
Katangitang man Nambwa: (katanga te biano) ma Tabonibaim

Ni buokam ni katokai tabonibaim iaon bwatin aika eti, tabonibaim a nambwanaki n aron ae oti

ikai. Tabonibaim a nambwanaki nakon te nooti iaon te iteraniba.

Tabeki baim i etan kurubu ni bwatin ake nimaua, n taui tabonibaim i etan te bwatin teuana. Kataneiai tabonibaim ma nambwa

ni katangi bwatin ma tabonibai aika eti n aron ae kaotaki. Nootin te rain aika eti ake a waerake bon ibukin baim te angatai. Nooti rain aika eti ake a ruorikaaki bon ibukin baim te angamaing.

Katanga “Te Tabuki E Raroa”

Katokai baim iaon te kiiboote n aron ae kaotaki inano.

Kabonganai kurubu ni bwatin aika roro uoua ao teniua bwa ana buokiko ni kaea nnem ae eti.

Katanga te kuna aei, n iriiri tabonibaim man nambwa aika kaotaki. Nooti ma rain ake a waerake ibukin baim te angatai, ao nooti ma rain ake a ruorikaaki ibukin te maing. Kataneiai ma te kuna ni karokoa ko mweengaraoi iai ma ngaia. Kabongana taian tekiniiki n reirei iai tabonibwai aika raraoi are e koreaki inanon ruaiwa n te riiti.

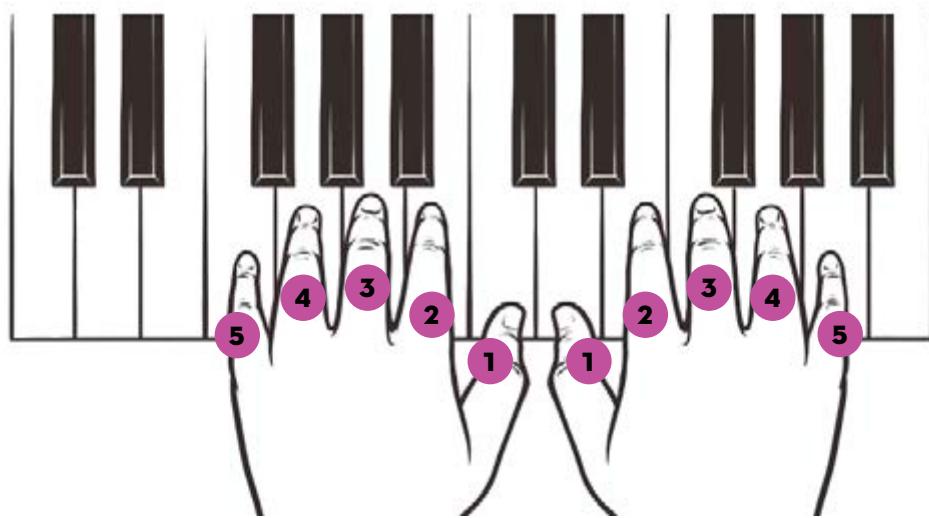
Ngkai e a tia ni kaotaki nakoim aron katangan te biano ae beebeete aron reiakinan katangan te kuna. Ni katangan taian kuna, ko riai n reiakina reirei tabeua aika beebeete n taekan biribirina, riitem, ao nooti.

Aio te mwakoro ae rang tikiraoi: te reirei are ko a tibwa reiakinna bon te reirei n te Kooti iaon te Kiiboote n te Ekaretia, tauraoi n taetae aika onoua man ana tabo n tibwatibwa te Ekaretia.¹ Te kaetieti ae beebeete iriirkina e na buokiiko n reiakinna i bon iroum ao n te kurubu. Ko na kona naba ni kairia am utu ni kabane bwa a na reiakina katangan te biano n

ikotaki bwa e na riki bwa te waaki ni kakukurei n tain te kainutu n te tairiki. E na tauraoi te kooti inanon tii onoua te wiiki.

Mwaitin kamatebwai ake a kaotaki bwa reiakinan te katangitang iroun temanna e buoka kata-maroan ana iango ataein te reirei ngkana ananona, tamaroan ana waaki n te wanawana, ao n iango.²

Man reiakinan te rabakau aikai, ti kona ni karikirakea te tarena are e anganiira te Uea, karikirakea te ataibwai, ao reiakin kawai aika kakaokoro ake ti kona ni kabongana wanawanara ao ara tarena ni katean Abanueana. ■

BWAI AIKA A NA TARAKI

1. Ngkana ko na ootana am (Boki n Reirei n te Kiiboote), nakon store.lds.org.
2. Tara Laura Lewis Brown, “The Benefits of Music Education,” pbs.org; Jessica Velasco, “How the Arts Can Help Students Excel,” the Science of Learning Blog, Dec. 11, 2012, scilearn.com/blog/how-arts-help-students-excel; “Katangitang e buokia ataei n reirei n te warebwai,” The Telegraph, Maati 22, 2012, telegraph.co.uk.

MOTINNANOIA NI Katokia

Rabakauu n te biano e aki rikirake, riki imwiin tabeua te ririki ni kataneiai. Au karo a tuangai bwa l kona n toki iaon teuana te iango are tii ngkana: la tia n reiakin 50 taian n anene.

Iroun Gretchen Blackburn

I rinnako inanon au auti ma te un n nano, matau a onrake n rannimata riki imwiin te reirei iaon te biano. Ai bon au kaua n ririki n reirei te biano, ao I tii kona ni katanga kunaia ataei “Rube, Rube, Te Itoi.” Au tia reirei e a tia ni kataia ni kakaai bwaai aika tamaroa ae e na taekinna ibukin tangibuakan au katangitang, ma are I namakinna e a buakaka riki. Au karo a kabooa reireiu ni katang biano are I aki tangiria ao akea au kantaninga ibukina.

I tangiriia au karo bwa a na kariaia bwa N na toki ma iai. “Taiaoka,” I bubuti. “N na karaoi bwaai ni kabane. N na kanga ni bita ami iango?”

Imwiin maroroakinana imarenaia, a taku, “Ngkana ko kona n reiakin 50 taian anene, ti na kona ni kariaia bwa ko na toki.”

I waaki n te tai ae waekoa. I rang n tangiria n toki n te aro are I kaba-nea au tai ae mwaiti iaon te biano. Te moan anene, “Ti Karabwako, te Atua, ibukin am Burabeti” (*Anene*, nambwa 19), e kuri n reke te namwakaina katangana ae tangiraoi. I teimatoa ni kataia n toki, ngaia are I reitinako ni kataneiai.

Te bwai ae e kamimi bwa: taian anene e a moanna ni beebeete reiakinana. I a rang kukurei inanon te wiiki anne. I a kunea bwa I kaina wiiu n anene ao n te ngaina ao i anene n takarua n tain te bootaki n toa.

N tokina, I a toki ni warewareki mwaitin kuuna ake I atai. Ngkai Ia rang mwaatai iaon te biano, I a taia bwa I kona n reiakinia te anene ni kanakoraoia ae boou kee iaan 30 te miniti.

N tokina ngke I a ikotii ni kabane, I nooria bwa e a riaoon 50 taian anene. Ao akea riki te kawaiae N na katoka iai katangan te biano. I a rang mweengaraoi riki n au kona ni katangitang ao I a tia n namakina mwaakan te anene inanon maiu.

Anene n taromauri kaanga ai aron koroboki aika a tabu; a tae-kina te koaua. Ngkana I katanga te kuna, I namakinna bwa kaanga I tebonako inanon booki aika a tabu. Reiakinan katangan anene e a tia ni buokai ni karekea au koaua ao n reiakina te koaua. I kunea bwa I rinanontae ka aika kakaokoro n taekan taian anene ake a buokai rinanontae au bong. Katangan te biano e a tia ni kakorakora au koaua ao e karekei tibwangau n tabo nako ake I nako iai. ■

Te tia korokaraki e maeka i New York, USA.

KUBANAKO, NANOKAWAKI, & ANA BAIRE TE ATUA

*N tain te kabanea ni kanganga n au taneiai ni maiu, I namakinna bwa
te Tama are i Karawa bon raou inanon au tai ni mwananga.*

Iroun Paola Çajupi

Bon te moaningabong n 2008 ngke e kautai tinau bwa n na nako n te reirei. I bon rangin ni kukurei n te moaningabong anne, ma I aki ataia ae na riki bwa te kabanea ni kananokawaki ni bongin maiu ke te kabanea n tai ma ngaia. I aki kabanei au kiraati n te bong anne bukina bwa te aine ae raoraon ara koraki e anaai ao n tuangai bwa e a tia tinau ni bakabureia. Ai tibwa te 12 au ririki.

I iango, "N na kanga ni maeka n akea tinau?" Bon rao-raou ae moan te tamaroa.

I tang inanon namwakaina aika mwaiti. I aki kan nako n reirei ibukina bwa ataei ake tabeman a taraai n ae kakokoro ao n nanokawaki ibukiu. Akea au iango bwa tera ae I riai ni karaoia, I ti ataia ae N na kakorakoraaibukiia ni kabane.

N te bong teuana, nimaua ke onoua te namwakaina imwiin maten tinau, I mena n au ruu n tii ngai irarikin te winto, n tang, ni kataia n ataia bwa bukin tera ngkai I roko ikai. N te tai ae waekoa I ongo te bwanaa n au iango: "Ngkoe natiu te aine; N na aki karikiko bwa ko na rawawata." I ataia bwa bon te Atua. Ma e kamimiai ibukina bwa I aki manga Onimakinna, riki ngkai I taku bwa te Atua ae anaa tinau mai irou E ngae ngke I aki ataia bwa tera ae E nanonna, I namakina te kamanoaki.

Teniuia te namwakaina imwiina I nako Rome, Italy, ni kawara ai tamau. E teimatoa n tuangai taekan te aro aei ae kainna. Te tabati teuana, e kairai. I aki toki n uringnga ngke

I nakonako ni kaitara mataroan te umwantabu n te moantai ao n namakina ana tangira te Tama are i Karawa ngke I rin. Ti tebo ma namakinan ae I mena ni mweengau.

I moanna n na nako n taromauri ni katoa Tabati ao nakon waaki ni kakukurei inanon te wiiki. I tatangiria ni mena ibuakoia kairake n te Ekaretia. A kakukureiai. A iango ao a kakoauai bwaai aika ti tebo ma ae I karaoia. Ngkanne, imwiin teniuia te namwakaina, e bane au motirawa n te tiama ao I a riai n oki nako Albania.

Ngke I oki nako abau, I tuanga tamau te namakin are I a tia ni karekea ao te kukurei are I karekea n tainako. E aki tangiria. E tuangai ae e aki kariaia bwa N na teimatoa n nako n taromauri ke n reirei taekana. Ngaia ae N na taotaona nanou inanon teniuia te ririki ni karokoa e koro 18 au ririki. N te tai anne I a kona n iango i bon irou ao ni bwabetitoaki.

Inanon te tai aei ao I rangi ni kakabwaiaki irouia aomata aika mwaiti aika a na tuangai te bwai ae a tia n reiakinna ni katoa Tabati n te taromauri. Temanna mai ibuakoia aomata aikanne bon Stephanie. E maeka i Italy ngke e kaaina te aro ai tamau, ma e a tia n okira mweengana n te United States. Ai tamau aei e taku bwa e na rangin n raoiroi ibukira bwa ti na koroboki imarenara, ngaia ae I karinna bwa raoraou n te Facebook.

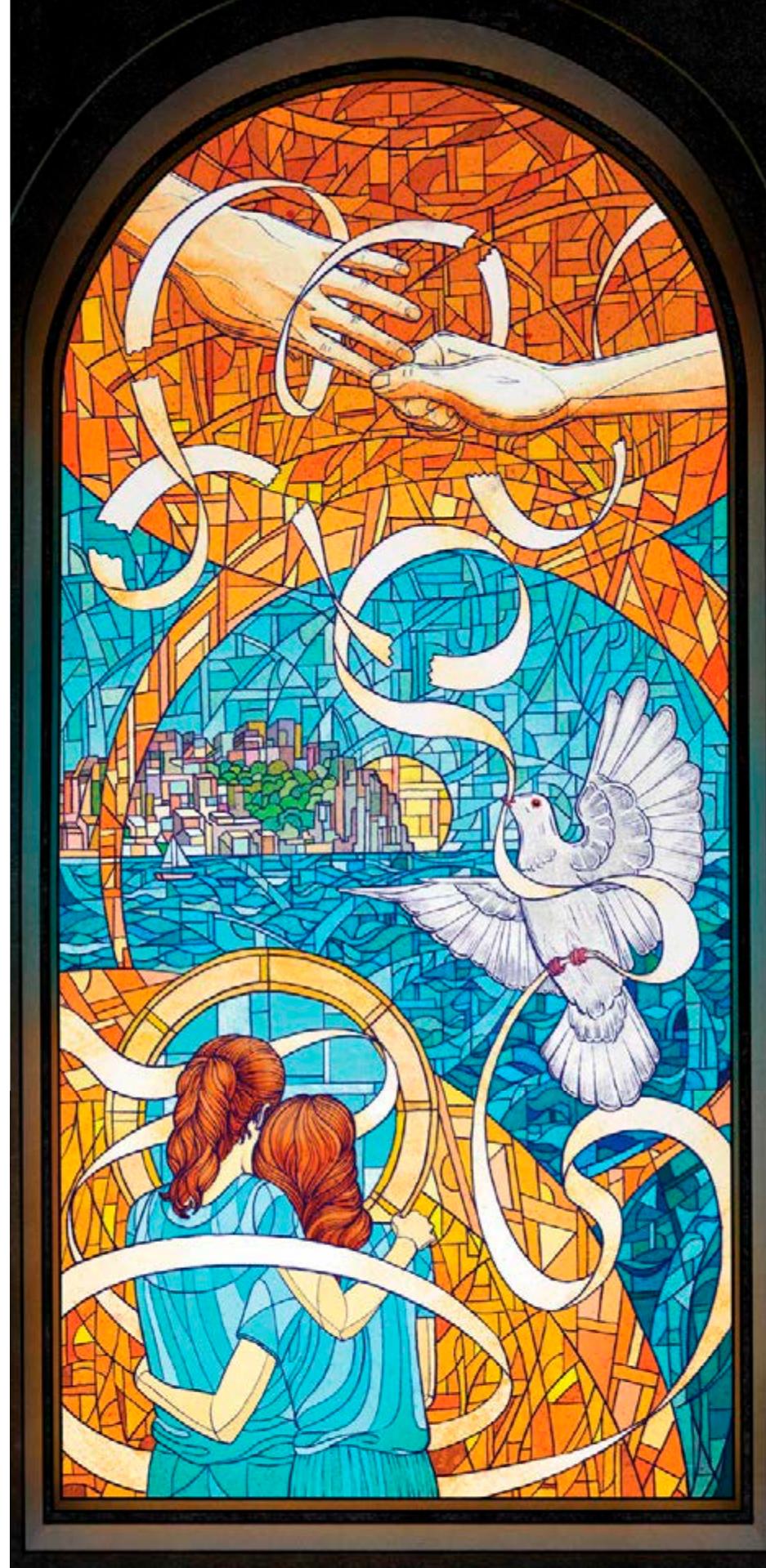
E ngae ngke ti tuai ni kaitibo mai imwaina, N na teimatoa ni kukurei irouna ibukin buokau ni karikirakean au

onimaki ao n reirei riki taekan ana euangkerio Iesu Kristo. E koroboki nakoiu e kuri katoa Tabati ao n tuangai bwaai ni kabane ake e reiakin n te taromauri ao ni kaekai au titiraki. Bon raoraou ae moan te tamaroa nakoiu.

N tokina, imwiin ririki n taotaonaki n nano, I bwabetitoaki ti uoua te bong imwiin koron au ka 18 n ririki. N te tai ae waekoa ao N na tibwauaia ma tinau te kukurei ae I namakinna n te bong anne, ibukina bwa N na bwabetitoaki ibukina. I ataia ae E na rangin ni kamoamoa n te maiu are I a tia n rineia.

I namakinna ae I kakabwaiakaki iroun te Tama are i Karawa ibukina bwa e mena ma ngai n au tai ni mwanga ni kawai aika mwaiti. N na ti tataninga ao n taotaonaki n nano ibukina bwa iai Ana baire ibuki. Boni ngaia ae anganai te korakora n rinanoi kakaewenako aika I kaitara ma ngaai. E mena ikekei n tainako, ni buokai ni kukurei riki. ■

E maeka te tia korokaraki i Albania.

Iroun Unimwaane

José A. Teixeira

Man te Itingaun

E NGAE NGKANA KO MAAMA

Onimakina te Uea, ao E na kakabwaiako
n am mwakuri n tibwa te euangkerio.

Ngke I riki bwa te beretitenti irouwia mitinare ae boou i Brazil, I intawiu ma tabeman mitinare. I titirakina tema-nna te mitinare bwa e na kabwarabwara arona nakoiu.

“I rangi ni maama,” e taku. E raraoma ni mamaana bwa e na kona n tuka kawaina n aki kona ni mwakuri.

I titiraki, “N am i iango te Uea e kona ni buokiko ni kona n riki bwa te mitinare ae nakoraoi ngkana ko maama?”

“I kakoaua bwa te Uea e kona ni karaoi bwaai ni kabane.”

“Ngkanne kariaia bwa E na buokiko. Ko kona ni karaoa anne?”

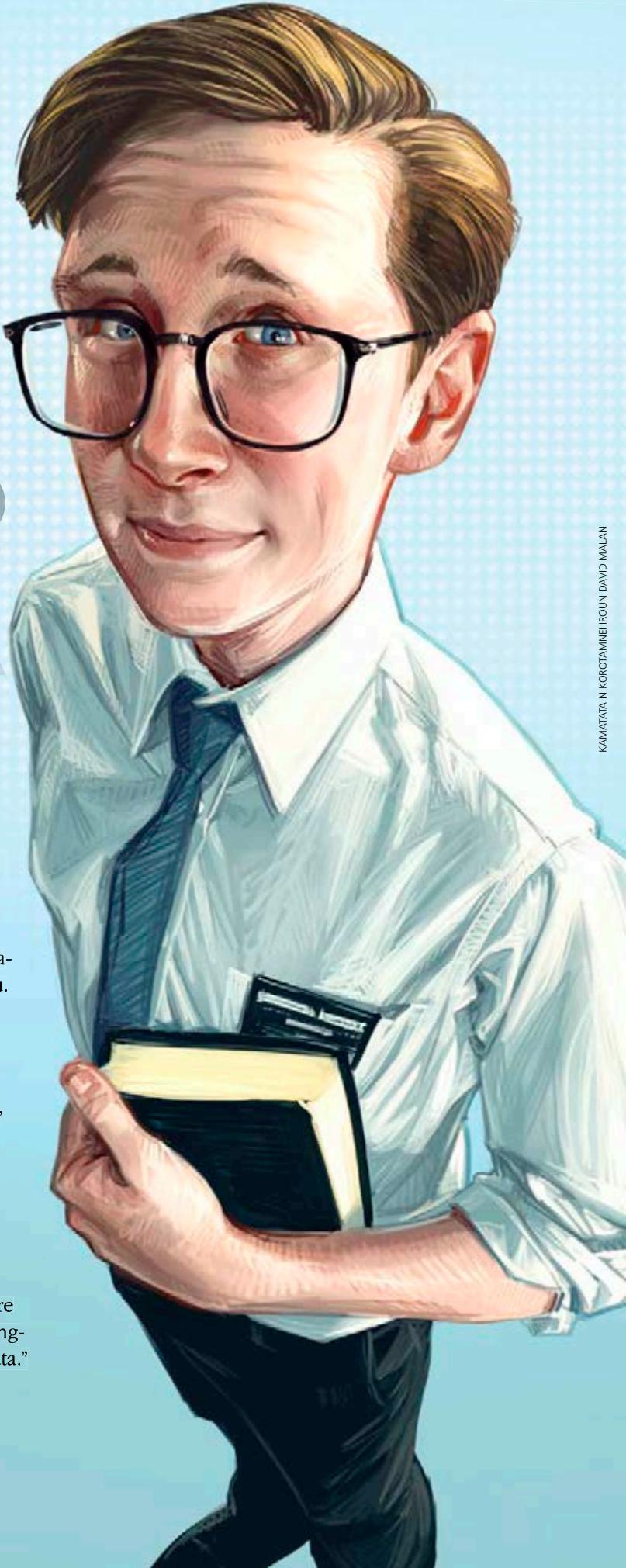
“I kona,” e taku.

N na kaotinano bwa ngke e rianna nako, I iango, “Eng, au kantaninga bwa e mwakuri.”

A bwakanako wiiki ake imwiina ao n te taina te mitinare naba arei e roko nakon te intawiu. N te tai aei toan te mitinare are maama e taku, “Beretitenti, I aki ataia bwa tera ae ko tuang-nga, ma e bon bitaki. E a rang tamara ana maroro ma aomata.” Ai ngaia are I a ingainga ni kan manga kaitibo riki ma ngaia.

Ngke e rinnako n au aobiti, e baraaki n tara aontano.

“Iai te rongorongo ae tamara ae N na kaongoko,” e taku.

"I bon maama naba, ma I butiia te Uea bwa e na buokai. Ngkanne Ia kaurea wiiu n taetae. Ao ko ataia bwa tera? I a kakaraoia ni katoa tai ni karokoa ngkai. I aki kona n uring-nga bwa tera are I taekinna. Te bwai ae kamimi bwa aomata a tatangiria. A namakina te Tamnei. A ota ao a booraoi ma ngai ni bwai are I tuangiia."

I mimi n noora aron te mitinare aei ni kona ni bitaki ngke e katuka ana onimaki iroun te Uea. E riki bwa tabonibain te Atua ae korakora ni uotakin te kukurei nakoia aomata aika mwaiti.

"I bon maama naba, ma I butiia te Uea bwa e na buokai."

Tokanikai iaon te Maaku

Ngkana ti tibwa te euangkerio, n tabetai ti namakina te maaku. Ma n aron ae e kaotia te mitinare ae maama aei, te Uea e na kairiira ngkana ti Onimakina. Te Tamnei ae Raoiroi e na buokiira n ata te bwai are ti na taekinna (tara 2 Nibwaai 32:2-3), ao ngkana iai te tamnei ae Raoiroi, a kaeka n te kawai ae raoiroi. A mwaiti aika a anaaki nanoia n te bwai are ti kakoaua ao a tangiria ni kan atatai riki.

Te Kimwareirei ae Bati

Iai au koaua bwa Tamara are i Karawa e na kairiira n ara mwakuri n tibwa te euangkerio, ao n te aro anne ti na kona n namakina te kimwareirei ae bat. Te koaua, te kimwareirei anne e na aki ti memena iroura ngkai ma n te maiu ae e na roko. (Tara D&C 18:16.) Anne bukina ae tamaroa ni karoa te bwai teuana ae ko aki rang mwengaraoi iai, riki ngkana ko maama. ■

TENUA AEKAKI NI MAAKU AIKA KO NA TOKANIKAI IAI

Irarikin te mamaama, I atai tenaekaki riki maaku ake a karikiia tabeman mai iroura bwa a na taekina, "I maaku bwa ngkana I taetaekina te euangkerio, a na kiitanai raraou." Ti a kakaitau riki, bwa n raonaki n te onimaki, maaku akanne a kona ni bua.

1. E AKI TAU AU ATATAI.

Ngkana e karoko am atatai n te euangkerio, mitinare aika bwanin aia tai a kona ni buokiko. A kona n reireiniira rongorongon Manga Kaokan Bwaai, ni buokiira ni kakorakorai ara onimaki iroun te Uea lesu Kristo, ao ni buokiira n ota n te rairannano ao arora ni karaoi inanon maiura ao n ataia bwa bukin tera a kakaawaki te bwabetito ao bon anne ana bwaintangira te Tamnei ae Raoiroi. Teuana riki te boki n atatai bon Tataekina Au Euangkerio. N na kaungaia ni kabane kairake n ataeinimwane ao ataeinnanine bwa a na karekea te boki aei bwa mwakoron aia kamatebwai ni katoabong ma aia booki aika tabu.

2. I TUAI MAN KAKARAOA AEI MAI IMWAINA.

Ngkana ko tuai mwaatai, kataneiai ma mitinare! A kona ni buokiko n ata te bwai ae ko na taekinna n aroia aika kakakoro. Ngkai ko kabanea am tai ma mitinare, ko na namakina te tangira are a karekea man te euangkerio ao ibukiia raoia. A tia ni karekea te ninikoria n tibwa te euangkerio; a kona ni buokiko ni karoa naba anne.

3. I MAAKU N TAEKINNA.

Ngkana ti taekina ara koaua, ti buokiia raraora n noori bwaai aika nano riki, ao a na karineira ao n tangiriira inanon te ota ae okoro. Aio e riki e kuri ni katoa tai. A mwaiti kairake aika a taekinna, "I aki mamaaku, ma ngkana I taekina raoi te koaua, raraou a na kona n onimakina ao n titiraki riki aika mwaiti." Ti riai n aki maaku n tibwai bwa tera bwaai ake iroura. E bon rang kakaawaki ibukina bwa e roko mai iroun te Atua. Ao tera kawai aika tamaroa riki ni kaota te tangira nakoia raraora na-kon tibwauana ma ngaia n aron te bwai are ti ataia ae koaua?

ARA TABO

KOKOAUAI NI BWAATI NI KABANE

Alivsi H., Jalisco, Mexico.

Ni moanakin te tiemetita n te reirei, ni karekei bwaai aika a aki kabaki i roura aika kanoana te boki ae uarereke, ao bwaai riki tabeua. Teuana te ririki I tei ni karekei au bwai ao n tia n ataia bwa bwaai ake I karekei e bon rang bongana ibukiu.

Ni banen te bong, I noria bwa a anga uoua bwaai ae bon tii teakana. E bon bebete te manga tei n te rain ao ni karekeia te kauoua n tibwa, ao I motikia bwa N na karaopia. Imwiin bwaai ni kabane, a inaomata ao I kainanoa te bwai arei

I a watata n tei n te ruu ni motirawa, ike I a noora iai te tareboon are a mwaninga ataeinaine tabeman n tiaki nanoia. Bon teuana aekakin ake

ae tibwa karaoaki, ao e a bon tibwa bua au tareboon teuana te wiiki i mwaina. Ma I aki iangoia bwa N na kawakina. "Bon te iraa," bon au taeka irou.

Ngkanne, iaoni kawaiu ni karekeia au bwai are aki kabooaki te kauoua n tai, I a ataia bwa bon te aki onimakinaki kawakinan te tareboon bukina bwa N na kewe ao N na kangai akea ae I a tia ni karekeia.

I kakaaitau nakon te namakin ae tamaroa aio are anganai te reirei ae kakawaki. I katuka te tareboon ao n okira mweengau ma au boki ae

uarereke ae tii teuana, teuana te akenta, ao teuana katotoon bwaai, ma te namakina ae tamaroa ibukin te kokoauai ni bwaai ni kabane, e ngae ngkana a uarereke. ■

KAKABWAIAKI IBUKIN TE ONGEABA N TUAN TE KABUIANIBWAI

Sabrina T.São Paulo, Brazil

Ngke I uarereke, ngai ma au utu ti rinanon kangangan te mwane are toki ngke ai 10 au ririki. E aki kona n reke riki ana mwakuri tamau, ngaia are e mwakuri n te kawai ma boona ae uarereke. E tiku tinau n te mwenga n tararuai ma mwaneu ae uarereke

Ma e boni ngke ti rinanon kanganga aika bat, e teimotoa ara koaua ni kabwaka te kabuianibwai ao angabwai riki tabeua. Ti kakaonimakiia kabwakan kabuianibwai ni katoa namwakaina ao n aki mwaniokinna. Ti ataia ma te koaua bwa ti bon aki toki ni kakabwaiaki ibukin ana akoi

te Uea ae mwaii ao bukina bwa E kakawakina Ana berita ngkana ti ongeaba nakon Ana tua.

A toki ara bong ni kataaki n te mwane. Taian kakabwai a e a tia n anganira n ririki aika tia n nako a bon rianako.

I ataia bwa koraki ake a kakaonimaki ni kabwaka aia kabuianibwai ao aia karea n anganano n te tangira ma te kouru ibukin kakabwai maiuia tabeman, e na reke irouia bwaai nako n te aro are a na aki kainano ao te bwai teuana ae tamaroa riki e kona n riki, n aiarou ma au utu. A na riki-rake taian kakabwai. I ataa aei. I maiuakina aei. ■

TARAARAOI?

Taraia riki E tangiriira Taatan bwa ti na kabuaa te kukurei ni koaua
ibukin te kukurei ae aki kororaoi. Tai kataia ni karaaoia.

(Taraa Dieter F. Uchtdorf, "You Can Do It Now," Raona, Nobembwa 2013, 56.)

**“I kakaenaenaaki n te reirei ngkai
I riki bwa kaain te LDS. I ataia
bwa I riai n tei ibukin te bwai ae
I kakoaua, ma e boni kangaanga!
N na kanga n rangin n ninikoria?”**

Eti anne ko kainnanao te ninikoria ni kaaitarai kanganga aikai. Imwiin anne, e a tia Iesu Kristo n tuangiira bwa ti na teirake ao ni kaotaira nako bwa aonga arataura n riki bwa te kainibaire ibukin te aonaaba (taraa DC 115:5). Ma karekean te ninikoria bwa e aonga n otanako am taura e kona ke e aki kona n nanonaki n taetae ni kaaitaraia naake a kaenaenako.

N angai riki tabeua, ko kona ni kariaia te tia kakaitara n ana nanom n riki bwa te aomata ae tamaroa riki. Ngkana ko mwakuri korakora n am koaua, ko kona ni karikirakea te aeka n ninikoria ae rau are e na buokiko ni kona n taetae ke n teimatoa ni karaoa te bwai ae eti, e ngae ngke a kaenaenako tabeman.

Te kamamaeaki e kona ni kaun, ma uringa bwa ko kona n tataro bwa kam na kaonaki n te tangira bwa aonga tabeman n namakina ana tangira Kristo rinanom (taraa Moronaa 7:48). Ibukina bwa a kakaokoro kanganga, ukoukora ana kairi te Tamnei are ko kona iai ni kaitarai kanganga aikai n ana kawai Kristo.

Ni kaineti ma aron te kanganga, e na bae n raoiroi riki ni maroro ma naake a tia ni bwainingareiko n te tabo ae onoti ke n aki tabe ma taeka ni manikangare aika aki raoiroi ma ni kataia ni maiuakin am koaua. Ngkana akea nanoia ni kan kakuonga tabeman nakon te bwai ae ko na taekinna, am banna ni katooto n te tangira, te kakabwarabure, ao n te aki manikangare tao anne te kabanea n tamaroa n rongorongo ae ko kona n anga.

Kaota te Ninikoria ae Koaua

Naake a kakaraoa te waaningare a kona ni katokia ibukina bwa ko ninikoria n tuangia bwa ana katokia, ma ana kona n toki man kaotan am ninikoria bwa antai ngkoe—aomata Aika itiaki ni boong aika kaitira. Imwain ae ko ataia, ko na kakabwaiakaki ngkana e kariaia Tamam are i Karawa n te bwai ae ko na karaoia, te kantaninga bwa ko na kauki mataia nakon te euangkerio ae kaokaki ni maium.

Bright U., ririki 17, Imo State, Nigeria

Kakaea te Korakora ni Bwaai Aika Ko Kainnanoi

Te tataro ao te akimamatam a kakawaki ibukina bwa ana buokiko ni kona ni kaitarai manikangare ao te wanngare, n ai aron Iesu Kristo ngke e wanikangareaki inanon kawai ao ni kona naba ni kaitarai kaenaena aika mwaiti ngke E mena iaon te aba. A na buokiko ni karikirakea riki te tangira ao te taotaonaki n nano nakoia aomata.

Walter C., ririki 15, Jaén, Peru

Kairaki rinanon te Tataro

Inanon te tai ae maan ti ngai kaain te ekaretia n au reirei. Raoraou aika i kaan ma ngaia a tara n ae ata arou, ma raoraou n te reirei riki tabeman a bwainingareai. N te bong teuana I tataro ao n namakina kainnanoan te maroro ma temanna mai ibuakoia are e kaungaia tabeman bwa ana bwainingareai. I kabwarabwara bwa I aki un nakoia, ma I tuangia bwa ana anganai te karineaki ae I tangiria ni

karekea. Imwiin ongoraeakin ara matoro, temanna mai irouia au tia reirei e aki toki ni kamanoai ngkana e nora te bwai ae aki raoiroi nakou. I atia ae e na mena irarikim te Uea ngkana ko taetae ma aomata aikai.

Shanel S., age 14, Pangasinan, Philippines

Karikirakea Am Koaua

Te moan, karikirakean raoi koauan te koaua ae ko tangiria n tibwauaia ma tabeman. Ngkanne kareka tangiraia aoamta aika a bwainingareiko ao tai karekea te kauntaeka, ibukina bwa te kakaitara e aki boutokaaki iroun te Atua (taraa 3 Nibwaai 11:29). Ae kakawaki riki, kataia ni karekea te Tamnei bwa e na memena iroum n tainako. E na buokiko te Tamnei ni karekea te tangira ae mwaiti ao te ninikoria ae bat, ao E na kona ni karaoai am taeka bwa ana mwaaka.

Julia F., ana ririki 19, Hesse, Germany

Tangiriia Am Kairiribai

I a tia ni mena n te ae-kaki ni kanganga anne. Ngkana iai am onimaki ao n nanorinano, ko na kakabwaiiaaki ma te korakora ao te onimaki ae ko kain-nanoi n “tangiriia ami kairiribai, kakabwaiia akana bwainikiriningkami, . . . ao tataro ibukiia” (Mataio 5:44). N na kaungako bwa ko na ukoukorii bu man booki aika tabu ibukin kaekaan titiraki bwa ko na kanga ni karekea te korakora. Tataro ngkana ko namakinna ae ko tiku ni maroa n am onimaki. I-Rom 8:31 e taku, “Tera ngkanne ae ti na taekin ibukin bwaai aikai? Ngkana E tei ibukira te Atua,

antai ae kona n ekiira nako?” E mena te atua n am itera! Bwaai ni kabane a kona ni karaoaki.

Reagan T., ana ririki 15, Utah, USA

Tai Maaku

Tataekina taekan am aro n anguin te tai ke karaoi bwaai ma bukina ae riai bwa ana uotiai rake. I mena naba n te aeka ni kanganga anne ao I koroia, “I Tangiria n Riki Bwa Kaain te LDS” iaon au baekibaeki. Man karoan aei, I katauraoa te kawai nakoia mitinare ao ni kaotia nakoia aomata bwa I aki maaku ni kaotia nakoia bwa Ngai kaain te LDS. Bwa tera ae ko karaoia, tai kariaia bwa ana kaniiko. Tataro ibukiia ao bon ibukim. N te tai ae waekoa ko na kunea bwa ngkana ko iangoia bwa ko na kamaiuia tamneia tabeman, ko na bon aki maaku n tuangiia te koaua ana euangkerio Tamara.

Savanna P., ana ririki 14, Texas, USA

TE NINIKORIA N NI KABAEEKIRA

“Angin te tai e boni kaangaanga bwa ti na kaokoroira ao n tei n okoro imataia aomata. Bon te bwai ae tataneiai te aba iai ni maaka te bwai ae a na kona iangoia ke n taekinia tabeman. Taeka ni karaunano bon taeka man taian areru: ‘Bon otau ma au tia kamaiu lehova; ai antai ae N na makua? te Uea bon te tabo ni kamaiu ae korakora; ai antai ae N na maku i rouna?’ [Taian Areru 27:1]. Ngkana ti karaoa Kristo bwa boton maiura, ao makura ana oneaki nakon te ninikoria ni kabaekira.”

Beretitenti Thomas S. Monson, “Riki bwa te Banna ni Katooto ao te Ota,” *Riaona, Nobembwa 2015*, 88.

TE TITIRAKI AE NA ROKO

“N na kanga n
ataia bwa E
kakauongo te
Atua nakon au
tataro?”

Kanakoa am kaeka ao, ngkana e tangiraki, te tammei ae tamaroa imwaain Meei 1, 2016, n te Riaona.lds.org n te imeeri nakon liahona@ ldschurch.org, ke n te meeri (taraa te aetureti n te iteraniba 3).

Rongorongo ao kariaia aikai a riai ni karinaki n te ii-meeri ke n te reta: (1) bwaninian aram, (2) bong ni bung, (3) uoote ke mwaanga, (4) titeiki ke mwakoro, (5) am kariaia n te koroboki, ao, ngkana e kee am ririki iaan 18, aia kariaia am karo n te koroboki (e butimwae-aki te i-meeri) ni boretia am kaeka ao tamneim.

Kaeka a kona n rinanoaki ibukin abwakiia ke matataia.

Iroun Unimwaane
David A. Bednar

Man te Kooram n
Abotoro n te Tengaun
ma Uoman

Tera ae a karaoia Abotoro?

Abotoro bon ana toro te Uea. A mwananga ni kawariia kaain te Ekaretia ni kabutaa n te aonaaba.

Te moan tai ngke I mwananga bwa te Abotoro ngai, I kaitibo ma te mwaane ae namakinna bwa e kanganga maiuakanan Tuan te Mauri. I tuanga, “E kanakomaiakai te Uea bwa n na anganiko te rongorongo ae moan te bebete: ‘Ko kona ni karaoa aei. I berita nakoim bwa ko na karekea Ana ibuobuoki ngkai ko tabeakina te kakaewenako aei.’”

E kona te Uea ni kanakoa temanna te Abotoro n te Tengaun ma Uoman n iteran te kawai ni katobibia te aonaaba ni buoka tii temanna te aomata? Te kaeka bon *eng*. E karaoia n taainako. ■

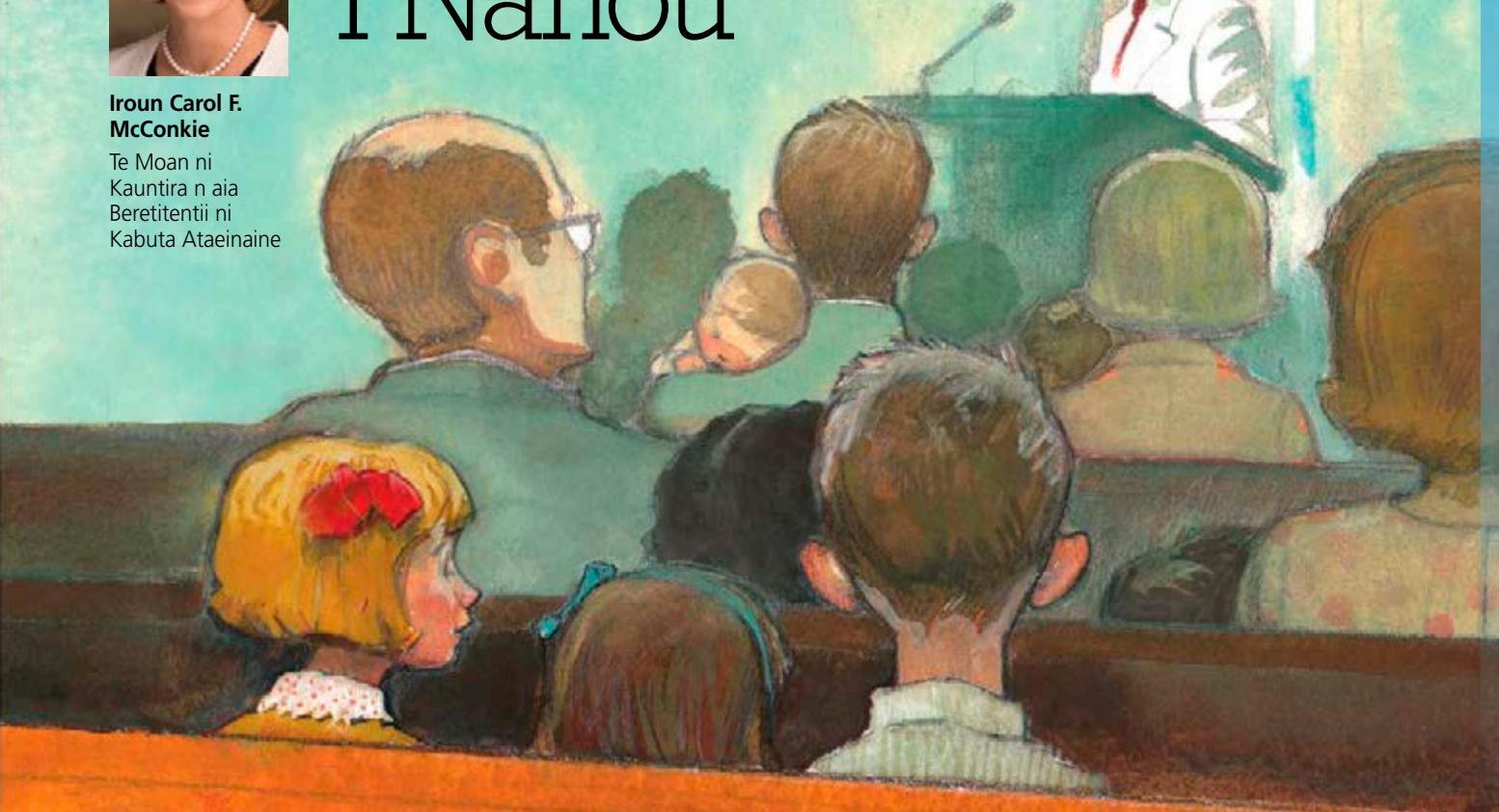
Mai imwiin aia marooro n itaramata Unimwaane ao Titita Bednar.

Iroun Carol F.
McConkie

Te Moan ni
Kauntira n aia
Beretitentii ni
Kabuta Ataeinaine

Te Rau INanou

Ngke waniua au ririki, I noora te burabeti, Beretitenti David O. McKay (1873–1970). E roko bwa e na katabua te Umwantabu ae boou i Palmyra, New York, USA. A nako au utu nakon te mwakuri ni katabu. A mwaiti aomata tabeman aika roko naba. Ti bane ni miimi n noora te burabeti.

I rangin ni katuauarereke, ngaia ae e kanganga irou bwa N na noriia aomata ni kabane (ake a tei irarikiu ao n tuka matau). Ma I teimatoa ni kona n namakina ana tangira Beretitenti McKay. Ti inanon teuana te miniti, I noora irana ae mainaina ao matana n akoi. I iango, “Aio aron

tarakin ana burabeti te Atua.” I a tia ni wareki taekaia burabeti inanon booki aika tabu, ma aio au moan n tai n noora te burabeti ke Mataniwi ni Kabuta. I kakoaua bwa burabeti bon aomata ni koaua. Ao a tangiriira! N na teimatoa n namakina te tangira ao te rau ake I namakin n te bong arei.

Ngke te 11, I karekea te atatai teuana are e buokai n namakina te rau inanou. Te maungatabu ni kabuta ae iaon kawaina, ao N na anene n ana kuae te titeiki. I rangin ni kukurei! I bwaina te kunkai ae tamaroa ae mainaina, ao I namakinna ae I rangin n onoti. Te

anene ae ti aneneia a reke taekana man Ioane 14:27, “I katuka te rau i roumi, I anganikingkami au rau, I aki anganikingkami n: ai aron te aba, ngkana e anga. A na tai rawawata nanomi, ao a na tai maaku.”

Taeka aikanne a rota nanou ma te nanokawaki. Ngke I anenei taeka aikai, I ataia bwa a koaua. I namakina te Tamnei ae Raoroi n tuangai bwa iriirakin Iesu Kristo e na buokira n namakina te rau. Man te tai anne, ngke I kaitara ma kakaewenako, e roko te kibu aei n au iango ao e anganai te rau. Te koaua ae I reiakinna ngke te kairake ngai e kakabwaia maiu ni kabane. ■

Ana Koaua ETHAN

Iroun Larry Hiller

E boboto i aon te karaki ae koaua

"Kakauongo, kakauongo. Te Tamnei ae raoiroi e na wirikiriki. Kakauongo, kakaongo nakon te bwana ae maraara n rau" (Aia Boki n Anene Ataei, 106)

E tekateka Ethan n tain tibwakin te tai ao n taratara raoraona, Sam, ngke e kaota ana koaua. Raoraona ae Sarah e tei iaon te tabo n taetae, n tataninga ana tai. Sam e taekina rongorongon te mwakuri n ibuobuoki are e karaoia. E taekinna bwa iai ana koaua n te mwakuri n ibuobuoki. Sarah e kaota ana koaua iaon taian utu. Ana tia reirei Ethan e kaota naba ana koaua. E taekina taekan te mwakuri n te tembora. Ngaia ni kabane a taekinna ae e koaua te Ekaretia. E taraa n ae ni kabane ma ti Ethan ae iai ana koaua.

"Tera te koaua ae I a tia ni karekea?"
E mimi Ethan.

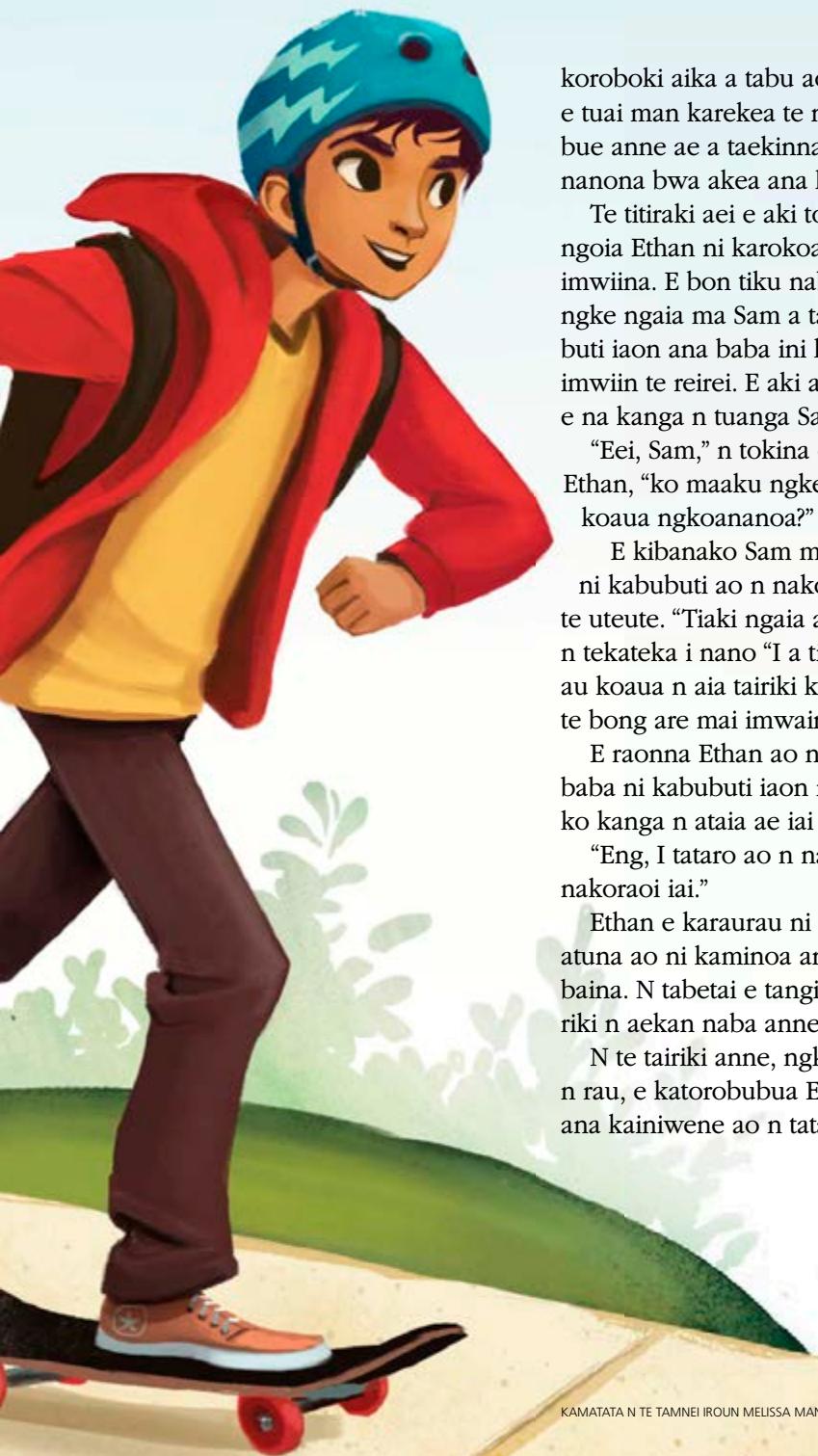
E ururing rikaaki tabeua te ririki n te tai are ngaia ao raoraona a bwabetitaki. Ana tia reirei n te Moanrinan, Titita Calder, e a tia n anga ana taetae iaon te Tamnei ae Raoiroi.

"E kona te Tamnei ae Raoiroi n anganiko te namakin ae aabue inanom. E kona ni buokiko n ata te bwai ae eti," e taku. "Ao anne aron karekean am koaua n aron te bwai ae ko kakoaua."

E kataia Ethan ni karoa te bwai ae eti bwa e aonga n namakina te Tamnei ae Raoiroi. I wareki

E tara n ae ni kabane ma ti Ethan ae iai ana koaua.

koroboki aika a tabu ao I tataro. Ma e tuai man karekea te nano ae aa-bue anne ae a taekinna aomata. Are nanona bwa akea ana koaua?

Te titiraki aei e aki toki n iangoia Ethan ni karokoa te bong are imwiina. E bon tiku naba n iangoia ngke ngaia ma Sam a takakaro ni buti iaon ana baba ini kabubuti imwiin te reirei. E aki ataia bwa e na kanga n tuanga Sam.

“Eei, Sam,” n tokina e titiraki Ethan, “ko maaku ngke ko kaota am koaua ngkoananoa?”

E kibanako Sam man ana baba ni kabubuti ao n nakonako nakon te uteute. “Tiaki ngaia anne,” e taku, n tekateka i nano “I a tia n tibwaua au koaua n aia tairiki kain te utu n te bong are mai imwaina.”

E raonna Ethan ao ni katokaa ana baba ni kabubuti iaon rangana “Ma ko kanga n ataia ae iai am koaua?”

“Eng, I tataro ao n namakina te nakoraoi iai.”

Ethan e karaurau ni katoutoua atuna ao ni kaminoa ana wiira ni baina. N tabetai e tangiria ni kan riki n aekan naba anne.

N te tairiki anne, ngke e roo ao n rau, e katorobubua Ethan irarikin ana kainiwene ao n tataro.

“Te Tama are i Karawa,” e taku, “taiaoka buokai ni karekea au koaua. Buokai bwa N na ataia ae e koaua te Ekaretia. Bwa Iotebwa Timiti bon te burabeti. Ao ana Boki Moomon e boni koaua.

I nuukan ana tataro, e toki Ethan. E iango tabeua te miniti. E titirakinna i bon irouna, “E uara, iai te bwai ae I ataia?”

Ao imwiina te namakin ae aki karongoa, man rau e roko irouna. Bon tiaki te namakin ae korakora ae kakamaku. Ma e ataia Ethan, *bwa* te Tamnei ae Raoiroi.

E roko te bwai teuana n ana iango Ethan: “I ataa anne I ataia.” Ao ngke e iangoa taekana, e kunea bwa e a tia n namakina te aeka n namakin ae rau aei mai imwaina.

N tainako ngkana e wareka ana Boki Moomon, e namakina ae raoiroi ao ae e eti. Ngkai e ataia bwa te namakin anne bon te Tamnei ae Raoiroi ni kakoaua raoi nakoina. Ngke e nakon te taromauri ao e namakinna te nakoraoi ao te eti menana ikekei, anne are bon te Tamnei ae Raoiroi naba. E a tia ni kaman karekea ana koaua!

E aki kainnanoia n atai bwaai ni kabane n te tai aei. Ma e aki ataia ae e koaua te Tamnei ae Raoiroi e kona ni buokia ni kateimatoa ni karikirakea ana koaua.

E moanna ni manga tataro Ethan. Ma n te tai aei bon taekan atongan ko rabwa. ■

E maeka te tia korokaraki i Utah, USA.

Te mwane ibukin te Tama are i Karawa

Iroun Angela Peña Dahle

"Kawakin tuua. In this there is safety and peace" (Children's Songbook, 146).

Ana e tena kabanean kanana ae te tortiilla. E bon maraurau ao ni kangkang. Ana e tangira ana tortillas tibuna te unaine mairoun tinana. Bon mwakoron ana kaingabong ae nakoraoi. Ana e matakukina tibuna te unaine, Abuela, n irebwainamwarake.

Ai aron naba ingabong ake tabeua. Ma teuana te bwai ae kaokoro.

Abuela e nanako n te mwakete ni kabo te amwarake. Ma tiaki n te bong aei. N te bong aei akea te mwane ni kabo te amwarake.

"Tera ae ti na kanna ningabong?" E miimi Ana.

Ngkanne e a uringnga Ana. E ataia bwa e mena iara te mwane! Ngke e tairiki e noora Abuela ni katuka tabeua te mwane inanon te kunnikai ae mainaina.

"Abuela, ko mwanninga? Iai am mwane ni kabo te amwarake."

"Te mwane terana?" E titiraki Abuela.

E birinako Ana n anaa te mwane. E ioioa te baeki ni koin. *Clink! Clink!*

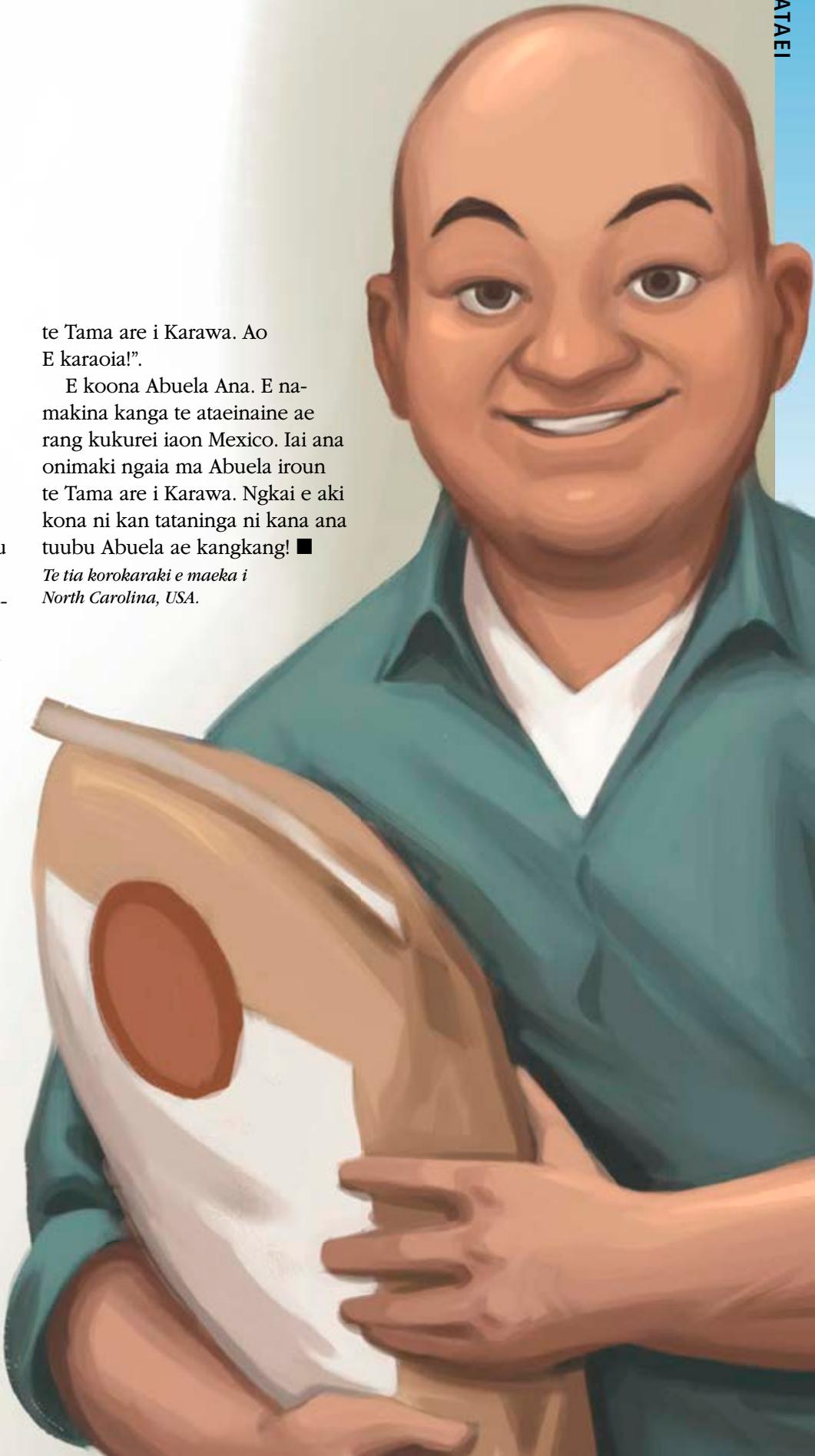
E moangare Abuela. "Anne ara kabwianibwai, Ana. Bon anne *Ana* mwane."

"Tera ae ti na kanna ningabong?" E titiraki Ana.

"Tai raraoma," e taku Abuela. "Iai au onimaki bwa te Tama are i Karawa e na buokiira."

Te ingabong are imwiina Abuela e angan Ana te kabanea n tortilla ae karoaki n te koon. Ngkanne e a tekateka iaon ana kaintekateka. E itua te kunnikai ma ueena aika uraura

n ituaki ni kanimwaki iaona ao ni karakina rongorongona ngke e ataeinaine. E aki taraa n raraoma.

Ngkanne Ana e a ongo te karebwrebe iaon te mataroa. E biri bwa e na kauka te mataroa.

“Ai Tamau Pedro!”

“Iai au namakin bwa I riai ni kawari ngkami aika uoman,” e taku Ai Tamau Pedro. E katikui teniua baeki iaon te taibora. Teuana kanoana te burawa ae karaoaki man te koon ibukin te tortillas. Are teuana kanoana te irikomaiu. Are teuana taian kainamwarake man te mwaakete.

“O, natiu te mwaane ae tangiraki,” e taku Abuela. “N nang karaoa kanam te tuubu n irikomaiu ae booro!”

“Am tuubu te kabanea n nakoraoi n te aonaaba,” e taku Ai Tamau Pedro.

E ngare Ana ao e uboi baina.

Ngkanne e a tei. Iai te bwai teuana ae kan ataia. “Abuela, ko ataa Ai Tamau Pedro ae e na roko n te bong aei? Anne bukina ngkai ko aki raraoma?”

“Tiaki,” e taku Abuela. “Ngkana I kabwaka au kabwaianibwai, Iai au onimaki bwa e na kakabwaiai

te Tama are i Karawa. Ao E karaoia!”.

E koona Abuela Ana. E namakina kanga te ataeinaine ae rang kukurei iaon Mexico. Iai ana onimaki ngaia ma Abuela iroun te Tama are i Karawa. Ngkai e aki kona ni kan tataninga ni kana ana tuubu Abuela ae kangkang! ■

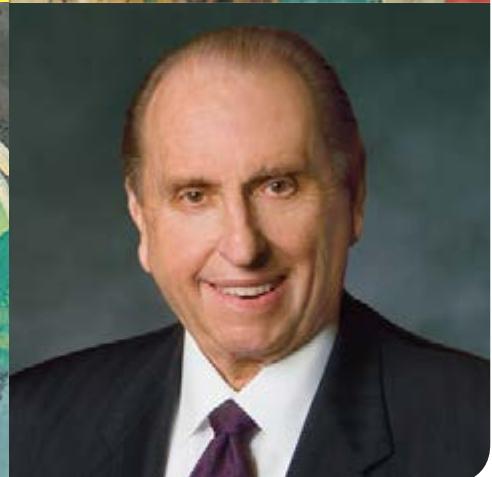
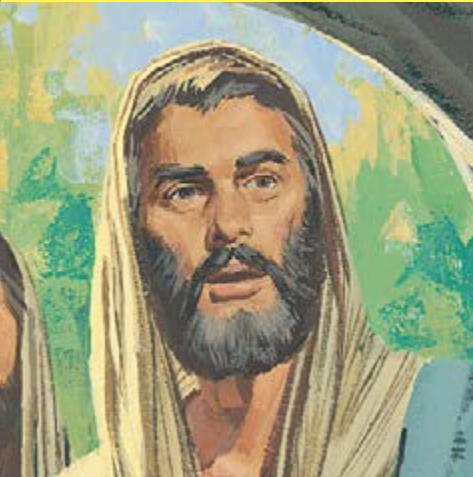
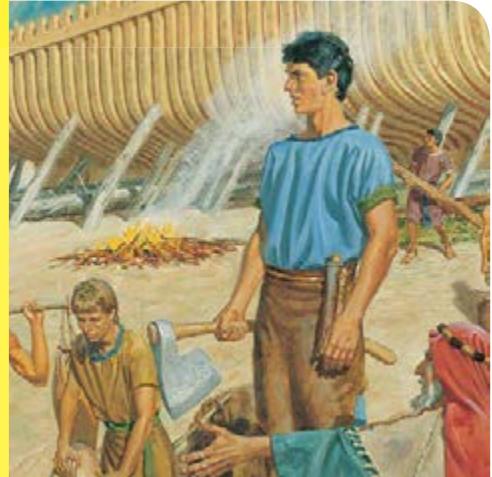
*Te tia korokaraki e maeka i
North Carolina, USA.*

Irakiia Burabeti ao Abotoro

Iroun Jenna Koford

E weteia burabeti ao abotoro
te Atua bwa ana reireiniira
te bwai ae tangiria te Atua bwa ti
na ataia. Inanon booki aika tabu
ao ti kona ni wareki iai taekaia
burabeti n aron Nooa, Nibwaai, ao
Iotebwa Timiti, ao abotoro n aron
Betero ao Bauro. Iai ara burabeti
ao abotoro n te bong aei!

Tera te “burabeti, te tia mamata, ao te tia kaotioti”?

Te **burabeti** e taetae ibukin te Atua.

Te **tia mamata** e kona n noori taai aika nako, taai aikai, ao taai aika ana roko.

Te **tia kaotioti** e kaoti (ke e kaotii) nakoira ana kantangania te Atua.

- Kaain te Moani Beretitentii bon burabeti, taan mamata, ao taan kaotioti. Ao bon Abotoro naba ni kabane.
- Ti ana Beretitenti te Ekaretia ae iai irouna te kariaiakaki mairoun te Atua bwa e na kaira te Ekaretia ni kabane.
- Iraman burabeti aika maiu, taan mamata, ao taan kaotioti aika iai iroura ni kabane?

12 15 3 1

Kakeka: 15

Bukin tera e kakawaki bwa ti na ira te burabeti?

Te burabeti ti tebo ma aomata ae taratara man te taua (taraa naba te iteraniba 38). E kona n noori kangaanga E buokira bwa ti na ira lesu Kristo.

Tera ae a tia n tuangira ara burabeti bwa ti na karaoia?

Ara burabeti n te bong aei bon Beretitenti Thomas S. Monson. Aikai bwaai tabeua aika e a tia n tuangira bwa ti na karaoi.

- Ira ana banna ni katooto lesu ao tangiria aomata ni kabane.
- Kabwaka am kabwianibwai ao angamwane nakon te mwane ni mitinare.
- Kararoako man tamnei aika buakaka, TV, ao aeka n tamnei riki tabeua.
- Katikui tamnein te tembora inanon ruu ni matu ni kabane.
- Kamatebwai taetae man te maungatabu ni kabuta.
- Kawariia aika a kara ao riki bwa te neibwa ae tamaroa.

Ana teuana man am riiti are ko kona ni karaoia n te namakaina aio.
Tera ae ko kona ni karaoia? ■

E Rairananona Aramwa

Aramwa bon ana ibonga te Uea Nooa ae buakaka. E kakauongo nakon te burabeti Abinataai n reirei taekan taian tua. E ataia Aramwa ae e riai ni bita maiuna ao n ira te Atua n onea mwiin karaoan bwaai aika buakaka. E koroi bwaai aika e reirei iai Abinataai. E moanna n reireiniia tabeman te euangkerio. Imwiina e kariki utu ao e arana temanna natina te mwaane bwa Aramwa.

I takakaro n te kouru ao ni karaoa ae rangin n tamaroa. Imwiina ao i uringnga bwa N na riai n raira nanou ibukin taekinan te bwai teuana ae aki raoiroi ngkoananoa. I riai ni karaoia, ma I mena i nuukan te butiboore. Ngkanne I uringa te bwai teuana. Ko kona n tataro n te tabo are ko tangiria bwa ko riai ni karaoia iai! Imwiin au tataro, I namakina te beebeete ngkai I raira nanou.

Ellie B., ana ririki 8, Utah, USA

Damon B., ana ririki 8, Utah, USA

Koreia, rukumma, ao kawakina te kaati ni kakaewenako aei!

ARAMWA

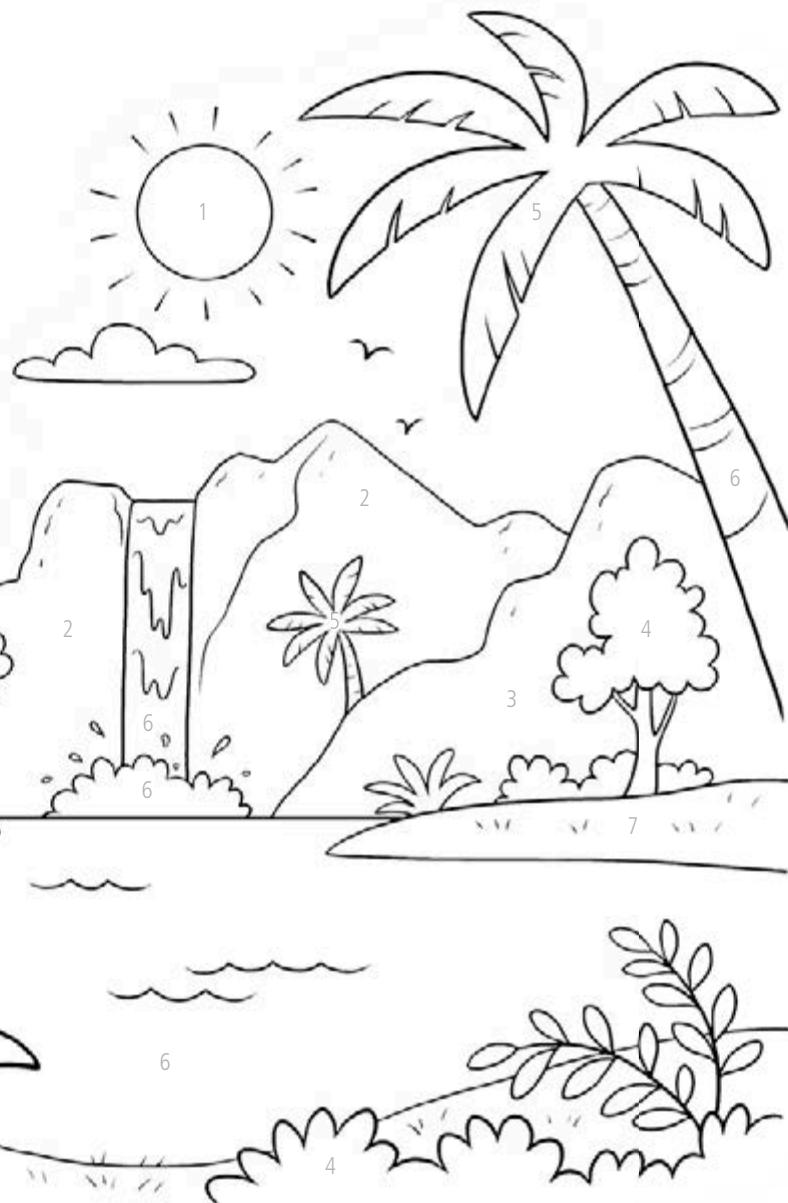
I Kona n Rairananou!

- Kamatenanoa Motiaeae 18:9.
- Koroia ke korea tamnein te bwai teuana are e taekinna te burabeti n te maungatabu.
- Rinea teuana are ko kona ni katamaroa riki. Kataia karaoia n te namwakaina aei.
- I kaewenakoai nakon . . .

Booki Aika Tabu n te Namwakaina Aei

Imwiin warekan rongorongo ni booki aika tabu,
karanii nambwa ake a boraoi n te Riaona!

- 1 Motiaeae 21:14–16, 32–35
- 2 Motiaeae 22:2; 10–16
- 3 Motiaeae 24:8, 10–14
- 4 Motiaeae 27:8, 11, 18–24
- 5 Motiaeae 27:30–37
- 6 Motiaeae 28:3, 5–15, 20
- 7 Aramwa 8:11–16, 18–27
- 8 Aramwa 11:38–46

Nein Moomon

Ekaraba Aramwa mairoun te Uea ae buakaka irarikin te tabo ae rau ae arana Ranin Moomon. A mwaiti aomata aika roko n ongora iroun Aramwa n reirei taekan Iesu Kristo. A tangiria bwa a na bwabetitoaki. Ngke e bwabetitoia Aramwa, aomata a karaoi berita aika ti tebo, ke berita aika tabu, ake ti karaoi ngke ti bwabetitoaki. Ko kona ni wareki riki taekan berita aikai n te iteraniba are imwiina. ■

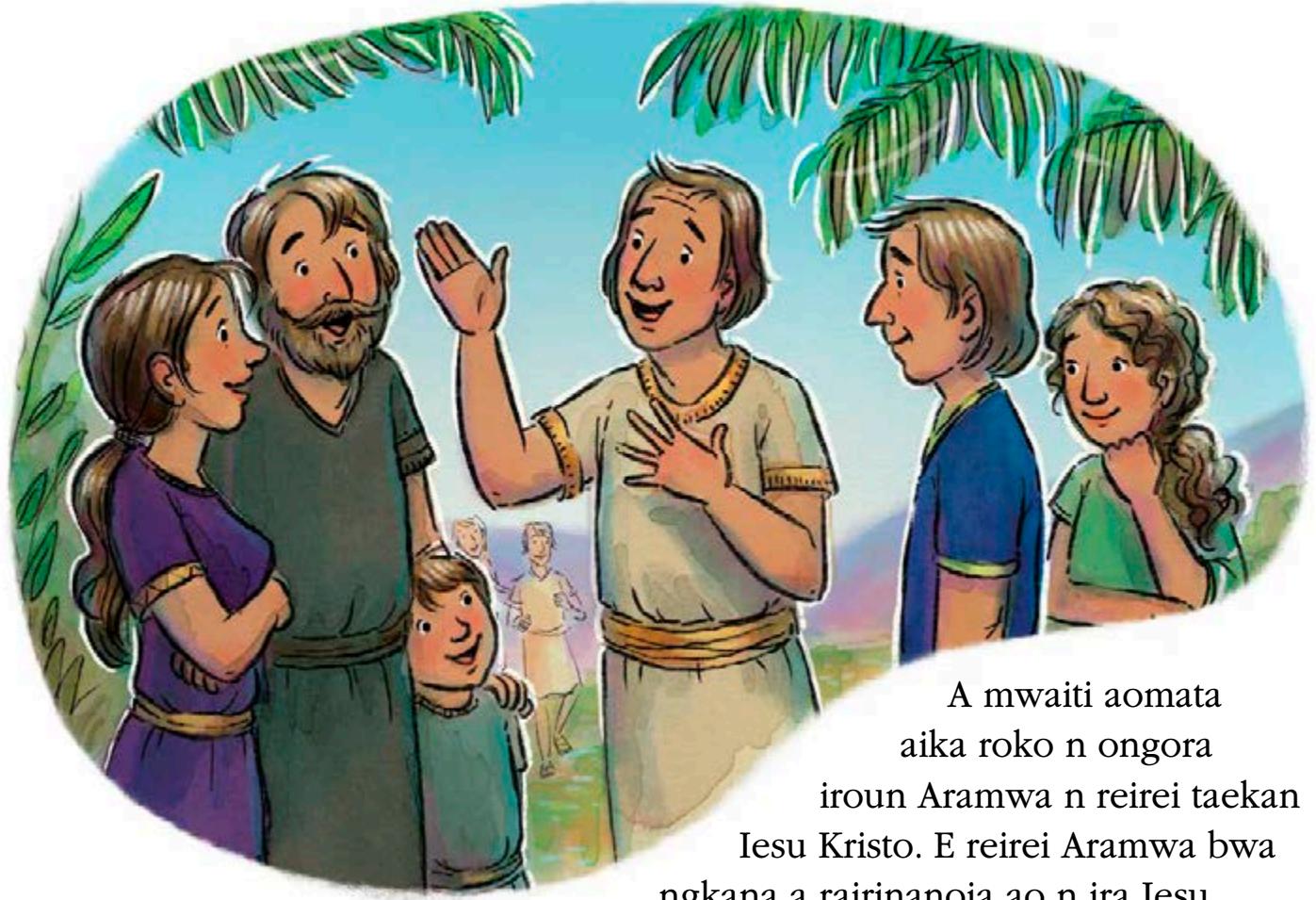
E Bwabetitoia Aomata Aika Mwaiti Aramwa

Abinataai bon te burabeti. E
reireiniia aomata bwa ana onimaki
iroun Iesu ao ni katoki karaoakin bwaai
aika buakaka. Te uea ae buakaka ae arana
Nooa e un iroun Abinataai. E aki tangiria
Nooa bwa e na rairananona.

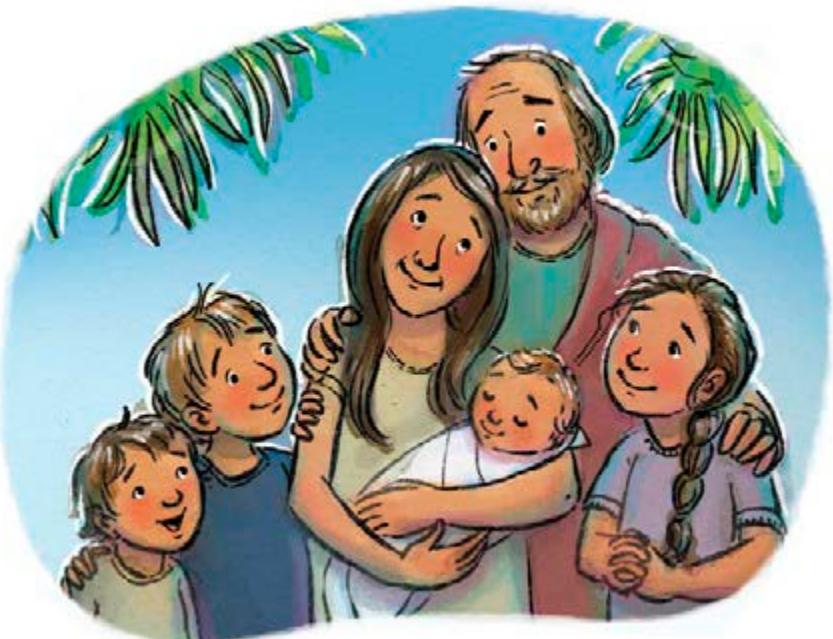

Te mwaane ae arana Aramwa e
kakoaua Abinataai. E birinako
ao e karaba mairoun te uea ae
un. E namakina te nanokawaki
ni karaoan bwaai aika bure, ao
e rairananona, n aron are e a
tia n reirei Abinataai.

A mwaiti aomata
aika roko n ongora
iroun Aramwa n reirei taekan
Iesu Kristo. E reirei Aramwa bwa
ngkana a rairinanoia ao n ira Iesu,
a kona ni bwabetitoaki.

A uboubo aomata ma te
kukurei. A berita bwa ana
buokiiia tabeman. A berita
bwa ana tangira te Atua ao
n tuangia tabeman aomata
Rongorongona. A tauraoi
ni bwabetitoaki.

Temanna imwiin temanna, Aramwa e bwabetitoia aomata.
A rangin ni kukurei n riki bwa mwakoron ana Ekaretia Iesu.

Ngke ti bwabetitoaki, ti karaoa te aeka ni berita ake a
karaoia ana aomata Aramwa. Ao ti riki bwa mwakoron ana
bwanimwakuri ana Ekaretia Iesu! ■

Man Motiae 16–18.

Te Tabati bon te Bong ae Onoti

Iroun Beretitenti
George Q. Cannon
(1827–1901)

Moan Kauntira n te
Moan Beretitentii

UKOUKORAN BWAINTANGIRA N TAMNEI

*Iraman mai ibuakomi aika a ukoukori
bwaintangira aikai ae e a tia te Atua ni
beritani bwa e na kaoti?*

Mwane ao aine n tatabemania nako n Ana Ekaretia Kristo a kona ni karekei ana bwaintangira Tamnein te Atua n tibwauaki nakoia ni kaineti ma aia onimaki ao ana kantaninga te Atua. . . .

Iraman mai ibuakomi aika a ukoukori bwaintangira aikai ae e a tia te Atua ni beritani bwa e na kaoti? Iraman mai ibuakomi, ngkana ko boboraki imatan Tamam are i Karawa n am kamronron n utu ke n am tabo ae raba, ni bubuti ibukin bwaintangira aikai bwa a na kaotaki nakoimi? Iraman mai ibuakomi aika a titirakina te Tama, n aran Iesu Kristo, ni Kaotia nakoimi rinanon mwaaka ao bwaintangira aikai? Ke ko waaki nako n te bong teuana ma teuana, n aron te mataroa ae kakamwakuri iaon ana intiti, n akea te namakin iaon taekan te bwai anne, n aki kamanena te onimaki ke tera, n anaa nanom bwa ko na bwabetitoiko ao n riki bwa kaain te Ekaretia ao ni motirawa ikekei, n iango bwa e mano kamaiuan ibukina bwa ko a tia ni bwabetitoaki? . . .

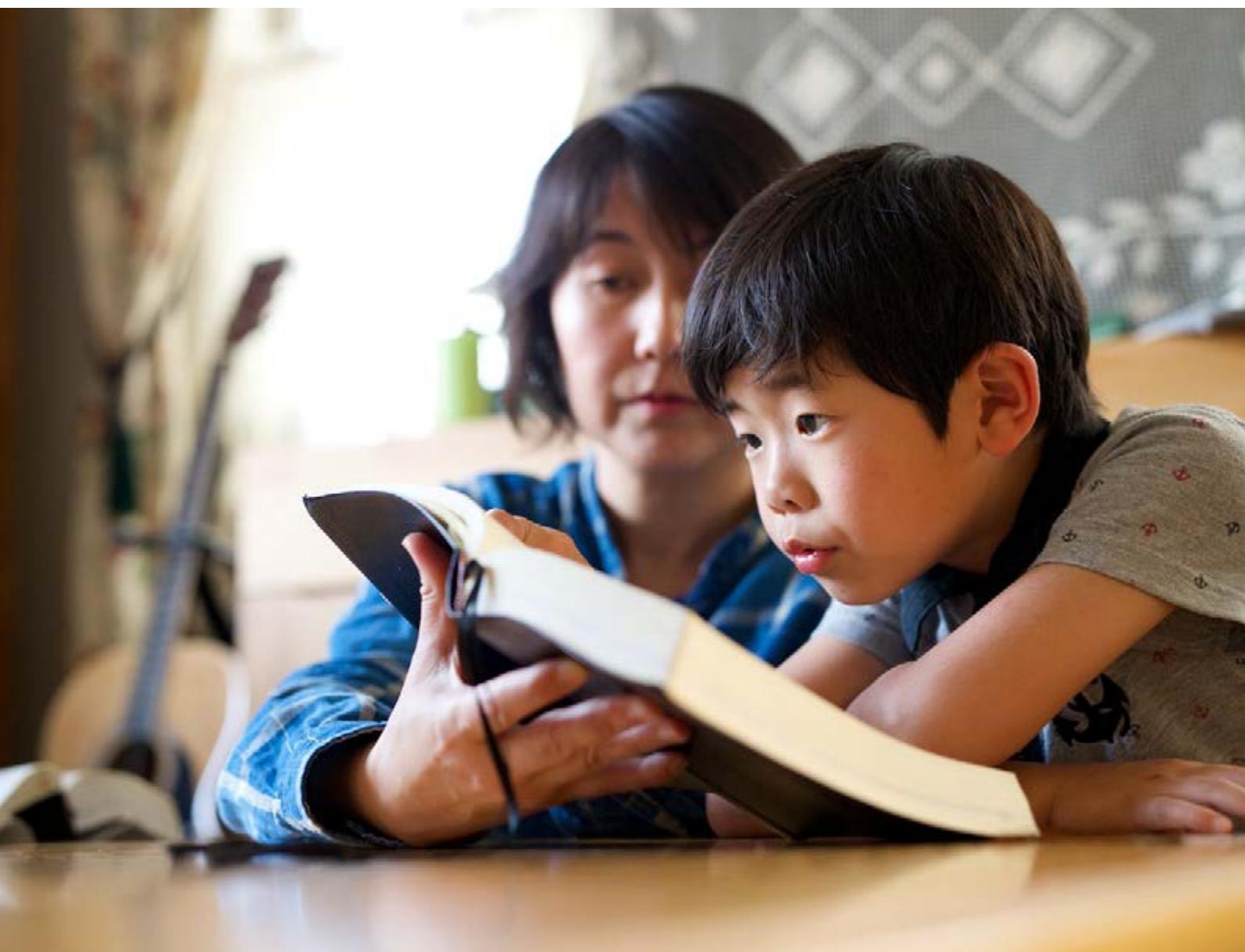

. . . I ataia bwa iai nanon te Atua ni kamaiua te aoraki, bwa E tangiria n anga te bwaintangira ni kinai tamnei, te bwaintangira n te wanawana, n te atatai ao n taetae ni burabeti, ao bwaintangira tabeua aika a kainnanoaki. Ngkana iai mai ibuakora aika aki kororaoi, bon tabera bwa ti na tataro ibukin te bwaintangira are e na karikira bwa ti na kororaoi. Iai kabwakau? I onrake iai. Tera tabeu? N tataro nakon te Atua bwa e na anganai bwaintangira are e na kaeti kabwakau aikai. Ngkana te aomata ngai ae I unun, bon tabeu bwa n na tataro ibukin te tangira, bwa e taotaona nanona te tangira ao e atataiaomata. Ngai te aomata ae kairiribai? Bon tabeu bwa n na ukoukora te tangira, ae aki bakantang.

Ngaiare arona naba ma ana bwaintangira te euangkerio ni kabane. A karaoaki ibukin te kantaninga aei. Akea te aomata ae riai n taekina, “O, I aki kona ni katoka karaoan aei, bon aron karikau.” E aki kakoauaki iai, ibukina bwa e a tia te Atua ni berita bwa e na anga te korakora ni kaeti bwaai aikai, ao n anga bwaintangira are e na kanakoi. Ngkana akea ana rabakau temanna i buakomi, ao e na butia te Atua ibukin te wawanwa. Ti tebo ma bwaai riki tabeua. Anne ana baire te Atua ibukin Ana Ekaretia. E tangiriia Aika Itiaki bwa a na kororaoi n te koaua. Ibukin te kantaninga aei E anga ana bwaintangira ao ni katikui iaoia naake a ukokoria, n te aro bwa a na riki bwa aomata aika kororaoi n te aonaaba, n aki tabe ma mamaraia aika mwaiti, ibukina bwa e berita te Atua bwa e na anga bwaintangira aika a riai ibukin kororaoia. ■

*Man Te Latter-day Saints Millennial Star, Eberi 23,
1894, 258–61; kaboraoan kabonganaan mwaake
ao moan manin taeka.*

ATATAI N NOORI KOAUAN BWAAI AIKA RABA

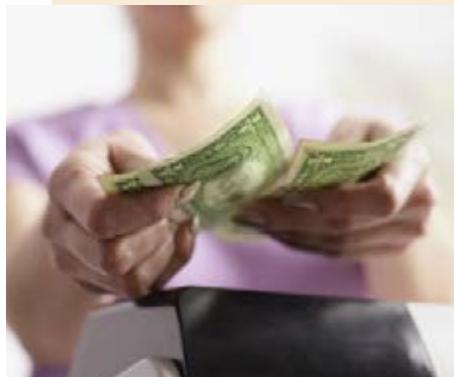
E kanga ana kakoaua te aomata ae ataei n rikirake inanon te rabakau ao te kakoaua?

"I aki kona n uringnga ae I aki kakoaua te Tama are i Karawa ao lesu Kristo. I rang tangiriia man te tai are I reiakina rongorongoia iai ni bubuan waen tinau ae kanga ai aron te anera, warekan booki aika tabu ao karakinan te euanngkerio. Te kakoaua ae moantai anne e a rikirake nakon te rabakau ao kakoauan te Tama are i Karawa ae tangira, are e ongo ao ni kae kai ara tataro."

Unimwaane Ronald A. Rasband man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman "I Stand All Amazed," *Riaona*, Nobembwa 2015, 90.

Inanon naba te Beba Aio

IBUKIIA KAIRAKE N IKAWAI

Kinakin Ana Kamwane Tatan

I.44

Aio te kawai ae moan te kakawaki n taekina te kaokoro imarenan ana kewe Tatan ao ana koaua te Uea.

IBUKIIA KAIRAKE

I.60

ENGAE NGKANA KO MAAMA

Ko a tia n namakinna ae ko mamaa ke ni maaku ni tibwaua te euangkerio?

Aikai lango Aika Teniua.

IBUKIIA ATAEI

Irakiiia Burabeti ao Abotoro

I.72

Tera te bwai teuana ae ko kona ni karaoia n te namwakaina aei n ira te burabeti, Beretitenti Thomas S. Monson?